

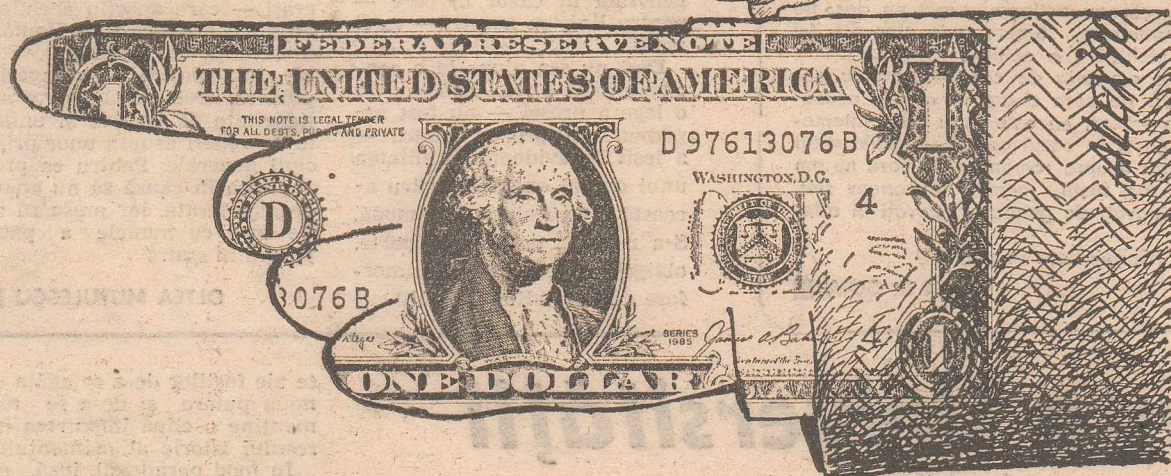
Nepătrunse
sînt căile
originalității

SALA
DE
LECTURĂ

Flacăra

SĂPTĂMÎNAL
DE OPINIE,
POLITIC,
SOCIAL ȘI
CULTURAL
● fondat 1911

Anul I (Serie nouă) • Nr. 34 • Miercuri 22 august • Ediție internațională 22—29 VIII 1990

Senzațional cu orice preț?

Am văzut, nu demult, un film printre personajele căruia se afla și un ziarist. În goana acestuia după ieșitul din comun el nu pregeta să-i incite pe cei din jur, să-i provoace chiar la acțiuni nesăbuite, numai pentru a avea ce să scrie. Nu-i păsa cît puțin dacă îndemnurile lui aduceau nenorociri, declanșau întâmplări dramatice. Pentru el esențial era ca în paginile ziarului să se afle întotdeauna „știri bombă”, care să astimpeze setea de senzațional a unei categorii de cititori și să asigure o vînzare cît mai bună a foii.

Dar mai greu, infinit mai greu, e să descoperi spectaculosul în viețile oarecare, pe lingă care prea adesea trecem indiferenți. Eroismul omului obișnuit de a înfrunta povara unei existențe șterse, cu bucurii mărunte, e mult mai pasionant de urmărit decît să relatezi cum s-a petrecut o crimă, a căzut o rețea de spionaj sau să faci dezvăluiri din intimitatea unor persoane cunoscute.

Dar pentru asta, pe lingă talent, îți mai trebuie și conștiință.

GEORGE ARION ■

Marea defilare

Desen de AUREL St. ALEXANDRESCU ■

Ce fel de mîine are
„Societatea de mîine”?

— pagina 6 —

Minerii susțin că nu
sînt mîncători de oameni

paginile 7—9

REGELE MIHAI I
DESPRE LOVITURA
DE STAT DE LA
23 AUGUST 1944

— pagina 10 —

JERTFĂ LA
MINOTAUR

— pagina 11 —

IPSO FACTO

Se chinuie de mai multă vreme să demareze procesul foștilor membri ai fostului comitet politic executiv (cepeex). Apărarea, isteată, bătaioasă și gălăgioasă, a obținut până acum două interurperi. Decesul unuia dintre inculpați (regretabil, ca orice deces) a stimulat și mai tare logoreea avocaților și perorația unora dintre cei din boxă care, în tradiția unei legende fără nici un suport real cu privire la comportarea bolșevicilor ilegaliști în timpul unor procese dintre cele două războaie mondiale, au aerul că intenționează „să se transforme din acuzați în acuzatori”. Organizații procesului, acuzarea, completul de judecată par a se afla în defensivă, par a nu fi siguri pe ei, impresia generală fiind că la conducerea jocului se află apărarea. Presa este și ea nesigură, unii comentatori se întreabă dacă într-adevăr membrii cepeex, dacă nu toți, măcar o bună parte dintre ei, trebuie sau nu judecați. O situație deosebită în comparație cu procesele de mai înainte. De ce? Simplu: pentru că, deși acuzația ce li se aduce este, se înțelege, tot nepolitică (coparticipare la genocid), procesul la care ne referim este singurul care răspunde cit de cit cerințelor unui proces al sistemului, unui mini-Nürnberg românesc, întrucât aduce în boxă acuzați selectați pe criteriul politic (pentru faptul că au fost membri ai cepeex). Și atunci s-au pus în mișcare o mie și una de forțe obscure și oculte, plus altele mai de la lumina zilei, să pledeze cauza cepeexiștilor, care abia de nu sînt prezentați ca eroi, cărora li se găsească toate calitățile din lume, lăsându-se aproape să se înțeleagă că ce are România mai de preț acolo, în boxă, se găsește, că de fapt acuzații din acest proces, care n-au făcut nimic și n-au nici o vină, ar fi cit se poate de utili țării în momentul de față, ca specialiști.

Nu e greu de dedus încă de pe acum că apărarea, în totalitatea ei (și ce spun inculpații, și ce spun avocații), se va axa pe un singur lucru: demonstrații-mi pe baza legilor existente (texte, articole, paragrafe, puncte etc.) că am fost amestecat în uciderea de la Timișoara! Lucru care, evident, dacă în boxă s-ar afla oameni de pe stradă, ar fi imposibil, ar fi exclus. Nu însă și în cazul membrilor cepeex, după cum se va vedea.

Legile fiind făcute de guvernanți, aceștia au grijă ca ele să-l poată ajunge și atinge bine pe omul de rind, oriunde s-ar afla el, precum și pe cei de la cîrmă în postura de oameni de rind, însă în articolele și paragrafele acestor legi activitățile politice și faptele diriguitoarelor în ipostaza lor de oameni politici sînt practic neincadrabile. Chiar fiind cu codul penal în mîină, pe politicieni n-ai de unde să-i apuci. Și totuși, muritorii de rind au uneori de îndurat atîtea apăsări și împilări strigătoare la cer încît e obligatoriu ca de acestea să răspundă cineva. Cine? Exact cei care s-au aflat la putere și de care a depins — oricît acest lucru n-ar fi prevăzut de legile penale — suferințele oamenilor. La Nürnberg și-a luat inima-n dinți fostul ministru al construcțiilor (el făcînd parte dintre acuzații cei mai puțin implicați în crimele regimului) și a spus: mă simt vinovat de cele petrecute, ca membru al guvernului; cineva trebuie să răspundă de suferințele oamenilor; membrii guvernului erau obligați să se uite în jur și să vadă ce se întîmplă. Rolul pe care în

Germania nazistă îl juca guvernul la noi i-a revenit în timpul lui Ceaușescu comitetului politic executiv, unde se luau toate hotărârile importante. Deci membrii cepeex trebuiau să se uite în jur și să vadă ce se întîmplă. Ei sînt, prin urmare, responsabili de cele întîmplute.

Ce anume se întîmpla în jur în România condusă de cepeex? Se întîmpla că poporul răbda și murea de foame, de frig, de lipsă de medicamente și de îngrijire medicală, de muncă excesivă, risipită în vînt de guvernanți; se întîmpla prigoana politică, religioasă, culturală, distrugerea satelor, îndobitocirea oamenilor prin indoctrinare, gitanizarea vieții la orașe, domnia fricii, a delațiunii, a minciunii, a imposturii, a falsului; se întîmpla că în timp ce milioanele de români nu aveau după ce bea apă, o nomenclatură nerușinată și rapace o ducea într-un huzur deșănțat; se întîmpla dezastrul economic, prin „conducere” incompetentă, criminală a economiei, prin exportarea pe nimic, ceea ce însemna aruncarea peste hotare a vlagăi oropsitului popor român; se întîmpla exterminarea adversarilor politici în pușcării și lagăre; se întîmpla obligarea femeilor să nască potrivit planului guvernamental; se întîmpla falsificarea istoriei și a culturii românești; se întîmpla pierderea prestigiului românesc peste hotare; un popor era în pragul degradării biologice, un popor murea. Cine trebuia să se uite în jur, să vadă toate acestea și multe altele — și să se zbată pentru curmarea lor? Nimeni alții decît membrii comitetului politic executiv. Da, este perfect posibil ca aceștia să nu fi omorît nici o muscă, să fie buni familiști, să fi ajutat ologi și cerșetori etc., etc., dar întrucît au fost membri ai cepeex sînt ipso facto vinovați de tot ce i s-a întîmplat poporului român cît timp au avut calitatea respectivă.

Cepeexiștii au denunțat „condițiile de detenție inumane, de exterminare”. Dar această situație a fost cumva creată acum, special pentru ei? În realitate, e vorba de condițiile de detenție vechi, cele care existau pe cînd ei erau stăpîniți țării. Atunci, cînd se aflau în fruntea bucatelor, și-a pus vreunul dintre ei poziția în joc spre a îmbunătăți situația din pușcării, sau măcar s-a interesat de ea? Dacă Ceaușescu n-ar fi fost răsturnat și cepeexiștii n-ar fi fost introduși ei înșiși în celule, nu-i așa că l-ar fi lăudat și acum pe cel mai iubit fiu pentru grija lui părintească față de deținuți?

Unii o fac pe dizidenții, vor să ne determine să credem că acționau așa întrucît n-aveau încotro, dar ei, ehe, altceva gîndeau. Cu alte cuvinte, Pristanda redivivus. Altele erau în inima lor? Dar cu ce l-a ajutat pe necăjitul popor român acest lucru? Zero lei, zero bani, atîta valora ce era în inima lor, dacă din virful piramidei unde se găseau acționau exact pe dos, fie și prin nemurmurare, tăcere, prin vinovată (și profitabilă) închidere a ochilor.

Cît privește acuzația de coparticipare la genocid, singura pe care o are în vedere acuzarea în acest proces, ea este intru totul întemeiată. La fel ca și în cazul celorlalte calamități ce s-au abătut asupra românilor, la care ne-am referit mai sus, foștii membri ai cepeex sînt, ipso facto, vinovați de genocid, vinovați în ade-

(Continuare în pag. 14)

ION D. GOIA ■

Colocviu

Vineri, 17 august, a.c., la sediul redacției noastre, s-a desfășurat Colocviul Uniunii Ziaristilor Democrați din România, avînd ca ordine de zi discutarea unor măsuri organizatorice privind Uniunea, adoptarea unei poziții comune relativ la situația atît a presei din țară, cît și a celei din străinătate, precum și stabilirea unor măsuri concrete vizînd organizarea întîiului Congres Național al U.Z.D.R., ce va avea loc în ziua de 31 august a.c.

Au fost discutate probleme ce privesc statutul ziaristului român, îndatoririle care îi revin, drepturile care ar trebui în mod normal să-i fie asigurate — reprezentînd, de altfel, drepturile oricărui cetățean român. S-a pus accentul pe accesul la informații și pe obligativitatea instituțiilor de stat de a face publice, imediat ce sînt solicitate, orice hotărîri de interes public. Un punct „fierbinte” l-a constituit problema asigurării integrității fizice a publicistului

lui aflat în exercitiul funcțiunii.

S-a hotărît ca înscrierile în U.Z.D.R., în vederea lucrărilor Congresului din august, să aibă loc pînă la data de 25 august, urmînd a fi reluate ulterior acestuia.

La întrunire au participat reprezentanți de presă de la publicațiile „Cronica” și „Timpul” din Iași, „Blitz” din Petroșani, „Ateneu” din Bacău, „Cuvîntul liber birădean” din Birlad, „Nu” din Cluj, „Uj szó”, „Timișoara”, și „Gazeta de vest” din Timișoara și ai publicațiilor bucu-reștene „Argument”, „Convorbiri literare și critice”, „Dreptatea”, „Phoenix”, „Baricada”, „Cuvîntul”, „22”, „Expres”, „Zig-zag”, „România liberă” și „Flacăra”.

Discuțiile au relevat interesul viu al participanților asupra problematicei abordate și dorința ca presa noastră să reflecte la modul obiectiv și decent realitățile românești.

PAUL VINICIUS ■

DEZBATERI PRIVIND LIBERTATEA PRESEI

17 august. Societatea ziaristilor a organizat în Sala Flacăra o dezbatere referitoare la eventualitatea unei legi a presei. Cu o unanimitate încurajatoare, jurnaliștii prezenți au respins proiectul elaborat de Ministerul Justiției, refuzîndu-i acestuia amestecul în treburile lor profesionale. S-a subliniat că acest proiect poate figura la loc de cinste în orice antologie de texte totalitare, iar membri ai Comitetului permanent al Societății nu s-au temut să preconizeze o chemare la grevă generală în cazul în care — pentru liniștea noastră — va fi votat.

Deși nu s-a ajuns la o concluzie dacă e necesară sau nu o lege a presei — au fost argumente și pro, și contra — a ieșit în evidență utilitatea unui cod al onoarei pentru această profesiune incomodă. S-a relevat, pe de altă parte, obligativitatea unei metamorfoze de mentalitate a publicis-

lui și a puterii, dreptul jurnalistului de a păstra secretul sursei de informare, necesitatea acordării de către stat a unor priorități și reduceri. Toți s-au pronunțat pentru interzicerea pentru totdeauna a cenzurii. În schimb, a iscat controverse propunerea atestării de ziarist și cea a unui stagiu preliminar. Nostalgia unui carnet de publicist îi încearcă mai ales pe cei de la presa „ortodoxă”. Să fie un semn?

Întrînd și reprezentanți ai Uniunii Ziaristilor Democrați — care aparțin aceluiași Sindicat al Ziaristilor Români — sedința de lucru a dovedit că, dincolo de convingerile politice, trebuie să existe solidaritate de breaslă și unitate de vederi asupra unor principii generale. Pentru ca profesiunea în cauză să nu apară drept tolerată, iar presa să nu fie doar cu numele a patra putere în stat.

OLTEA MUTULESCU ■

Săpînța Universității

Autoritățile județului Maramureș cît și cele bucu-reștene au promis săpînțenilor că vor rezolva situația noului primar în cîteva zile dacă ridică bariada de pe șosea. Oamenii au înțeles și au ridicat-o dar au trecut două săptămîni și nimeni nu i-a mai băgat în seamă. Tăranii din Săpînța au crezut în cuvîntul autorităților așteptînd. E un timp — zic ei — în care nu se mai poate, însă, trăi în minciună. Cei ce și-au dat cuvîntul în fața lor să și-l țină! Baricadarea drumului public e singura lor modalitate de a soma autoritățile să le facă dreptate.

După două zile de la reblucarea șoselei în noaptea de 7 spre 8 august, au sosit în comună la ora 5,30 autocare, camioane. Dacă (inclusiv o salvară cu medic) încercare cu poliștiști din Baia Mare și jandarmi de la fosta școală de securitate din Someșu Mare (aproximativ 250—300), echipați cu scuturi, căști, bastoane și vînd, probabil, să reediteze o acțiune similară a aceleia din dimineața de 13 iunie în Piața Universității. S-a tras din nou sirena de alarmă și în fața satului adunat, comandantul poliției județene a fugit într-un mod compromițător pentru funcția sa. După el au luat-o la fugă

toate efectivele polițienești aduse. Sătenii au blocat din nou ambele ieșiri din comună: spre Negrești-Oaș — cu un camion, iar spre Sighet — cu mașina pompierilor. Situația aceasta a rămas neschimbată pînă în ziua de 15 august, data documentării noastre.

În urma acestor evenimente, între care s-au intercalat violențe greve în rîndul sătenilor împărțiți în două și atît de inegale tabere, și-a anunțat sosirea în Săpînța domnul Șandor, ministru secretar de stat. Acesta a convocat o delegație de săpînțeni în Sighet. Oamenii, însă, se tem să lasă din comună, să nu fie arestați asemenea primarului Toader Ștețca. (Însuși șeful F.S.N.-ului din Săpînța a fugit în Austria după arestarea primarului, din aceleași motive!). L-au invitat așadar pe domnul Șandor în comună. Pînă la urmă, înțîlnirea a avut loc la marginea satului, nu în primărie, cum ar fi fost firesc, ci într-o casă particulară, vizavi de pichetul de grăniceri, — ceea ce a stîrnit totala ne-

dumerire a săpînțenilor.

Trebuie precizat că în Săpînța vin zilnic ziaristi (inclusiv străini) de la toate ziarele țării și discută în mod absolut pașnic cu săpînțenii. Se pare că toți oficialii care intenționează să intre în Săpînța sînt informați de cineva interesat că satul e o hoardă de oameni cu topoare, furci, coase, care pun în primejdie viața oricui încearcă să intre în localitate.

În prezența prefectului Pop Anton, delegația săpînțenilor a discutat cu secretarul de stat iar acesta a promis oamenilor că-l va informa pe domnul prim-ministru Petre Roman. O nouă promisiune! Dumini-că, 12 august, sătenii s-au adunat din nou la primărie și și-au afirmat în fața unui aparat de filmat hotărîrea lor de a nu ceda pînă cînd toți cei care le-au promis cercetarea în libertate a liderului Toader Ștețca nu-și vor ține cuvîntul.

În 13 august s-a împlinit o lună de cînd noul primar Toader Ștețca a fost arestat și două luni de la evenimentele care au înșingurat imaginea

României în lume. Un comunicat TV, extrem de lung și echivoc, lansează o nouă promisiune: în Săpînța urmează să sosească, la începutul săptămîinii, o comisie mixtă care va asculta pe toată lumea și va rezolva definitiv situația noului primar.

Aici, ca în orice sat românesc, toți oamenii se cunosc între ei și aș spune chiar că în Săpînța lucrurile sînt foarte clare: de o parte este fosta nomenclatură, cei puțini și unși cu toate alifiile, care și-au consolidat de-a lungul anilor relații pînă la nivelul structurilor actuale județene și de stat (se zice în comună că o rudenie a fostului primar Dan Dumitru are un grad foarte înalt în armată, la București, și de aici ar proveni suspiciunea că treburile sînt manipulate de sus, din Capitală), cei ce-au jupuit comuna 45 de ani și care ar urma să dea socoteală exact cum dau socoteală cei din înalta nomenclatură a republicii, iar de cealaltă parte sînt cei mulți care se apără cum pot de încercările violen-

te ale foștilor de-a se agăța de noua putere și de-a se mai menține o clipă împotriva iur-regului istoric al momentului.

În mod paradoxal, însă, cei ce-au făcut mari delapidări, infractorii mafiei comuniste sînt liberi, sau cercetați formal, după care li se dă drumul, în timp ce primarul Ștețca Toader, care a avut curajul să ceară anchetarea celor îmbogățiți din jaf pe spinarea oamenilor, e arestat sub învinuirea că ar fi dat... o palmă unui polițist venit ca și civil să ia recolta sătenilor! În timp ce nimeni nu scoate un cuvînt despre grava, inadmisibilă implicare a armatei de grăniceri în hărtuirea lui Toader Ștețca în mijlocul orașului Sighet, comparabilă doar cu ceea ce s-a petrecut în Capitala zilelor de 14—15, foștii nomenclaturiști, ale căror abuzuri sînt cunoscute de toată lumea și la îndemîna procuraturii, au fost promovați în funcții, la Sighet și la Baia Mare, astfel încît și în viitor Săpînța să se izbească de zidul puterii lor. Cine are interesul să rămînă orb în atîta claritate?

ION ZUBAȘCU ■

OPERATION
VILLAGES
ROUMAINS

LES ATELIERS DE LA
DEMOCRATIE
BUCURESTI 1990

PRELIMINARIILE UNUI FORUM EUROPEAN

Preatelierele democrației vor începe peste două zile. În deschiderea acestui forum al democrației, vineri, 24 august, ora 18, la Sala mare a Palatului, va avea loc vernisajul unei expoziții care prin tematică și realizare a intrat în Cartea recordurilor lumii.

Cele 50 000 de căsuțe din lemn, carton, ceramică, hirtie realizate de copii din școlile Europei pentru copii din România sînt expresia protestului acestora împotriva distrugerii satelor românești.

Născută din dorința de a se opune sălbăciei „sistemizării” a satelor noastre, Operațiunea Satele Românești a propus guvernului român organizarea unui forum democratic, prilej de întâlnire a societății civile occidentale cu societatea civilă românească. Date fiind dificultățile tehnice întâmpinate, datorate în mare măsură timpului scurt avut la dispoziție pentru pregătirea atelierelor, acestea au fost aminate pentru începutul anului viitor, în 25 august desfășurându-se la București „preatelierele democrației”.

În cadrul lor, se vor întâlni, spre a se cunoaște și a stabili acțiuni comune în vederea organizării „Atelierelor” propriu-

zise, reprezentanți ai unor organizații neguvernamentale din vestul Europei și din România. Iată și programul desfășurării „Preatelierele”:

— Prezentarea generală a scopului și obiectivelor pe care și le propun „Atelierele democrației”, de către „Operațiunea Satele Românești” și organizația „Medicii Fără Frontiere”.

— Prezentarea organizațiilor străine prezente

— Prezentarea partenerilor români

— Definirea viitorului cadru de desfășurare a „Atelierelor” și propunerile partenerilor români

— Discuții pe subgrupe tematice: Drepturile omului (Libertatea de expresie, Libertatea presei, Carta universală a drepturilor omului); Societatea civilă; Solidaritate mutuală (Sănătate; Mediu înconjurător/agricultură; Cultură/învățămînt superior).

Lucrările „Preatelierele” vor începe sîmbătă, 25 august, ora 14, la Sala mare a Palatului.

Pentru cei care nu au luat încă legătura cu Centrul de pregătire al „Preatelierele”, oferim din nou, telefoanele la care organizatorii pot fi contactați: 17 48 91, 17 59 69, revista „Flacăra”.

Bază a societății civile

Comuna WOLUWE SAINT PIERRE — un fel de sector al BRUXELULUI — a răspuns printre primele la apelul inițiativei O.V.R., adoptînd încă din 1988 comuna PECICA de lângă Arad. Cel 14 belgieni care au însoțit în ianuarie 1990, primul convoi cu ajutoare, au avut aproape un șoc: ceea ce ei credeau a fi un sîțuc (după statisticile lui AMNESTY INTERNATIONAL) era de fapt o localitate serioasă: 24 de mii de hectare de teren arabil, 4 unități agricole, 15 mii de locuitori. Și-au dat repede seama că pecicanii sînt oameni gospodari, care n-au suferit prea tare în timpul dictaturii. „Lacunele le-au găsit îndeosebi la nivelul societății civile” — îmi mărturisise responsabilii comunei, pe care îi invit pentru revista „Flacăra” la o discuție despre proiectele de colaborare cu satul românesc adoptat.

TB — P — Domnule primar VAN DEN HAUTE, gîndindu-vă la relația dintre comuna Dvs. și satul Pecica, ați putea să ne spuneți care din temele dezbătute la atelierele democrației v-ar preocupa îndeosebi?

VDH — Revoluția n-a făcut decît să răstoarne o dictatură. Totul trebuie reconstruit. Nici noi nu avem re-

șete miraculoase, dar cum la noi democrația funcționează cu succes, credem că prietenii noștri ar putea să se inspire din reușitele noastre. Mi se pare important să înțeleagă în primul rînd tot ce ține de structura comunală, care e baza societății noastre civile.

TB — P — Aveți în acest sens proiecte concrete?

VDH — Proiectele noastre nu sînt foarte ambițioase, ci realiste, deci realizabile. De pildă pentru vacanța aceasta am invitat 25 de copii și 5 adulți pentru două săptămîni. Experiența trăită e mai folositoare decît orice discurs oficial. În viitor ne propunem să organizăm întâlniri între responsabili din diverse domenii (politic, sindical, cultural, economic) pentru a le explica funcționarea democrației la noi în comună. Eu cred că aveți un tineret sănătos și înimos care va reuși să scoată țara din impasul în care se află azi.

TB — P — Domnule DE GUI-TER, sînteți mîna dreaptă a domnului primar. Aș dori să ne dați cîteva explicații despre comuna WOLUWE SAINT PIERRE.

DR. DE GUI-TER — Comuna, așa cum o definim noi aici în Occident încă din 1973 este „o societate de cetățeni uniți prin relații locale”. Aș zice că e embrionul organizației noastre sociale, cu o largă autonomie sub controlul de stat. Ea asigură un prim contact între cetățeni și alte organisme ale puterii (de exemplu ministerele), în ideea de a-i ghida pe aceștia și a le apăra interesele. Fiecare comună are o structură variabilă, în

funcție pe de o parte de teritoriu, de numărul de locuitori și de interesele grupului pe care îl reprezintă și pe de altă parte în funcție de circumstanțe. De exemplu, la noi există un consilier în informatică pentru că în ultimii ani s-au ivit o multitudine de probleme din acest domeniu, dar aș zice că funcția e provizorie, dispărînd o dată cu rezolvarea cazurilor concrete.

TB — P — Din multitudinea de servicii existente în comuna Dvs. care ar fi cele care credeți că l-ar putea interesa pe partenerii români?

DG — Dinșii au înțeles deja că ceea ce asigură o funcționare coerentă a mașinii comunale este bugetul. E un serviciu cheie. Cei ce-l supun aprobării consiliului comunal — care joacă la acest nivel rolul parlamentului — trebuie să se bazeze pe banii care intră în casa comunală din diverse taxe și fonduri și să-i repartizeze celorlalți servicii conform previziunilor și programelor fiecăreia. Uneori discuțiile sînt contradictorii, dar au totdeauna în vedere binele cetățenilor, singurii care judecă competențele fiecăruia dintre noi.

TB — P — Domnule RADU SĂRĂNDAN, sînteți primarul comunei Pecica de foarte scurt timp. Ce vi s-a părut interesant în Belgia?

R. S. — Eu sînt de meserie tehnician în construcțiile de mașini. Funcția de primar o consider provizorie. Aici satul m-a impresionat. Am vizitat CASA COMUNALĂ, primăria, și-am remarcat ordinea, organizarea, atmosfera de respect și de calm. Plecam spre casă cu mintea plină de imagini și de amintiri. Aș vrea să le transmit conștientului mei sentimentul că la nevoie avem pe cine ne bîzim.

**TATIANA BENCHEA
PARASCHIV
Bruxelles**

● Florentin Cărbănu, fiu de țărani, s-a născut în 1936, în orașul Caransebeș ● Liceul în localitatea natală ● Termină în 1958 Facultatea de zootehnie din Timișoara ● După absolvire, șef de secție într-una din unitățile agricole de stat, apoi directorul I.A.S. Pădureni ● Din 1966 pînă în urmă cu cîteva zile, director al Combinatului agroindustrial Timiș — COMTIM.

— Sînteți primul prefect al județului Timiș, iar misiunea dumneavoastră este dificilă, mai ales că toată țara este în dreptăță cu ochii spre Timișoara, de la care se așteaptă foarte mult. Care a fost sentimentul pe care l-ați încercat în momentul investirii, avînd în vedere și faptul că la început ați refuzat această numire?

— Am acceptat acest post din dorința de a veni în sprijinul oamenilor, iar materializarea dorinței mele am văzut-o, în primul rînd, prin îndreptarea urgentă a neregulilor administrative ale județului, căci avem probleme de alimentație, cu încălzirea, cu rășenia orașelor, comunelor. Sînt conștient de responsabilitățile pe care mi le asum, dar mă voi implica total în viața județului și consider că, de acum încolo, voi avea o parte de vină pentru nerezolvarea tuturor neregulilor. Legat de aceasta, mă preocupă și organizarea unităților, a întreprinderilor, problemele edilitare. Acordăm o atenție deosebită vieții culturale a județului, a orașului Timișoara, repunînd în drepturi pe toți intelectuali. Solicităm sprijinul tuturor pentru a face în așa fel încît Timișoara să arate ca și acum cincizeci de ani. Și orașul Ti-

mișoara, și județul. De mult Timișoara nu mai este un „oraș al florilor”, dar prin eforturile reunite ale unităților care deservesc populația și ale locuitorilor vom încerca să ordonăm orașul, astfel încît să redevină un oraș occidental.

— Domnule prefect, este un noroc pentru Timișoara, pentru județul Timiș, că dumneavoastră, cel care ați coordonat COMTIM-ul — unitate care a

conduserea întreprinderii sînt, de asemenea, oameni tineri, crescuți la școala COMTIM-ului, înimoiși, cu dorința de a duce pe mai departe și chiar mai bine această unitate.

— Am auzit vorbindu-se despre noul magazin de desfacere al COMTIM-ului, pe care îl veți da în curînd în folosință, venindu-se în acest fel, din nou, în sprijinul populației.

— Am dori ca magazinul a-

— Sigur, acum este vorba de un alt tip de muncă. Eu cred că, în primul rînd, va trebui să am o echipă. Mă străduiesc să-mi formez acum această echipă, ați la nivelul județului, efi și la nivelul municipiului Timișoara, echipă de oameni care să nu precupească nimic, să-și pună întreaga capacitate în folosul oamenilor, să stea în permanență la dispoziția lor. Pentru aceasta, va tre-

Trebuie să trecem la fapte. Numai privatizarea ne va salva. Și va trebui să o facem cu mult discernămint. Cred că privatizarea presupune o producție de calitate și valorificarea la modul superior a ceea ce se produce. Aceasta ar fi o primă etapă, care ar duce la îmbunătățirea vieții oamenilor. Vă dau un exemplu: cel care produce lapte, să-l valorifice pînă la faza de înghețată. Deocamdată, chiar unitățile privatizate ale comerțului lasă și ele de dorit. Trebuie să fie mai curate, mai ordonate.

— Am dori să cunoaștem părerea dumneavoastră despre economia de piață, despre capitalul străin.

— Economia de piață, capitalul străin, ne vor fi de mare folos, și trebuie să folosim legile care au apărut în ultimul timp, să găsim formule și să ne încadrăm în ele, încît să intrăm foarte repede pe întreprinderi comerciale, care să-și valorifice producția, pe societăți comerciale, pe societăți mixte.

— Ce credeți dumneavoastră despre ziarile din opoziție?

— De cîteva zile, de cînd am venit aici, am avut trei conferințe de presă. Consider că nu se poate lucra fără aceste ziare. I-am rugat pe ziariști să colaboreze, să preia toate propunerile oamenilor, toate sugestiile lor, să ne ajute să reușim să înălțăm toate deficiențele. Am stabilit cu ziariștii ca, mîcar o dată pe săptămînă, să ne întîlnim și să discutăm problemele care interesează viața oamenilor și cum putem să-i ajutăm.

— Domnule prefect, vă mulțumim și vă urăm succes în dificila misiune pe care trebuie s-o îndepliniți.

ELENA GRECESCU

„Voi avea o parte de vină pentru toate neregulile”

usurat viața timișorenilor și nu numai a lor, în perioada în care restul țării se hrănea „rațional” — ați acceptat numirea în această funcție importantă. Care au fost primele măsuri pe care le-ați luat în calitate de prefect?

— Primele măsuri care se derulează la această oră sînt de natură organizatorică, în mod deosebit legate de aprovizionarea oamenilor, apoi, avînd în vedere obligațiile pe care le avem față de eroii Revoluției, față de răniții Revoluției, față de toți cei care au contribuit la înfăptuirea ei, ne străduim să rezolvăm toate problemele legate de drepturile acestor oameni.

— Cine va conduce în continuare COMTIM-ul?

— COMTIM-ul este o unitate cu oameni foarte buni, oameni tineri. Există deja un director la COMTIM, în persoana inginerului Stănică Dan, 38 de ani. Majoritatea celor din

cesta să fie unul etalon pe țară. Va fi un magazin deosebit de dotat. Tot utilajul este din import. La sfîrșitul lunii august îl vom da în funcțiune. Va fi un magazin de tip occidental, cu autoservire. Tot ceea ce se va vinde va fi preambalat, iar datorită camerelor de congelare, oamenii vor găsi în permanență produse proaspete. Credem că se vor putea lua între 70—80 tone de carne, de preparate de carne pe zi, ceea ce înseamnă foarte mult pentru Timișoara. Sigur, dacă acest experiment va reuși, noi gîndim să mărim numărul acestor magazine în Timișoara, chiar și în alte județe, dacă va fi posibil. Gîndim să lucrăm cu personal deosebit, în așa fel încît deservirea populației să fie cît mai civilizată.

— Se știe despre dumneavoastră că lubiți munca, disciplina. Ce măsuri veți lua ca să imprimați acest cult al muncii în toate zonele de activitate?

bui să vin în sprijinul tuturor celor cu responsabilități în județ. Sînt multe lucruri de făcut, e o situație grea, dar trebuie depășită.

— Recent, la televiziune, domnul ministru Vățărescu s-a referit la indisciplina din întreprinderile timișene. Cum ați gîndit reglementarea situației?

— Cred că reglementarea situației pornește, în primul rînd, de la noi. Dacă oamenii au condiții optime de viață, nu-și mai pierd vremea la cozi, dacă au tot ce le trebuie, se schimbă și atitudinea lor la locul de muncă, față de muncă. Cu sprijinul conducerii întreprinderilor, cu sprijinul ministerelor, cred că vom trece în Timișoara, în județ, peste această etapă.

— Care este părerea dumneavoastră despre privatizare și cum o vedeți înfăptuindu-se în contextul descentralizării?

— Privatizarea trebuie făcută repede. Nu avem timp

Mai sint de citit mii de cărți

Profesorul întemnițat

Este greu să citești imposibil, ca un critic literar memoriile lui Teohar Mihadaș, *Pe muntele Ebal*. Cînd ajungi la ultimele pagini îți curg lacrimile pe obraji și ți se pare indecent să începi să faci considerații estetice asupra textului.

Poetul Teohar Mihadaș și-a petrecut șapte ani din viață (1949-1956) în închisorile comuniste. Anchetat și torturat de securitatea din Bistrița pentru o vină imaginară (de fapt, pentru vina de a fi rămas un om demn într-o „eră a ticăloșilor”), a fost dus să-și ispășească pedeapsa la Aiud, apoi la Canalul Dunăre-Marea Neagră, apoi la Mărgineni și, în cele din urmă, la Pitești. În tot acest timp, devotata lui soție, Zee, a încercat să-l vadă, i-a trimis scrisori și pachete, a refuzat să creadă ceea ce i se spunea de către mai-marii închisorilor — că soțul ei a murit sau că a ajuns o căzătură — și l-a așteptat cu credință și dragoste. După ce a ieșit din închisoare, Teohar Mihadaș a nimerit într-o închisoare mai mare, de mărimea întregii țări. Iar în această nouă închisoare nu era mai bine: „Între zidurile închisorii propriu-zise puteai vorbi mai deschis, mai liber, te simțai mai altfel, tocmai pentru că zidurile apăsuau direct, concret asupra ta, nu... dialectic ca-n cealaltă. Cuvîntul nu constituia un pericol pentru noua, edenică, ordine socială, din moment ce părea a fi rostit de sub lespedeaua unui mormînt de unde nu răzbește decît tăcerea. În cealaltă însă era o mare primejdie să-ți vorbești chiar ție însuși, în șoaptă”.

În această atmosferă de teroare, fostul deținut politic și-a scris, în taină, memoriile. Știa că dacă i se găsește manuscrisul riscă să fie din nou întemnițat sau lichidat. Dar s-a simțit dator să povestească ce a trăit în închisoare. A publicat cărți de versuri, tolerate de regim pentru că, în afară de o mare și difuză suferință, nu conțineau nici un mesaj explicit. Însă acasă, neștiut de nimeni, a continuat să istorisească în scris odiseea tragică a celor șapte ani de temniță.

Lucrînd la manuscrisul său secret, Teohar Mihadaș avea puține șanse să-l vadă vreodată tipărit. Poate își inchipuia, ca mulți dintre noi, că teroarea comunistă, cu vigoarea ei de boală incurabilă, va dura o veșnicie și memoriile lui nu vor fi publicate niciodată. Poate a crezut, totuși, într-o minune. Cert este, în orice caz, că tot ce a scris, a scris cu o maximă angajare morală și intelectuală, fără sentimentul zădărniciilor. S-a adresat, dacă nu oamenilor, atunci unei abstracte instanțe supreme. Și iată că minunea s-a petrecut. Publicarea unei asemenea cărți a devenit (pentru cit timp?) posibilă. Cel care s-a grăbit să facă gestul prezentării ei este criticul literar Valentin Tașcu, aflat printre fondatorii unei case de editură la Cluj — „Atlas” (editura propriu-zisă se numește „Clusium”). Nu exista o alegere mai bună pentru debutul unei edituri înființate după 22 Decembrie 1989. Sint voci care contestă necesitatea publicării unor cărți de această factură. Sau care susțin că numărul lor este prea mare. Printr-o coincidență semnificativă, aceleași voci se ridicau cu cîțiva ani în urmă împotriva apariției „prea multor” romane despre „obsedantul deceniu”. Nu este doar o opinie sinceră și stupidă. Este una deliberată și rău intenționată. Ea aparține unor oameni cu conștiința încărcată, care detestă lumina de reflector sub care este așezată o epocă.

N-or fi exagerat că o sută de ani de acum înainte să se publice cărți despre aberantul stil de viață comunist. În ceea ce mă privește, cred că oțita timp cit comunismul părea instaurat pentru multă vreme, era înțelept să găsim o soluție de supraviețuire, prin acceptarea lui ca un rău de neînfruntat. Nimeni — în afară de cei cu vocație de eroi — nu putea trăi într-un război de-o viață cu o forță invincibilă. Dar acum, cînd sistemul s-a zdruncinat din temelii și se prăbușește, cu un huruit asurzitor, peste tot, ar fi o mare greșeală să-l mai susținem în vreun fel.

Despre Teohar Mihadaș se știa bine, în închisorile prin care a trecut, că este profesor. Dar aceasta nu le împunea deloc respect tortionarilor și paznicilor săi — mulți dintre ei primitivi, lipsiți de o pregătire intelectuală elementară. În loc să ia o atitudine umilă, de elevi întîrziți, îl băteau pe profesor cu sacii de nisip peste plămîni pînă îl făceau să scuie sînge, îi dădeau să mănînce mămăligă amestecată cu petrol, îl obligau să fărîmîteze excrementele altor deținuți (pentru a se evita înfundarea closetelor!), îl țineau zile și nopți întregi în celule întunecoase, pe cimentul umed și în tovărășia șobolanilor. Citind evocarea tuturor acestor momente, înțelegem, încă o dată, ce răsturnare absurdă a produs comunismul. Există o povestire (profetică?) a lui Edgar Allan Poe despre un ospiciu în care nebunii se răzvrătesc și iau locul, cu forța, medicilor. Îmbracă halate albe și maimuțăresc, cu o vioiciune de dezaxați, activitatea medicală, în timp ce medicii stau după gratii și, prin accesele lor de furie sau prin lungile momente de tăcere deznădăjduită, încep să semene cu niște nebuni. O similară răsturnare de valori se petrece în comunism. Unii sint persecutați, călcați în picioare, întemnițați sau omorîți pentru că se trag din familiile de oameni harnici și proșperi, pentru că se îmbracă frumos, pentru că se spală, pentru că știu limbi străine, pentru că sint inteligenți, pentru că au simțul datoriei, pentru că nu-și trădează țara. Iar alții se constituie într-o elită caricaturală și agresivă, considerînd un însemn de noblete faptul că provin din familiile de oameni leneși și fără căpătîi, că sint lipsiți de personalitate, că n-au nimic sfînt — nici prietenia, nici dragostea, nici biserica, nici țara —, că nu cunosc bine nici o profesie, că pot să trăiască în grup, fără viață personală, ca viețuitoarele gregare.

Nu se va scrie niciodată suficient despre această stranie rătăcire care a cuprins o parte a societății omenești în secolul douăzeci.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

Tenorii

Un secol de operă a făcut să strălucească mari voci tenorale izvodite în această lume a noastră atît de legată de Italia și prin cînt. De la Ion Băjenaru, Traian Grozăvescu și Dimitrie Onofrei, la Mircea Lazăr sau Valentin Teodorian, de la Mihail Știrbei și Cornel Stăvru la Garbis Zorian, Emil Marinescu sau Dinu Bădescu, firele unei istorii a tenorilor români se țes glorioase, însoțite mereu de admirația și aplauzele publicului, în țară sau peste hotare, marcînd etapele unei evoluții artistice ce ne-a făcut cunoscuți prefuturindeni. Urmăream de curînd încîntătorul concert final al Campionatului mondial de fotbal (concert prezentat în două rînduri la televiziunea noastră). Se reuneau la Roma, în celebrele Terme ale lui Caracalla, trei stele de primă mărime ale liricii mondiale, aparținînd tenorilor. Stăruia în gîndul privitorului o triadă românească, alcătuită din Ion Piso, Ion Buzea și Ludovic Spiess, care ar fi fost sortită unui mare succes asemănător, imposibil însă de realizat acum douăzeci de ani, în decorul „revoluției culturale”. S-au tulburat de atunci, din ce în ce, apele limpei ale unor asemenea cariere. Scenele noastre de operă au avut încă momente remarcabile — un Florin Diaconescu sau Florin Georgescu la București, un Darozzi sau Emil Gherman la Cluj — fără să-și fi putut recuceri prin ei gloria de altădată. Astăzi, în afara singularului Ionel Voineag, către cine se mai îndreaptă afecțiunea și visele de a vedea pe scenă opere în versiuni interpretative competitive. S-au pierdut asemenea voci românești sau, undeva, tradiția nu le mai poate aduce la lumină prin nici un efort al ilustrei noastre școli de cînt? Pentru fiecare dintre teatrele noastre lirice, este problema cea mai spinoasă, fără perspective imediate de rezolvare. Cum și unde să-i căutăm pe acești cîntători, iată o întrebare la care cine știe răspunde?

Să revenim la seara de lumină oferită de Carreras, Domingo și Pavarotti. Cît de firesc s-au prins în jocul cu teribilele fraze strălucitoare, punctate adesea cu acute rarissime. Cei trei mari împreună! Firesc? Mai bine-zis imposibil în afara tărîmului de legendă al Italiei. Traseele celor trei „monștri sacri” s-au intersectat doar în punctele unor ireductibile comparații. Fiecare este o voce unică, o personalitate distinctă și un maestru neîntrecut. Totuși, lecția profesionalismului și modestiei a fost, pentru o frîntură de timp, exemplară. Unică în felul ei, ca o concluzie de mileniu, ca și acel final de concert cu *O sole mio*, în care fiecare din ei avea propriul său sistem solar.

Fără voce, am avut un sentiment de bucurie, învelit cu oarecare invidie, trebuind să recunosc că Pavarotti, Domingo, Carreras sint o echipă învingătoare la Coppa del Mondo. Și nu fără a gîndi că absența tenorilor români este lipsită de temeinicie, într-o țară dăruită cu atîtea voci și talente. Ce și unde s-a greșit?

BRIGORE CONSTANTINESCU ■

Năravuri... ortografice

Pentru cei mai mulți dintre noi, regulile ortografice nu par să aibă vreo legătură cu politica. Că ni se cere să scriem *idee* și nu *ideie* sau, invers, *femeie* și nu *femce* nu înțelegem toți de ce. Oricum, nu punem pe seama politicii respectivele norme. Și bine facem. Grafiile recomandate își au rațiunile lor lingvistice și nu de altă natură.

Dar nu e întotdeauna așa. Mai ales în practica ortografică. Iată, astăzi mai nimeni nu scrie *capitală* cu e mic. Dimpotrivă: „sectorul 2 al Capitalei”; „Școala nr. 124 din Capitală”; „Întreprinderea de Mașini Grele din Capitală”; „aprovizionarea cu legume și fructe a Capitalei”. De ce cu majusculă? „Pentru că substantivul în cauză, îmi vor răspunde mulți, ține loc de nume propriu: în loc să zicem *București*, rostim și scriem *Capitală*”. S-ar mai putea adăuga: „și-apoi, capitala e una: deci *Capitală*”.

Sigur că motivațiile invocate (or fi și altele) nu sint lipsite de o oarecare temeinicie. Adică pot fi luate în seamă, măcar la nivelul unei prime argumentări. Deci n-aș spune că scrierea cu *C* mare a *Capitaliei*, la mijloc de frază, este în totalitate aberantă. Dar nici acceptabilă nu poate fi. În primul rînd, pentru simplul fapt că este un substantiv comun. Numele Bucureștiului n-a fost schimbat. El n-a fost înlocuit cu acela de *capitală*, cuvînt rămas în caseta sa dintotdeauna și însemnînd „1. oraș de reședință în care își au sediul organele supreme ale puterii de stat. 2. oraș în care își au sediul organele de conducere ale unei unități administrative teritoriale” (DEX). După cum se vede, cu înțelesul de sub 1 substantivul *capitală* poate fi folosit în legătură cu toate orașele din lume care au rolul de a găzdui „organele supreme...”. Deci și Roma e *capitală*, și Praga și Addis-Abeba. În plus, sensul său s-a extins în vremea din urmă și la „oraș care adăpostește organismele unei unități administrativ-teritoriale dintr-o anume țară”. Deci și Ploieștiul este *capitală* (capitala ju-

dețului Prahova), și Constanța, și Bacăul, și Craiova...

Ce mai rămîne atunci din majusculă, din litera mare (ca să ne exprimăm într-un limbaj mai puțin specializat)? Politica. Asta mai rămîne. Politica amestecată în ortografie, unde, evident, n-are ce căuta. Dar noi știm că în cei 45 de ani de „fericire perpetuă” politica s-a infiltrat peste tot, ea a vegheat peste tot. Nu putea ocoli ortografia, mai ales că în celelalte compartimente ale limbii devenise aproape stăpînă. Deci *Capitală* și nu *capitală*, pentru că acolo se afla sediul C.C. al P.C.R., al Președintelui R.S.R., acolo se țineau congresele (și cite mai erau, Doamne!), pentru că acolo trăiau Tovarășul și Tovarăsa, pentru că... acolo era totu'. Restul nu conta.

Mă întreb însă de ce acest nărav... (ortografic) mai dăinuie și astăzi?

Din simplă inerție?

VICTOR IANCU ■

Debut în dramaturgie

Pe 18 decembrie se citea piesa „Melania și ceilalți” de Alex. Ștefănescu, în cenacul revistei „Teatrul”. Pe 18 decembrie la Timișoara se trăgea. Un text care a apărut la cumpănă de vremuri. În iulie '90 piesa debutează la radio și un lucru trebuie reținut: nici o replică nu a trebuit schimbată sau tăiată. Accentuez aceasta pentru că nu pot să nu mă gîndesc cîte cîte medii contemporane vor trebui să suferă adevărate operații estetice pentru a mai apare în fața publicului.

V-am dat un prim reper că este o comedie, de fapt un joc plin de umor care se înalță grațios încît nici nu-ți dai seama cînd devine sarcastic și amar. Un joc despre teama de a recunoaște falsul și minciuna în care lășitatea de zi cu zi ne înalță.

Regizorul Constantin Dinischiotu a propus un spectacol realist, cumva în tradiția comediei interbelice. Fîind un debut, operația poate cea mai delicată pe care trebuie să o execute un regizor, el a ales cu multă atenție distribuția: George Constantin, Rodica Mandache, Virgil Ogașanu, Sanda Toma. Prin scriitură piesa oferă însă o deschidere mult mai mare, pe muchie de cuțit întîlnindu-se realismul, fantasticul, oniricul. Cred că este un text care nu va aștepta prea mult pînă la debutul pe scenă.

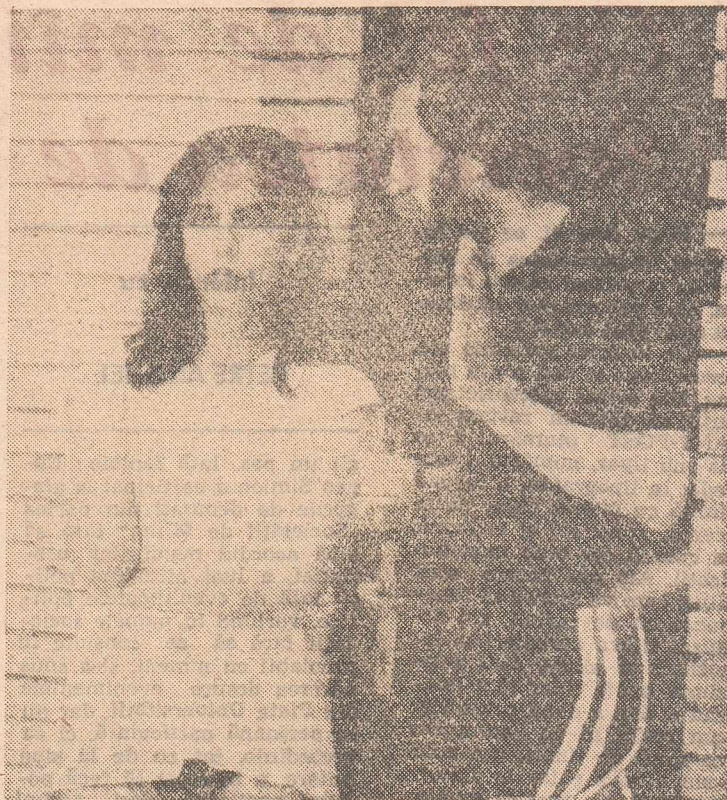
AURELIA BORIGA ■

Doamna Rodica Perceati, americană de origine română, fondatoarea Muzeului de Artă Românească din Chicago, în timpul conferinței de presă ținute cu ocazia vizitei sale la București

Trei OAMENI pentru eternitate

Doă generații ale regiei noastre de film : CĂTALINA FERNOAGĂ și CONSTANTIN VAENI

„Dacă-ți dau o palmă, dau ca-n ciorbă... „Ei, hai...!? „Dau cu tine mă...!? „Ei hai, hai...!? Ți-o fi somn... culcă-te!“

„Mă aflu în balconul vilei A. 3 (una dintre superbe vile părăsite în Costinești-Sud în ultimul timp și care au fost denumite, conform unei vechi tradiții staliniste, „A-3“, „A-6“, „B-5“, etc — înnebunind poștașii României socialiste; totul e să te descurci, mai ales dacă nimeresti în zonă noaptea și porți bagaje), și este chiar noapte, tirziu, iar dialogul de mai sus răsună dintr-un alt balcon, cel al unui vechi și singular bloc de locuințe pentru personalul stațiunii, ridicat în stînga, dincolo de soseaua ce duce către complexul „Forum“... Mai este o zi pînă la închiderea FESTIVALULUI NAȚIONAL AL FILMULUI DE TINERET de la Costinești și deja evenimentele celor nouă zile consumate încep să se așeze, devenind amintiri... Pe sub balconul meu trece o făptură mai neagră chiar decît noaptea care mă înconjoară și care fluieră o melodie în falset, melodia mi se pare cunoscută și abia după ce omul pîere către blocul acela, realizez că fluiera, cu un fel de gingășie și pe ritm de doină : „Desteaptă-te, române“...

Anunțat, în pliantul tipărit, program, drept fiind la cea de-a XII-a ediție, prezentat în deschidere drept a XIV-a — în realitate aflîndu-se la cea de-a XII-lea (număr într-adevăr cu ghinion), festivalul de la Costinești din acest an a fost încă de la început controversat, și va rămîne astfel cu siguranță. Spațiul nu-mi permite a-l analiza în amănunt, mă voi rezuma așadar în a comunica telegrafic cîteva impresii — personale, sau ale unor interlocutori — firește că mulți vor fi omisi, acestora le cer, de pe acum scuze :

...Programul editiei din acest an este extrem de încărcat : în afara proiectiilor din Grădina de vară, devenite de acum „clasice“, dimineata au loc discuții publice cu creatorii filmelor proiectate în seara precedentă — pe terasa „VOX MARIS“ (un excelent model de privatizare !) ; după-amiezile, proiectii film și video în sala polivalentă „Forum“ ; întâlniri cu invitații Festivalului de peste hotare ; conferințe de presă cu organizatorii administrativi și culturali ai stațiunii ; discuții pe grupuri mai mari, sau mai

mici, oferite de prezența în Costinești a unor producători și cineasți din Canada, Spania, Franța, R.F.G. sau S.U.A. etc.

Îmi fac un punct de mîndrie din faptul că descopăr un nou și minunat prieten în persoana actorului Valentin Teodosiu, interpretul personajului Iorga din filmul lui Vaeni „Drumet“ în calea lupilor“ (la vîrsta pe care o am, cu greu mi-aș fi putut închipui că mai pot descoperi un prieten autentic !), împreună cu acesta voi străbate atît meandrele festivalului, cît și sinuosul drum avînd drept scop un tel aproape imposibil : găsirea unei sticle cu bere... ! Ne vom bucura așadar împreună de filmele documentare sau ale studenților I.A.T.C., vom rămîne uluiți de cîteva dintre lung-metrajele românești aflate în concurs (de factură pur ceașistă !), vom fi cutremurați de filmul americanului despre Cuba lui Castro (un teribil documentar realizat din interviuri cu foști deținuți, un film despre dictatură, megalomanie și testicule strivite în pușcării), sau vom aplauda pînă la bășici în palme, pierzîndu-ne pur și simplu răsufierea din pricina hohotelor de rîs, la estetic-tembela și delicioasa comedie de circa 40 minute proiectie a filmului „Prinși în plasă“ de Bogdan Drăgulescu.

...Pe terasa Forum, un ambalaj rămas, o cutie de „Florio“, pe care a fost aplicată prin suprapunere : „C.C. — U.T.C.“... ! Dincolo de cele 12 „bott“, conține „demonstrînd gustul instituției de tristă amintire, menirea ambalajului astăzi e demnă de stimă ; în ea se adună gumelele măturate de pe terasă... Pe plajă, Cătălina Fernoagă și Cornel Mihalache, studenți regie I.A.T.C., anii 4 și respectiv 5, îmi vorbesc cu căldură despre scurt-metrajul lor de excepție. „De Crăciun ne-am luat rația de libertate“ (un film cumplit despre Revoluție, realizat pe baza unor convorbiri telefonice și montat după banda sonoră a acestora — „pînă și acum, după șase luni, telefonul continuă să sune la noi...!“), film difuzat însă sub firma studioului „Alex. Sahia“... Noul director al studioului „Sahia“, regizorul Copel Moscu, îmi mărturisește îngrijorata sa preocupare pentru înflorirea personalului — învechit în bună parte — al studioului în cauză, va avea în mod sigur probleme cu oamenii. Dl. Copel este și un fel de director al Festivalului (par-

tea organizatorică, adică marea, cazarea etc., au fost asigurate de dl. Gh. Bejan, care, împreună cu dl. Aurel Borșan, director general al C.A.P.T. — Compania autonomă turism pentru tineret — au asudat, și în afara razelor soarelui superb în toate aceste zile, întru mulțumirea tuturor !), și mai este Copel Moscu și rea-

domniei-sale asupra acestor actuale ediții (excluzînd scurt-metrajele) : „Un prilej de a vedea ce am făcut în filmul artistic în ultimul an, pînă în 22 : este un fel de a gîndi bolnav, toată producția este infestată. Nu ne putem da de o parte în a ne vedea în oglinda asta, este o murdărie ceea ce am văzut... Festivalul ăsta

se face dar devii anacronic...!“ Face senzație retrospectiva de desene animate ale lui Zoltan Szilagyi, regizor român de naționalitate maghiară, premiant la multe festivaluri internaționale și obligat, sub vechiul regim, să se stabilească în Ungaria — slab, bărbos, cu un zîmbet trist, aduce teribil cu un binecunoscut per-

Costinești - 13

Între GHINION și SPERANȚĂ

lizatorului filmului „Va veni o zi“, un altul cutremurător („există o ierarhie în alegerea curcanului-șef !... Restul curcanilor masculi sînt scopiți, ei trebuie să dispară !“ — precizăm că este vorba de un film comandă, interzis repede, și care se ocupă de o creșcătorie de păsări)...

Un nou director este și regizorul Savei Stîopul, aflat pentru prima oară la Festivalul de la Costinești și care nu și-a preluat încă funcția la Arhiva Națională de Filme, descoperind aici o stare de lucruri infernală : capodopere ale cinematografului național și universale — atîtea cîte mai sînt ! — sînt mincate de un „mușegal al peliculei“, sînt în mare pericol ! Părerea

era necesar tocmai pentru a vedea această murdărie. Rămîne speranța în filmele tinerilor !... (Asupra situației Arhivei voi reveni — n.a.).

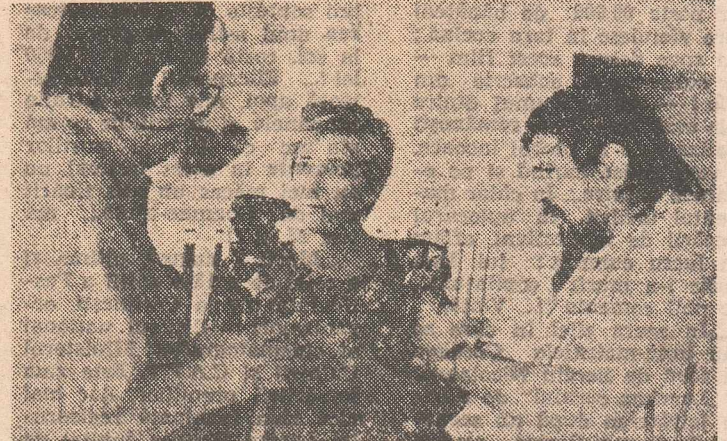
Îl întîlnese adesea, pe alai, pe bunul, pe MARELE nostru actor care se numește Dorel Vișan (face un neuitat Creangă în filmul lui Nicolae Mărgineanu „Un bulgăre de hîmă“ — vor fi puțini aceia care, în urma vizionării acestui film, vor mai putea rupe imaginea marelui povestitor de cea a lui Dorel Vișan făcînd baie într-un imens butoi din lemn — la fel cum nu vor putea uita muzica dl. Mihnea Brumaru la același film)... Dorel : „Plec cu un gust amar de la acest festival. Dacă faci ceva în țara asta, nu știu cum

sonaj din „Piața Golaniilor“... (cînd, în grădina de vară, se proiectează un film scurt despre această piață, publicul — extraordinarul public de la Costinești ! — începe să cînte imnul acestora, deși în acest an, pentru prima oară, li s-a cerut bilet de intrare !)... Face, de asemenea, senzație grupul de filme documentare al cineasților din Moldova, condus de regizorul Vlad Druc... Și mai face senzație, poate că în cea mai mare măsură lung-metrajul Mariei Marić, regizoare iugoslavă de origine română, intitulat „Tinerete frîntă“ : o ecranizare după Mihai Avramescu, co-

(Continuare în pag. 6)
HORIA PATRAȘCU
Foto VICTOR STROE

O frumusețe premiată pentru interpretare feminină — DIANA GHEORGHIAN

Operatorul SERGIU HUZUM, actrița ILEANA POPOVICI și autorul rîndurilor de față și al nuvelei „RECONSTITUIREA“ după care s-a făcut acel film, acum 20 de ani

Ce fel de mîine are „Societatea de mîine“?

— Petre Anghel, ce s-a întâmplat în „Societatea de Mîine“ de la primul nostru interviu, cînd consemnam înființarea ei, și pînă astăzi?

— Ca în orice societate vie, lucruri bune și mai puțin plăcute. Din prima categorie: am reușit să tipărim revista AVANT-POST (numărul 3 se află sub tipar, numărul 4 este predat în tipografie), o revistă primitivă cu interes chiar de la început, apreciată și criticată, așa cum îi stă bine unei publicații. Am pus bazele unei edituri care va începe să funcționeze cit de curînd, am organizat câteva dezbateri la televiziune și altele, fără televiziune, poate chiar mai interesante. Din a doua categorie: n-am reușit să ne apropiem prea mult de tineri, așa cum ne-am propus chiar în statut, dimpotrivă, se pare că ne-am îndepărtat de ei, în sensul că nu le-am priceput idealurile, dorințele, nevoia de dialog, atitudinea lor radicală.

— Cei care au observat „Societatea de Mîine“ au unele nedumeriri în legătură cu poziția unora dintre membrii săi. Să înțelegem că „Societatea de Mîine“ nu acționează unitar?

— Domnule George Arion, deduc din întrebările dumitale că ai înțeles exact despre ce este vorba. Sint necesare însă câteva precizări. „Societatea de Mîine“ a pornit la drum cu circa 25 de membri, aproape în întregime prieteni și cunoscuți ai mei pe care i-am convins, cu proiectul de statut în față, că asociația este nepolitică, neguvernamentală și în afară de orice ideologie de partid sau grupare. Am simțit nevoia să avem în frunte o personalitate și am apelat la profesorul Eugen Simion, de care mă legau o veche amicizie și respectul pe care-l datoram unuia care mi-a fost dascăl la Universitate. Domnia sa a acceptat statutul, i-a adăugat o frază, a fost de acord cu scopurile noastre și a primit să devină președinte. Ulterior a încetat să mai țină seama de opinia majorității membrilor și nici o consultare n-a mai avut loc. Am invitat în cadrul societății și alte personalități, dintre cele mai onorabile — Augustin Buzura, Marin Sorescu, Mircea Zaciu, Nicolae Manolescu, V.N. Constantinescu, N.C. Cristescu — care au făcut cerere de intrare în asociație, dar care, practic, nu au devenit membri fiindcă adunarea generală nu a fost convocată. De aici și pînă la abuz n-a mai fost de-

Interviu cu

PETRE ANGHEL

cit un pas. Iată faptele: Eugen Simion a participat la alegerile de deputați din partea „Societății de Mîine“ fără să aibă acordul membrilor asociației, a luat atitudine politică față de evenimentele politice, vorbind în numele societății fără să se consulte în prealabil cu nimeni, și-a spus părerea despre evenimentele din Piața Universității, dar nu ca persoană particulară, ci ca președinte, tot cu de la sine putere, a încercat să facă politică partizană, deși scopul nostru era și este de totală independență față de putere și de partide. S-a opus ca Societatea să condamne gravele evenimente petrecute în zilele de 13—15 iunie 1990. Din păcate, din această pricină, alături de cîțiva alți membri, am fost și sîntem considerați la fel de partizani, deși faptele dezic o asemenea concluzie. L-am avertizat, în mai multe rînduri, că se abate de la statut, dar n-am ajuns la nici un rezultat.

— Dar Societatea n-are un statut clar?

— Societatea are un statut clar care, firește, cu acordul membrilor, poate deveni și mai explicit și chiar îmbunătățit.

— Care vă este atitudinea față de realitate?

— Noi vrem să meditam asupra realității, să ne punem întrebări și să încercăm unele răspunsuri, fără pretenția că vom avea dreptate. Am dori, dacă-mi permiți o apropiere de presă, să ne asumăm rolul de reporteri. Să prezentăm faptele și nu să dăm note de bună sau rea purtare puterii, partidelor, studenților.

— „Societatea de Mîine“ e creată ca răspuns la „Grupul pentru dialog social“?

— Ca unul care a inițiat-o și a organizat-o, răspund categoric: Nu. Recunosc însă că, fără consultarea nimănui, președintele ei a putut lăsa impresia implicit sau explicit, că am fi gruparea de replică. Noi, membrii societății, nu ne putem propune un asemenea scop. Cunoșc cîțiva din membrii „Grupului pentru dialog social“, personal sau prin cățile lor. Sint dintre cei mai

distinși intelectuali. Și apoi n-ar fi stupid să fii împotriva cuiva doar pentru faptul că nu te-a invitat să faci parte din cercul lui sau și-a permis să te critice cu nu știu ce prilej? Nu ne-am propus nici să fim alături de ei, nici împotriva lor. Am putea, dacă și Grupul ar dori, să discutăm, fără idei preconcepute și chiar fără să ne propunem să fim, în final, de acord. Nu posibilitatea dialogului și respectul pentru opinia celuilalt sînt printre cele dintîi semne care definesc un intelectual?

— „Societatea de Mîine“ e o denumire care sugerează hîmiera, fiindcă oricît am înainta în timp va fi un „mîine“.

— Orice acțiune care privește arta, socialul, cultura, viitorul lor mai ales, presupune și o doză de vis, o credință în iluzii, în irealizabil, este și o hîmiera, cum spui dumneata. Ne-am asumat acest risc. Ziua de mîine e mai riscantă decît cea de azi, fiindcă nu știm ce ne va aduce. Dar merită s-o așteptăm, să crezi în ea, să faci ceva concret în pregătirea ei. Sigur că este greu, aproape imposibil, dacă ai alături oameni care se gîndesc numai la avantajele lor și ale familiilor lor, care-și fac calcule legate doar de persoana lor, dacă au școala înaltă a combinațiilor de culise și vocație, pentru slujirea puterii. Practica a demonstrat, oricînd și oriunde, că puterea corupe. Mulți acceptă, din păcate, să slujească oamenii din frunte pe față sau din umbră, cu singura condiție să le fie lor bine. Și acesta e un drept. Cu o rezervă: s-o facă în numele lor, nu în numele altora, căci, nu-i așa, fiecare moare singur, dar, pînă la urmă, chiar și trăiește singur.

— Cine vă finanțează și de ce?

— Nimeni. Revista nu este rentabilă. Avem de plătit chiria și întreținerea sediului. Sint secretarul Societății și directorul revistei, dar alături de ei și membrii de rînd, am făcut tot ce a fost nevoie. Am fost și servitori și gunoieri, hamali și vînzători ai revistei. Am muncit deci în legătură cu finanțarea, vreau să precizez că dacă n-am fi găsit cîteva întreprinderi care să ne comande studii și reclame, fără să se amestece în treburile

— V-ați propus și ținte mai îndepărtate?

— Un ideal: să adunăm în jurul nostru oameni de profesii și vîrste diferite, de convingeri diferite și să-i catalizăm pentru participarea la faptul creator, constructiv, al zilei de mîine, care va trebui să fie altfel, așezat pe principii solide, morale și profesionale, pe respectul inalienabil al personalității.

— Obiective concrete?

— Să avem o editură cu tipografie proprie, să promovăm valorile culturii românești și universale, să facem să funcționeze eficient un Centru de traduceri din literatura română, pe care l-am și înființat împreună cu Institutul francez pentru dezvoltarea re-

lațiilor culturale cu România condus de profesorul Jean-Louis Courriol din Lyon, și l-am pus sub patronajul Fundației Culturale Române, condusă de Augustin Buzura, un scriitor și un om de o valoare ce nu mai trebuie subliniată în cuvinte banale. Vom organiza dezbateri cu diverse medii sociale în marile centre culturale ale țării, ne vom deschide, cu maximă receptivitate, spre lumea Occidentului. Totul cu o singură condiție: păstrarea independenței de acțiune și opinie.

— Cum reflectă revista AVANT-POST „Societatea de Mîine“?

— În mod fidel. Are calitățile și defectele Societății. Are greutăți cu spațiul tipografic, inerente. Greutățile oricărui început, explicabile. Din păcate au existat și există și presiuni. Însuși președintele și-a permis să cenzureze textele colaboratorilor, să taie din textele lui Hanibal Stănculescu și Coman Lupu, evident fără să-i dau acordul. A făcut-o, totuși. Recunoaște și dumneata că acest lucru, indiferent de pretext, este inadmisibil. Dreptul la opinie este inalienabil.

— Cine vă finanțează și de ce?

— Nimeni. Revista nu este rentabilă. Avem de plătit chiria și întreținerea sediului. Sint secretarul Societății și directorul revistei, dar alături de ei și membrii de rînd, am făcut tot ce a fost nevoie. Am fost și servitori și gunoieri, hamali și vînzători ai revistei. Am muncit deci în legătură cu finanțarea, vreau să precizez că dacă n-am fi găsit cîteva întreprinderi care să ne comande studii și reclame, fără să se amestece în treburile

noastre, am fi sucombat. Crezi că este doar interesul membrilor „Societății de Mîine“ să reziste? Chiar crezi că nu e nevoie de o asociație ca a noastră? Dacă dumneata, ca om de presă, și alți oameni corecți spun asta, sîntem gata să ne autodizolvăm.

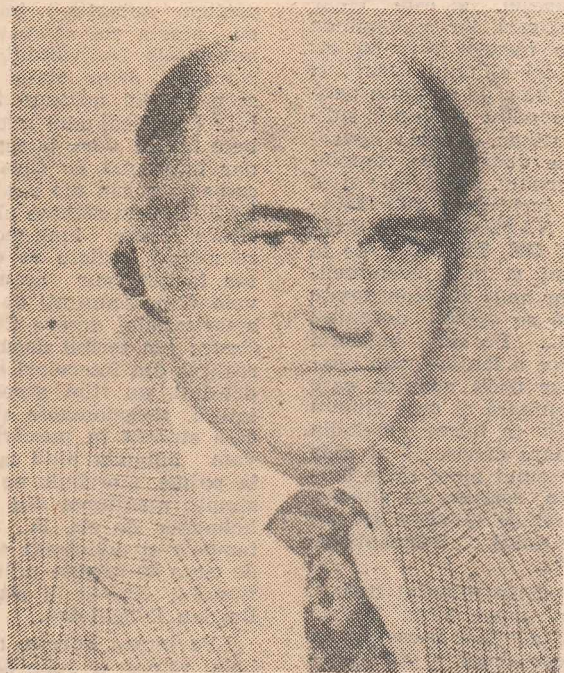
— Un reproș: Noi am dorit o colaborare cu „Societatea de Mîine“. Din ce pricină nu s-a realizat?

— Eu am dorit și doresc această colaborare. Altoro probabil nu le este plăcută. Situația nu este însă fără ieșire cum pare. Vom convoca adunarea generală și membrii își vor alege o nouă conducere. Și președintele, și secretarul sint provizorii. Nu vîd de ce noua conducere a Societății n-ar putea colabora cu revista „Flacăra“ și cu membrii redacției. Dimpotrivă.

— În spatele membrilor „Societății de Mîine“ se află cineva?

— În spatele meu și al celor care au fondat asociația, nu! Președintele e rupt de majoritatea membrilor. Ce se întîmplă cu el îl privește. Pe urmele noastre s-ar putea însă să fie cineva, dar asta nu mă sperie și nu mă interesează. Și te rog să mă crezi, nu m-a speriat nici în vremea odiosului! De-as fi fost un fricos nu m-as fi dus, începînd cu ziua de 21 decembrie 1990, împreună cu toată familia, la demonstrație. Recunosc că n-a fost vorba de curaj, ci de dorința de a nu mai trăi după voința altora. Pot încheia cu o lozincă? Urăsc dictatura, opresiunea, lipsa de loialitate și minciuna. Mai ales cînd se practică declarînd că este vorba de contrariu.

GEORGE ARION ■

(Urmare din pag. 5)

producție iugoslavo-română, în care strălucește actorul nostru Dan Puric; un film făcut în registrul picturii naive, de o violență a imaginii rar întâlnită și axat pe mitologia celor peste 60 000 de bănașeni care viețuiesc în țara vecină; s-a spus despre acest film — iar subsemnatul subscrie din plin! — că este unul dintre cele mai bune filme românești realizate de la război încoace, îl vom vedea curînd și pe ecranele noastre... În chiar momentul urcării în autocarul plecării de la Festival, aflăm un lucru cîmplit: lui Dan Puric i-a murit copilășul!... Ce poți comenta?... Viață.

...În seara zilei în care se dau lung-metrajele „Coroana de foc“ de Sergiu Nicolaescu și „Lacrime cerului“ de Adrian Istrătescu după un scenariu de Eugen Barbu, asupra amfiteatrului arhiplin se lasă încet un elicopter, rămînînd încremenit — și spre spaima unora, asurziti de motoare — la nu mulți metri deasupra

capetelor noastre: din el se aruncă fluturări colorate pe care citim: „În curînd, cele mai îndrăgite vedete ale ecranului, în noul film românesc GROAPA, după romanul lui Eugen Barbu... Cineva îmi șoptește că numai ridicarea unui astfel de aparat de la sol, costă în jur de 35 000 lei!... Elicopterul se îndepărtează apoi, mie îmi zbrîncie timpanele, și nu știu de ce mă gînesc că filmele puștilor prezente în acest festival nu au nici măcar un afiș tipărit mai, de Doamne-ajută... mă rog, Ei, și?!

...Marti 7 august, ultima zi a celei de a 13-a ediții a Festivalului de la Costinești, organizatori: Centrul național al cinematografiei, Ministerul Culturii și C.A.P.T. Este ziua împărțirii premiilor, dar mai ales ziua închinată regizorului Lucian Pintilie, invitat de onoare în acest scop. Pentru onoarea Festivalului...! După amiaza, în sala polivalentă „Forum“, se dă „Reconstituirea“ (film făcut acum 20 de

ani și la care și autorul acestor rînduri are o modestă contribuție). A tinut să fie de față și operatorul filmului, Sergiu Huzum, iar ziua este marcată de prezența ministrului culturii, dl. Andrei Pleșu.

Seara, înaintea premierei filmului „Pentru ce bat clopotele, Mitică?“ — film interzis mai bine de opt ani! — asistăm la decernarea premiilor (nu vom mai insista, pînă la apariția acestor rînduri ele sint prea bine cunoscute din presă). Retinem că juriul, condus de scriitorul Augustin Buzura, a avut tactul deosebit de a nu acorda principalele premii (scenariu, regie, Marele Premiu etc.). Doar premiul special al juriului i s-a atribuit, post mortem, regretatului Alexandru Tatos.

Prezîntîndu-l pe Lucian Pintilie și referindu-se la „Pentru cine bat clopotele...“, dl. Andrei Pleșu a spus, amintînd abilitatea cu care cîneasții români au reușit adesea să treacă de cenzura dictaturii: „Filmul lui Pintilie, însă, nu

a reușit să treacă, cu toate că nu avea nimic subversiv în el, ci numai un ton firesc, acesta fiind de altfel marele pariu al regizorului cu el însuși, de a face ca filmul românesc să recupereze normalitatea expresiei. Tema preluată de regizor în filmul său este aceea a euforiei dezastrului și aparține lui Ion Luca Caragiale, după a cărui piesă „Dale carnavaului“ și operă în ansamblu este scris scenariul... Lucian Pintilie: „Am lucrat în România într-un ritm absolut catastrofic: un film la 10 ani! Promit acum cel puțin un film la un an“.

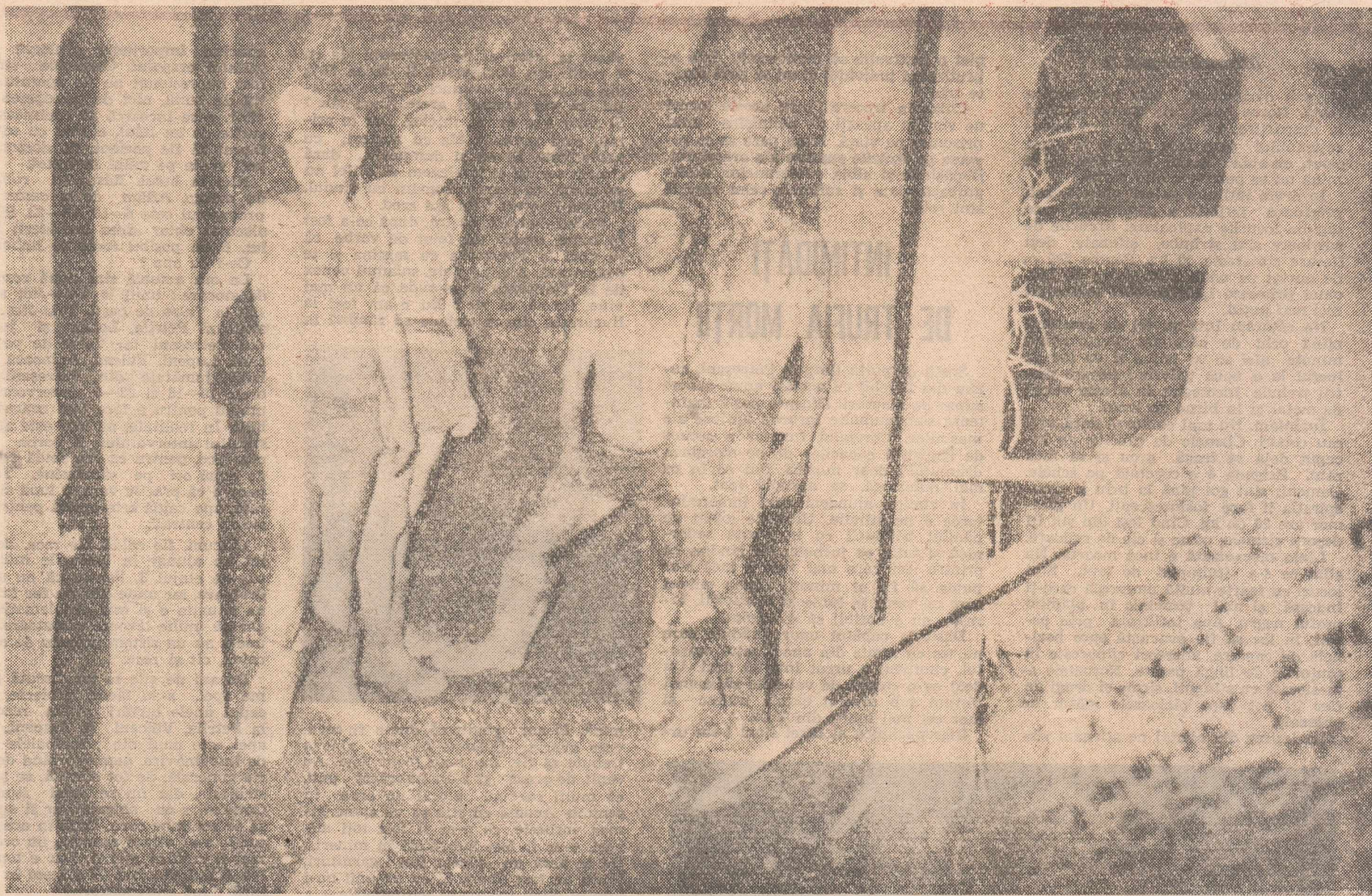
Sperăm că vom vedea pe ecrane această capodoperă în luna septembrie a acestui an.

...Tîrziu, în această ultimă noapte, rătăcesc împreună cu dl. Dan Pita (un alt fel de ministru, al cinematografiei), pe aleile pustii, luminate de o lună superbă. În zori vom pleca... Întreb cum se simte în noul post, dă din mină într-un fel neinterpretabil, continuăm să ne plîmbăm în

tăcere.

Personal, sint convins că această ediție, denumită „de tranziție“ (ni s-a dat de înțeles că la anul Festivalul va deveni internațional!), era necesară — chiar și dacă nu neapărat sub formă de concurs, adică fără premii, o trecere în revistă doar, vorba lui Savel — pentru o anumită continuitate. „Anii nebuni“ ai primelor festivaluri de la Costinești au apus, lumea e acum alta, însăși plaja nu mai e aceeași: printre trupurile mai mult goale și de o superbă tinerețe și-au făcut apariția niste indivizi ciudați — nu mulți! — dar nu știu de ce, îmbrăcați „la costum“ gri, cu cravată, și cu priviri piezise... care nu caută o sticlă de bere, așa cum am făcut eu de atîtea ori împreună cu Valentin de care, uite... în clipa asta, mi-e dor!... „Lasă-i mă, să moară prostii!“ — sună ultima replică din filmul lui Pintilie. Și îmi e și mai dor de Valentin...!

HORIA PATRASCU ■
Fotografii de VICTOR STROE ■

Portret de familie la 800 de metri sub casă

Credeți că noi aicea mîncăm oameni?

Valea Jiului este astăzi un lagăr de ciomați. Multora doar amintirea chipurilor negre ale minerilor le produce încă frisoane. Cei care își proiectaseră excursii prin țară după evenimentele din iunie, fie au ocolit zona, fie au renunțat la călătorie. Măcar pentru faptul că toți sîntem cetățeni români și situația este alarmantă.

Dincolo de zdrobitoarele greutăți economice și de convulsiile sociale care zdruncină din temelii țara, cea mai gravă — s-a spus și trebuie repetat — este hemoragia de ură. Dezbinarea. Dintre români și alte etnii, dintre studenți și mineri, dintre muncitori și intelectuali.

Din 1977 pînă în vara anului acesta, minerul a fost un simbol al rezistenței anticomuniste. Acum a ajuns un personaj de coșmar. Cine a avut interesul ca o asemenea forță să devină una de teroare, compro-

mițind-o? Și de ce?

Nu vrem să se creadă că nu le atribuim minerilor partea lor de vină. Dar s-a creat o psihoză sub care au acționat, iar cei care au stîrnit isteria colectivă sînt mai vinovați decît minerii înșiși. De aceea trebuie să ne apropiem de ei, să simțim că înțelegem cine poartă principala responsabilitate, că totuși ne aparținem unii altora. Și în nici un caz nu trebuie să rămînem dușmani. Iar dacă există încă primejdia, să privim atent în jur pentru a descoperi cine este acel al treilea care ciștigă?

Pe lingă teamă, acestea au fost gîndurile care ne-au călăuzit în Valea Jiului. N-am fost bătuți. Dimpotrivă, ne-a surprins nevoia oamenilor de a vorbi, de a răspunde la întrebări pe care au început deja să și le pună.

LITORALUL NEGRU

Tărîmul forfotește de lume. Peste nisip spînzură o pinză grea de lumină crudă. Soare mușcător. La 600 de metri sub nivelul mării a rămas doar căldura, uneori cu adevărat insuportabilă. Și aerul de nerespirat. Sîntem asudați, hainele ni s-au lipit de corp odată cu praful de cărbune. „Inchipuți-vă că deasupra e litoralul însoțit: oamenii înnoată, fac plajă. Și noi sîntem la 600 metri sub cearșafurile lor albe”, spune călăuza noastră cu ironie amară.

Înaintăm chinuți prin noroi încă o porțiune de galerie. Ținem lămpile îndreptate în jos. Trebuie să vedem bine pe unde călcăm. Din cînd în cînd ne oprim și abia atunci îndrăznim să le ridicăm pentru a privi pereții strînși în inele enorme de lemn sau de fier ruginit. Un gust de cocleală îți lasă și mirosul de metan. „Stați puțin. Stîngeți luminile”. Pentru o clipă gîndim că inginerul Benor Voicescu se joacă. În interiorul se prăbușește peste noi. Ochii devin inutili ca degetele unei mîini paralizate. Ni se taie respirația. Negrul profund ne gîtuie interzicîndu-ne orice gest. Inghesuiri parca pe o insulă simțim ce înseamnă să îți se întrerupă legăturile cu lumea. Brusc, sîntem nevoiți să ne recunoaștem fragilitatea: în pîntecul hămesit al pămîntului viața afirmă de un fir de lumină pe care, în sfîrșit, inginerul o a-

prinde. „Gîndiți-vă ce șanse are un miner într-o asemenea situație. Pierdut de ai lui, uitat de Dumnezeu, poate rămîne aici o zi, două... sau pentru totdeauna.”

Se spune că I.M. Petrila e o adevărată universitate. Prin vechime — 131 ani de atestare — și prin mineritul tradițional. Care poate constitui prilej de mîndrie, dar care, acum, la sfîrșit de secol XX, e mai degrabă unul de jale. Condițiile de zăcămint nu permit mecanizarea decît a transportului. În țări civilizate se renunță la cărbune dacă pentru a-l extrage s-ar investi atîta energie, timp și risc de vieți omenești. „La noi însă... nu se poate pune bază nici măcar pe amărățile astea de benzi transportoare. Azi n-au funcționat în schimbul I și cărbunele s-a adunat grămcozi. Vine schimbul II și, în loc să-și facă treaba, trebuie să recupereze timpul pierdut. Dacă se întîmpla așa ceva în vremea lui Ceaușescu, de la securistul minei pînă la directorul general al combinatului, toți șefii ar fi fost după juma' de oră la locul avariei”, completează inginerul Opreșan.

Îi ascultăm și încercăm să ținem ritmul. Deja am pierdut noțiunea timpului; simțul orientării nu ne-ar sluji cîluși de puțin dacă ne-am trezi abandonati. Mergem prin galerii fără capăt care se intersectează cu altele într-un ghem de labirint. Din loc în loc apar obloane ca ale pivnițelor din circum-mile de altădată. Poți să le ridici și îți se înfățișează scări de lemn spinte-

cate de-a dreptul în cărbune. Sector de suitor se cheamă treptele acestea, uneori subrezite, și cele două tobogane aflate de-a dreapta și de-a stînga, pe care se aruncă materialele și huila.

Ne strecurăm prin chepengul strîmt. Nu avem voie să privim în jos. Nici să ridicăm ochii. De sus se rostogolesc bucăți mai mici sau mai mari de pămînt. Ori măcar praful acela negru care ne-a minjît deja fețele. Scara pare verticală, dar nu poate avea decît o înclinație variînd între 60°—80°. Oricum, nu trebuie să te surprindă dacă e înaltă — sau adîncă? — cît înterecontinentalul. Cobori. Te dor mîinile. Picioarele încep să tremure de încoadare. Nici nu e indicat să lași prea mult în seama lor: punctul de sprijin sînt de fapt palmele prinse hotărît de treapta de sus. O talpă pipăie locul pe care se așază. Apoi coalaltă i se alătură mecanic. O mină. Cealaltă mină. Lampa se balansează încurcîndu-ți mișcările. Chiar fără să-ți rotești privirea, simți cum pereții te înghiontase în spațiul acesta suspendat.

Ajungem la una dintre adrese: A-bataj 634, Strat 3, Bl. 2. Șef de schimb — Constantin Găman. Are 20 de ani în mină. Toți frații muncesc în subterană. „Majoritatea țării nu știe ce închipuiri își face că minerii sînt răi. Stau, frate meu, a fost la București și mi-a spus că mulți care erau îmbrăcați ca noi s-au amestecat. A văzut bătaie, da' el n-a dat un deget. Îmi pare rău că acolo se poartă ranchiună. Eu

n-aș vedea un miner ca să lovească pe o femeie, pe un copil, pe un bătrîn. Cum sînt eu, așa-s și ortacii mei. Eu nu m-am dus atunci. Am rămas să-mi fac munca... Uite, acum îrogem niște fiare de jos. Cit are un stîlp? Păi, numa' vreo 120 kg și duc cam 75 în-țe-un șut cu încă un ortac. Zice lumea că ne-a dat drepturi. Da' în '68 aveam drepturile astea, nu avem acum prea multe. Să mă ierțați că nu prea știu eu să vorbesc”, se întrerupe stînjănit. Ingerul Voicescu îl cuprinde afectuos de umeri. Nea Găman e unul dintre minerii reprezentativi. În septembrie '89 s-a prăbușit o galerie la Vulcan și-au murit 33 de oameni. În cazuri de-astea sînt solicitați cei mai buni pentru intervenții. Trebuie să aibă experiență. Și foarte mult curaj. Mîna nu ierță: ai greșit, plătești. Nea Găman se însuflește brusc. Acum o bucată de timp l-a prins „coperișul pe un ortac. I-a rămas doar capu' afară: mai avea 3 săptămîni pînă la pensie. A lăsat 3 copii mici și femeie bolnavă.”

Ca o adevărată gazdă, nea Găman ne însoțește spre alt orizont. Suitoarea e stîrbă, deci mai dificilă. Nici nu apuci să îți se facă teamă că îți simți glezna prinsă de palma sa care îți o așază pas cu pas pe trepte. Cînd acestea lipsesc, nu trebuie să te sfiești să le înlocuiești cu genușchiul omului de salvare. Pentru el, care a scos și morți

(Continuare în pag. 8)

(Urmare din pag. 7)

de sub dărimături, asta e o nimica toată. Noroc bun! ne spune surizind la despărțire. Cu toată ezitarea bucureșteanului care face alergie la acest salut, de-abia acum înțelegem că în mină nu se potrivesc alte vorbe.

În drum întâlnim galerii chircite sub presiunea teribilă a pământului care înghite locurile exploatate. Arcurile de susținere sînt strimbe, șifonate, deși fiecare cîntărește 50 kg. Pentru 500 m de purtat pe umăr atîta amar de fier, omul primește 1,50 lei. Nici mai mult nici mai puțin.

Ne cățărăm într-un fel de scorbură plină ochi de cărbune. Peste cîteva minute aici se va pușca și va începe lucrul la o nouă galerie; fiecare metru trebuie încorsetat în aceste verigi de metal și în birne de lemn.

Înaintăm. Nu mai contează dacă urci sau cobori. Cizmele de cauciuc au început deja să tragă greu și să facă răni. Brigada 4 e cocotată pe schele. Oamenii sînt goi pînă la briu și transpirația îi face fosforescenți. Un picamer are 20 de kg. Cînd ieși din șut îți desertă cizmele, pline și ele de sudoare.

Linia mecanizată e încă moartă. Nu știm ce s-a întîmplat de fapt. Sînt locuri cu foarte multă umezeală care-ți îndeasă și mai temeinic în plămîni praful negru. Apa infiltrată prin pereți, în loc să fie evacuată spre bazinele de captare, adeseori clipește în șanțurile de lîngă perete. Noroalele amestecate cu stînghii, sirme și drugi de fier îți pot rupe picioarele măcar de oboseală.

La ieșirea din abataj ne atîrnăm vî-

nici o motivație să muncească. Asta a brutizează individul și mi se pare foarte trist.

Chiar în trecere prin aceste locuri ne simțim apăsați de neliniștea unui prizonier pe viață. Mina pare să se reverse pe străzile sumbre ale orașelului. Depășindu-și albia subteranelor, desfigurează viața și sufletele celor care îi sînt robi.

INTIMIDAȚI DE TRUFIA MORȚII

Sosiți de puțin timp în Petroșani, auzim din hotelul cu același nume sunete stinse de alămuri. Dinspre poartă înaintează somnambule farurile aprinse ale mașinilor. Cortegiul funerar e ascuns de frunzișul copacilor de pe marginea drumului; doar muzica, din ce în ce mai puternică, se apropie lent.

În cimitir ajungem cînd înmormîntarea e pe sfîrșite. Ultimele lopiți de pămînt bătătorit cu insistență zadarnică și totul se încheie. Ne gîndim că printre cei care mai suferă încă s-ar putea să fie și mineri. Chiar mineri care au venit în iunie la București. Fiereste, nu e posibil să dialogăm.

Dosii la capătul unor străduțe care nu ies cu nimic din anonimul orașului, cimitirul e urcat într-un deal. Un deal ca o coamă de val gata să spargă tărîmul sub nivelul căruia trăiesc și mor cei mai mulți din Vale.

Îngropăciunea al cărei final l-am ur-

văzut la televizor pe cetățeanul ăla cu 4 copii, din București? Îi dădea 50% din salariu. Sînt zvonuri că vine șomajul, că vin vremuri grele. Cine știe? Și chiar așa, șomaj, înțeleg. Dar în primul rînd somează ăla cu abateri, cu nemotivate. Și eu și dumneata, dacă sîntem serioși și înțelegem că altfel nu se poate, că-i greu, șomăm cu rîndul. Nu așa-i corect? Eu așa cred.

Vedeți dumneavoastră, după ce-a fost în iunie, umblă tot felul de vorbe, că te duci la Timișoara cu mașina și te devastează. Aici pe Vale, salamul venea de la Timișoara și se-aude că nu mai vine. Ce să vă zic? Eu n-am fost la București, cineva trebuie să rămînă în

mină. M-am gîndit că dac-o fi ceva, vreo avarie. Doamne ferește, cineva trebuie să fie. Dar s-au făcut liste. Au venit de-acasă și s-au îmbrăcat unii, că mulți care-au plecat nu erau în schimb. Acuma eu știu să vă spun, lumea vorbește, că n-ar fi fost toți mineri, c-ar fi fost îmbrăcați în mineri... De la gară au plecat trei garnituri. Mulți au fost tineri. Și eu pe unii nu-i înțeleg. S-au recuperat schimbările, s-a lucrat sîmbăta. Nu știu ce să vă spun, dacă n-am fost acolo.

Știți, lumea vorbește și e descurajată. Eu am un băiat, vin aicea lîngă cimitir și stau cu el, fac lecțiile, mai citesc cîte ceva. Cresc un porc, o pasăre. Mă gîndesc să fac ceva să-mi folosească și să mă odihnesc, ce să caut eu pe stradă, să merg la circumă, să mă îmbăt, să mă iau la bătaie?

aducînd importante ajutoare pentru spitalul orașului. Oaspetele străin a fost impresionat nu de aparatura destul de bună, nici de priceperea medicilor, care încearcă să suplinească lipsurile de tot felul, ci mai cu seamă de faptul că fie pacient, fie doctor, nu te poți spăla pe mîini în spital.

Nici la hotel. Răsucești robinetul, nu merge. Aflăm de la cameristă că programul este 6—10, 16—22. Și că s-a discutat chiar ideea închiderii hotelului. E un posibil focar de îmbolnăviri.

Ce-i cu apa?

La ora actuală sînt două rezervoare de stocare: unul la Taia-Jieț și celălalt la Valea de pești. Taia-Jieț aprovizionează Petrila, Lonea și jumătate din Petroșani, iar Valea de pești Uriani, Lupeni, Vulcan, Aninoasa și celălaltă jumătate din Petroșani. Între orele 10—16 și 22—6 rezervoarele se umplu pentru a face față orarului stabilit. În realitate, nu mai este apă spre sfîrșitul intervalului. E vorba despre cea rece, pentru că cea caldă este doar de două ori pe săptămînă. Teoretic, pentru că practic vara, o lună și jumătate, apa caldă este oprită pentru revizie la centrală.

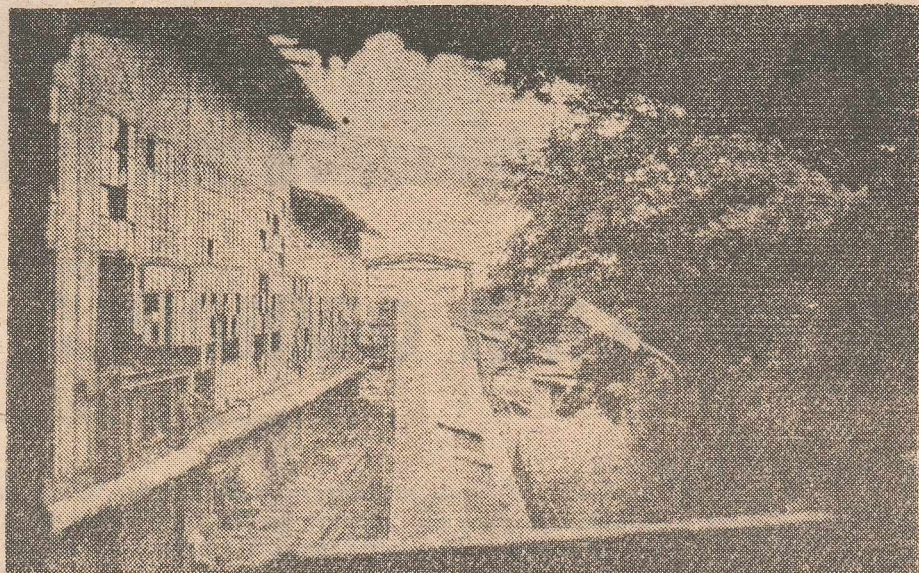
Oricum, fie caldă, fie rece, de ajuns tot nu ajunge în blocurile înalte mai sus de etajul 3. Pentru că nu sînt hidrofoare, iar unde sînt nu fac față. Iar situația e și mai problematică: îngheață multe izvoare captatoare. Doar unele au un sistem propriu de apă atît caldă, cît și rece.

De ani de zile se tot discută problema apei, s-au făcut proiecte, au început unele lucrări pentru rezervoare la Petrila, Vulcani și Lupeni. Lipsa apei este unul din principalele motive de îmbolnăvire, nemaivorbind de mizeria generală. Se tot discută, se tot construiește, dar nu se mai isprăvește. Oamenii s-au obișnuit, ar fi surprinși să se schimbe ceva. Dacă în această situație s-ar afla o comună, un orașel, ar mai fi cum ar mai fi. Dar e toată Valea Jiului afectată. Și sîntem în a opta lună după Decembrie.

E trist că uneori minierii n-au după ce bea apă. Și mai trist e că nici apă nu au.

PRO SAU CONTRA?!

Controversele legate de privatizare s-au mai temperat. Aceasta e și nu e

tile de alt fir. Acela al coliviei, cum i se spune ascensorului. Care își merită într-adevăr numele. Hurducînd, ne duce spre suprafață. Vedem pereți de pămînt, cîte o lumină palidă.

Înginerul Voicescu se destăinuie. În Sectorul 5 are 84 de oameni care au reușit să agonisească de la începutul anului între 2 și 52 de absențe nemotivate. Matcaboja, de exemplu, are 25. E adevărat, și 20 de ani vechime; acum nu mai vrea decît să se vadă odată scos la pensie. Mulți de vîrsta lui sînt bolnavi și așteaptă pensia ca pe o eliberare din pușcărie. Dar uite că unii sînt indisciplinați: ies mai repede din șut, neglijează utilajele. Vin și beți la serviciu. Da, producția a scăzut îngrijorător. Sînt simbetetele și duminicile în care mina nu produce; sînt sărbătorile legale; ziua redusă la 6 ore. Pofta de lucru a scăzut și ea. Drepturile n-au fost stimulative pentru toți. Acum există deja stări conflictuale, unii se sînt nedreptățiți la salariu.

Colivia a ajuns, în sfîrșit. Sîntem de nerecunoscut. Negri la față și ușor amețiți de lumina mohorîtă care intră prin geamuri. În orașel a început să plouă. Noroiul din mină se regăsește pe aleile neasfaltate care duc spre șosea. Case jupuite parcă de vîi, blocuri murdare sînt aruncate în buza munților galbeni, imperiali. Cimitirul Petrilei e răsturnat ca un vagonet uriaș de cruci amestecate cu pămînt.

Ne amintim observația amară a inimosului inginer. „În ziua de salariu stau și privesc figurile celor care semnează statele. Aștept reacțiile lor, bucurie, tristețe, ceva... Sînt 3 000 sau 7 000 parcă le-ar fi totuși. Unii semnează și nici nu stau să-și numere banii. Dureros e că majoritatea sînt tineri. Să-și cumpere o haină deosebită, n-au de unde. Sau dacă reușesc, stau cu teamă că le-o fură în cămin. Pur și simplu n-au ce face cu banii. N-au

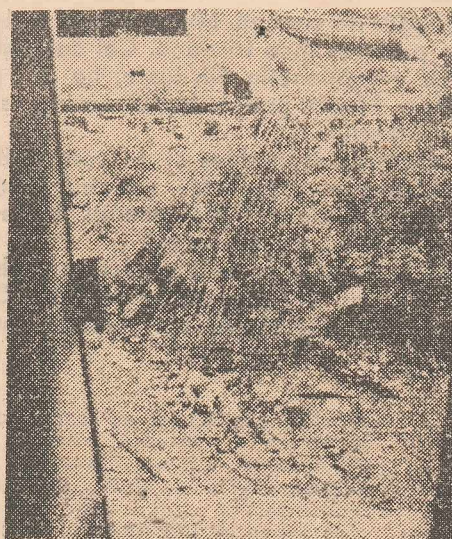
mărit a fost cu dîr. Cu fanfară. Cu gropari. Și ne-a amintit de acelea din filmele a căror acțiune se petrece în secolul trecut, ne-a amintit de solemnitatea lor. O solemnitate regăsită la Petroșani. În iunie, morții de la București au fost neidentificați sau chiar neidentificabili. Fără solemnitate.

Citim pe cruci anii nașterii și ai morții. Bărbații nu depășesc în medie 50—55 de ani decît într-un număr nesemnificativ. Cimitirul pare neîncăpător. Tot mai multe morminte sînt îndesate unul într-altul. Se împing cu coatele pentru a-și face loc.

Spre ieșire întâlnim un om care duce o căldare cu apă. Intrăm în vorbă. El își păstrează o anumită grijă față de ceea ce spune. Un aer prudent. „Socrumeu, care a muncit toată viața la mină, a murit după 64 de ani. Da' ăsta-i caz rar. Eu, multumesc lui Dumnezeu, încă nu mă sînt rău și sper s-apuc pensia. Anii aproape îi am. Chiar alaltăieri am făcut 20 de ani de subterană, iar poimîine împlinesc 38. Acum legea zice că trebuie 20 de ani de mină și 45 ca vîrstă. Da' oamenii se gîm tem. S-aud zvonuri că legea asta n-o să mai fie, că n-a durat decît pe 6 luni, apoi revine. Care-a apucat-o... Ca și cu programul. Lumea zice că avem drepturi în plus. Nu-i așa. De cînd sînt eu la mină, am prins de 3 ori schimbarea de la 8 la 6 ore. Se schimbă de pe o zi pe alta.

Treaba s-a-ngreunat, că mina s-a adîncit foarte mult. Foarte greu merge acum... n-ai piese. Oamenii, că-s mulțumiți, că nu-s, s-au învățat așa. În patru schimburi, da' lumea-i descurajată... că ce-o fi... (ridică din umeri)... nimeni nu știe.

Cam pleacă tinerii. Nu mai sînt tinerii dinainte. Puțini vin să stea. Și mulți n-au condiții, e greu cu casele, foarte greu. Și lumea-i speriată. Ați

CULTURA, SĂRACA!...

Librăria din centrul orașului. Zeci de exemplare din același titlu se plictisesc în rafturi, neluate în seamă de nimeni. Vinzătoarele ne lămuresc: „Cam așa arată. Primim cărți de două ori pe lună. Luna asta n-am primit. Dar în general beletristica se cumpără foarte repede. Da, am primit și în Editura Humanitas, „Fenomenul Pitești“, s-a epuizat într-o oră. Și am avut destul de multe, vreo 400“.

PE CULMILE DISPERĂRII

Citim în ziarul local „Zori noi“ din 13 iulie a.c. articolul „De la prieteni din Elveția“. Domnul Mazeș Lorinez, preot reformat din Petroșani, plecat din țară în urmă cu doi ani, s-a întors împreună cu doctorul Markus Banquin,

va fi și nu va fi. Tot așa, în Lupeni — aproximativ 50 000 de locuitori — s-au deschis doar trei circuli particulare. Una dintre ele, la strada mare, are o firmă de hîrtie deasupra ușii: Cramă.

Deși e ora 22,30 localul nu s-a închis. Coborîm treptele. Mese „la varice“ și cîțiva mușterii. Interior plăcut. De sub boltă, o perdea cu un bilet de avertisment: „Intrarea oprită. În curs de amenajare“. Totuși intrăm. Să fi fost vreo zece persoane. Predomină bărbații înșirați pe scaune ca la priveghi. Miros de palincă, fum des. Un bărbat de 30 și ceva de ani, fizionomie liniștitoare, ochi limpezi. Am crezut că e patronul, ne-am declinat identitatea, cei de față au devenit curioși. Dar nu era patronul. În separea cu pricina, de jur împrejur, materiale de construcție. Sîntem conduși printre găleți, scinduri, saci cu ciment într-un birou minuscul, la unul dintre proprietari. Ca în orice local privat, sîntem așezați pe scaune, un ness veritabil, o palincă excelentă.

Aflăm. În februarie, soții Irina și Alexandru Varga au pornit demersurile legale. Apoi au închiriat subsolul clădirii în care sîntem. Arăta jalnic. Au muncit, fără nici un sprijin din

a statului, au amenajat încăperea intrare. Demersurile n-au durat mult de câteva luni; pe 19 iunie deschis. Datorită clienților, aglomerate permanente, soții Varga au hotărât să extindă spațiul. Acum sunt în construcție, au 20 de angajați, dar e Statul nu-i ajută cu absolut nimic. Marfa — ca de obicei — punctul de vânzare. De la Direcția comercială Petroșani, pe acte-n regulă, pe ce-n regulă, oamenii statului au spus: „Nu se pot satisface necesitățile lipsă de marfă”. Ca să existe totuși pentru că au renunțat la locurile de muncă, soții Varga merg după se la Arad, la Crasna, la Zalău, Cluj. Și aduc vin natural, palincă, țuică, șes. Cumpărate tot de la parteneri sau de la bisnițari. Cu martori, tocmesc procese verbale. Deocamdată nu fi controlează fiscal. La care nici nu se gîndesc pentru că e cu desăvîrșire uleiul, zahărul,

continuă să spere. Că se va deso- întreprindere de aprovizionare u particulari, că nu vor da faliment înainte de a vedea măcar amenajate. Doamna Varga se Au primit amenințări că pe gust va exploda o bombă în localitate. Cu trei zile înainte de vizita ră i-a fost aprins preșul de la ușă revistă „Flacăra” din care n-a rădeciț titlul, dar tot a ieșit fum. Au at un paznic de noapte. De la a venit o delegație să le contro- autorizările, li e frică doamnei a, dar ce-o da Dumnezeu.

insulă de privatizare în mijlocul ce nu-și vînd țara. Pentru că ția cea mai gravă la adresa tine- patroni e că sînt capitaliști, impe- . E drept că toate celelalte res- neimperialiste sînt de o cali- indoielnică, dar decît să fie zece culări unul lingă altul care să ureze, mai bine nici un vînzător de

vea, vreun răuvoitor pesemne, ea că avem democrația pe care o am. În orice caz, în loc de bombe, sîi de control cetățenesc și-in- i în fața ușii, soții Varga ar trebui e sprijiniți, ca orice locuitor al Lu- or, dacă i se năzare să bea un pa- două de palincă la 11 noaptea să ăsească ușa închisă.

(F)ALIMENTARA

15. Fiindcă stătea să cadă, una din- alimentarele Lupeniului a fost nu- pentru două luni într-o baracă. Da- i unul reportaj realizat de Tele- ne la începutul lui ianuarie 1990, țara a fost informată despre pre- rea provizoratului. Așa cum ne po- e vinzătoarele, în ziua imediat are difuzării emisiunii la TV, a o comisie a Sanepidului, care a tatat ceea ce era evident: o baracă fiva metri pătrați, fără apă, fără lații frigorifice, cu șobolani, fără fără... marfă. Și atunci, și acum, acest din urmă „fără” nu privește pidul. Deja situația pare gravă. r este gravă! Să ne gîndim puțin: racă așezată la douăzeci de metri moaie urite și urît mirositoare. e străzile ce duc la baracă (toate ile duc la Roma?), fiind după ie, sînt pline de noroi. Senzația e puțin stranie; ori e vorba de un sat șist cu centrul său civic și atunci, multe sate nu e asfaltat (nici măcar entru), ori e vorba de un decor de socialist în care oamenii tocmai i pentru o societate multilateral oltată și înaintare. Tocmai luptă, pe drum și poate nici nu știu unde ma. Ei știu că în cartierul cu pri- (despre care n-am aflat să aibă un e), blocurile sînt ca după un război cît vîrsta multora dintre ei, știu alimentara e goală, că au din nou (și ei!), că lapte, carne, brînză, usele care ar trebui ținute „la ră- e”, nu se pot vinde, pentru că ali- tara nu are frigider, că restul măr- or nu pot fi aduse în cantități prea , căci le rod șobolani dacă rămîn e-o zi pe alta, știu că există lucrări pute la un nou complex, dar aban- te la final pentru că cei ce le-au truit n-au ferestre, uși, țevi, știu că a și copiii lor să mînce bame, dar depozitul nu onorează ast- le comenzi pentru „baracă”, știu că un cuvînt sînt duși cu vorba, pă- l, că s-au saturat de promisiuni de foame și mizerie. oncret, declarațiile vinzătoarelor: lu avem decît creveți, sare și două ri de conserve. N-avem ulei, da' și am avea, nu cred c-ar cumpăra mi-

nerii creveții de anul trecut. Laptele este adus zilnic, dar mai spre diminea- ță, că noaptea se fură. Avem reclama- ții, nu prea ține la fiert. Mezeluri pri- mîm o dată, uneori de două ori pe săp- tămină, însă din lipsă de spațiu, de fri- gidere, nu putem vinde cantități care să ajungă; marfa se strică. Brînză to- pită, cașcaval, nici nu mai știm cum arată. Pui n-am primit de-o lună și cînd am primit a fost omor. Săptămîna tre- cută am primit mîlai, 40 de saci și cre- deam că se dărîmă baraca. N-am mai primit de nu știu cînd... Totuși, sîntem singura alimentară în zonă, pentru 5 000 de oameni!“.

Acte, dovada, dovada!

Nota de comandă nr. 4380 din 6.08.1990.

Cafea — 150 kg; cafea amestec — 80 kg; bomboane — 200 kg; drageuri — 100 saci; pufarin — 20 saci; halva 200 pachete; praf de copt — 30 pachete; zahăr — 30 saci.

„N-am primit decît cafea și 5 lăzi cu stiksuri“.

Comandă din 30.07.1990.

Bomboane — 200 kg; drageuri — 200 kg; praf de copt — 100 pachete; zahăr — 100 saci; pufarin — 20 saci; halva — 400 pachete; napolitane — 20 cutii.

„Din această comandă n-am primit nimic“.

Sînt, în total, 9 fete. Media de vîrstă, 28 de ani. Le întrebăm: „Nu vă e fri- că?”. „Ne e frică. Săptămîna trecută, cînd cu mîlaiul, au forțat ușa, erau gata să ne bată, credeau că ascundem marfa. N-au găsit nimic. Ne e frică, si- gur că ne e frică“. „Sindicatul ce spu- ne?”. „E ca și cînd n-ar fi. Nu s-a mai ținut o sedință... Știți cum e...“.

Știm cum e. E plin de muște, într-un colț numărăm șase cîntare probabil ru- ginite pe dinăuntru de cînd n-au mai fost folosite și ne gîndim că poate-am vrea să mergem la toaletă și la fel ca tinerele vînzătoare, fie vară, fie iarnă, trebuie să ne căutăm un loc între am- balaje. Dacă-i necaz mare, pe unde scoți cămașa, nu-i nici hîrtie igienică!

Cîte forme de teroare sînt pe lumea asta?!

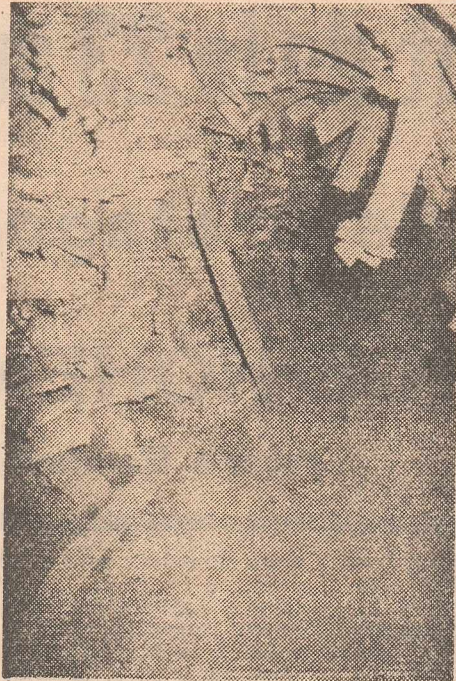
PRIVIND ÎNAPOI CU MINE

Facem cîțiva pași căutînd un bloc care să aducă a cîmin de nefamiliști. E greu să ne hotărîm, pentru că toate au acel aer inconfundabil de clădiri părăsite de soartă, toate se înscriu perfect în pei- sajul devastat al cartierului.

Trezim interesul unei perechi de ti- neri. Băiatul, cu figură de tatar candid, nu are mai mult de 23 de ani. Ce cău- tăm? Un bloc de mineri. Vrem să ve- dem cum trăiesc. „Păi, și eu sînt miner. Haideți la mine, că vă lămuriți. E foar- te aproape“. Se află la parter. O gar- sônieră pentru 2 oameni și copilul lor născut acum o lună. Nu-ți poți stăpîni o tresărire cînd intri; parcă ar fi un loc de pedeapsă, nu o casă. Nu există chiuvetă nici la bucătărie, nici în baie. În schimb, igrasie cît îți pofteste inima. Tablou electric — nici pomeneală; din firele răsărite prin perete și-au impro- vizat o sursă de lumină. Una singură. Parchetul negru, jerpelit ca un palton din secolul trecut. Zidurile murdare fac încăperea și mai strîmtă. Mobila despe- recheară desăvîrșește imaginea de azil al săracilor.

P. L. are părinți în Galați. A lucrat la Motru pînă acum 8 luni, cînd s-a mu- tat la mina Bărbăteni. Soția n-a găsit de muncă. Sînt mulțumiți și cu pacos- tea asta de casă, pe care tot de 8 luni o așteaptă.

„Veniți de la București? Minerii au

făcut ce nu trebuia acolo. Acum să mai fie ceva, nu se mai duce nimeni. Umbli de dimineața pînă seara să găsești sa- lam sau oase barem... Să știți, eu îi dau perfectă dreptate lui Marian Muntea- nu... Atîta bătaie cită a primit... Prea rezistent omu' ăsta. Eram la 10 metri atunci... Se oprește zăpăcit. „Eu nu m-am dus la București să bat, să omor pe nimeni... curiozitatea... Nici nu vă dați seama cum urlau interloanele în mină. Ziceau că devastează și noi să a- părăm țara. Era dezastru și pe stradă se auzeau claxoanele. Urlau sirenele... Șefii de sindicat spuneau care nu mer- ge avem absență nemotivată și ni se desface contractul de muncă. Erau pe mine și colegii. Colegii... da' diferență de minte, ce să zic. În mină e prea mult metan și devii nervos. Zic unii acumă că dacă ne ducem la București ne o- moară pe-acolo cu bătaia. Cică noi sîntem securitatea lui Iliescu. N-o mai are, că prea mult ne-a mînit“. Se o- prește iar să-și tragă sufletul. „Mulți și-au schimbat părerea... Știți că noi la Polivalentă am fost mineri. Pe 15 ne-a zis șeful sindicatului că mergem dimi- neață la o unitate militară să ne spă- lăm și noi, să ne bărbierim. Că ne îm- brăcăm în militari și la o adică ne dă și arme. Ce voia Iliescu, să ne omorîm între noi ca prostii? Că rămînem pînă jură el ca președinte și cînd ne întoar- cem o să muncim simbăta ca să nu pier- dem zilele. De-acasă minerii voiau să înconjoare Bucureștiul, să nu scape ni- mic... Ce-am văzut acolo... Am zis și eu cînd făceau prăpăd la Arhitectură că sînt tot banii noștri care-i stricăm, da' rîdeau de mine. Și la Circa de poliție ne îndemnau milițienii: care vrea să bată, care vrea să așa... cu fetele și femeile... N-am putut să sufăr treaba asta...“

Pe mine m-au ajutat două fete, una mi- cută cu ochelari, Getă, mi-au adus niște haine și am plecat la sor-mea la Chi- tila. Da' mă întîlneam mai încolo pe 17, 18, 19 cu ortaci de-ai mei pe stradă. Umblau 2 militari adevărați și 2 îmbră- cați numai. Cînd i-au dus la unitate, pe 16 dimineața, pe la 10, în față mergea o mașină de poliție. A fost unul de-ai noștri care s-a întors acasă cu un case- tofon mare. Și alții cu pantaloni kaki, centură, bonetă și bocanci cu pînteni. Era într-o joi sau vineri cînd ne-am în- tors. După ce-a jurat Iliescu. Ne-am plătit trenul. Eu și acum am 3 nemoti- vate din zilele alea, că am plecat și n-am stat cu ei. Hai să mergem la că- min, să vorbiți și cu colegii mei.“

Urcăm la etajul 1, într-o cameră cu 4 paturi. Proaspăt zugrăvită. Nu de alta, dar a fost de curînd dată în folosință acestor băieți la fel de tineri ca P. L. În urmă cu 2 săptămîni locuiau în con- diții de nedescris, așa că nu-i prea mare supărarea, dacă în clădirea reno- vată care-i găzduiește, cînd dai drumul la robinet curge și în dormitorul de de- desubt, iar pentru WC trebuie să cari apă cu găleată.

Și ei au venit de prin alte zone ale țării. Și ei sînt nemulțumiți. „Înainte cu vreo două-trei săptămîni de plecă- rea noastră la București și o vreme după, a fost de toate. Acu' e teroare, și după pline — neagră, că de-ai găsești — trebuie să alergi de la un capăt la altul al orașului. Încălțăminte? Pentru bărbați numai de la 45 în sus... femeile, săracele, umblă cu papuci de casă pe stradă. Ori noi am înțeles greșit ce-a fost, ori am fost înțeles greșit, ori am fost trași pe sfoară“. „Asta-i sută la sută“, îl asigură un coleg pe cel care ne vorbește. „Avem salarii! Ne-au dat

să ne sature... 5 938 — uitați aici hîrtia — am luat salariu pe iulie. Dacă facem planul...“. „Și cu mîncarea... a băgat să-i votăm, dup-ai-a salut!“. „Minerii au fost la București și de-acuma au în spa- te cit nu pot duce“. „Pentru ce am fost noi la București, mă?“, intervine P. L. „Sînt cîteva vagoane cu marmură să ne facă și statui“, răspunde îmbufnat un coleg brunet, tocmai trezit din somn. „Da' minerii pe care i-a oprit și i-a îm- brăcat în soldați... cu ei ce-a avut?“, insistă P. L. „Ia zi, la ce unitate mili- tară am fost noi?“. „Nu mai știu“. „Tare-aș vrea să le găsesc pe fetele alea...“. „Care, alea care te-au spălat pe tine și te-a făcut frumos?“, îl iau în rîs băieții. „Da' cine erau ăia cu bite și fără lampă? Dacă-i întrebam unde lucrează ziceau că la metrou. Adică tot un fel de mineri“. „O fată avea un a- parat de fotografiat în poșetă. Vine la noi unul și zice că o cunoaște din Piață. I-am spus s-o ducem la Poliție, da' s-au repezit unii în salopete noi și au în- ceput să omoare la ea“. „Să vină acum și să zică să merg la București că e zor? Nici vorbă... să facă ce-o vrea acolo...“. „Au luat bătaie și femei nevinovate, mergeau pe stradă...“

La început erau patru în cameră. Pe parcurs au mai venit unu-doi, au mai plecat. Discuția curge de la sine. Nu trebuie să punem întrebări pentru că si le adresează unul altuia, dînd impresia că vor să povestească pentru a se lămuri în primul rînd pe ei înșiși.

„Unde sînt ăia care au tras în Decem- brie?“. „Ăia care a tras fii sigur că e tot în funcție“. „Păi cum a fost și la noi cu reducerea TESEI. Mutați o zi pe săptămîină să muncească în depozit... stau acolo și fumează...“. „Și la mină sînt 80 de dușuri, da' merg doar 30. Ieși afară din șut și scuipi o găleată de căr- bune și-ți mai rămîne și pentru acasă o găleată“.

Cînd îi întrebăm totuși cum se nu- mesc, doar doi ne spun fără teamă. Cei- lalți preferă să-și păstreze anonimatul. Și ne întrebă: „Credeți că noi aicea mîncăm oameni?“.

Pagini realizate de
OLTEA MUTULESCU ■
GABRIEL BUGNAR ■

Lovitura de stat de la 23 august 1944

văzută de protagoniști

În acest număr:

MIHAI I DE HOHENZOLLERN

regele României

După știința noastră, fostul rege al României, Mihai I, a evitat să facă ample declarații publice, în presă mai ales, referitoare la „momentul” 23 august 1944 — până după finalul tragic al marelui Ion Antonescu. Fiind aceasta o indubitabilă probă de caracter, de decență.

Luni, 25 septembrie 1944, regele — dînd curs cererilor stăruitoare — a primit în audiență colectivă pe corespondenții presei străine trimiși la București imediat după 23 august. Primirea a avut loc în grădina Palatului regal și a fost „cinematografiată”. Erau de față Richard Hillard — din partea Ministerului Afacerilor Străine, Ioan V. Costin — consilier de presă și, bineînțeles, mareșalul și maestrul Curtii, adjutantul de serviciu. Parte din întrebările și răspunsurile rostite cu acel prilej le vom reproduce în cele de mai jos.

Curînd după împușcarea mareșalului Antonescu, tânărul suveran — deși a refuzat întâlnirea cu un gazetar elvețian — a acceptat să-i fie transmise acestuia, prin emisari de la Palat, un text autograf cu răspunsuri referitoare la lovitură de stat de la 23 august 1944. Preluat după revista elvețiană „L'Illustrée”, materialul respectiv a apărut în presa românească, la 12 iunie 1946, de unde îl redăm, la rîndul nostru, în paginile revistei „Flacăra”.

Ex-regele Mihai I a povestit mai apoi, pe îndelete, biografului său, Arthur Gould Lee, episodul istoric al cărui principal artizan a fost, iar autorul englez l-a narat ca atare în lucrarea *Crown against sickle* (Coroana contra secerii), tipărită la Londra în anul 1949.

Într-ziu, peste decenii, au fost date publicității variante ale aprigelor discuții purtate la Palatul regal, între monarh și mareșal, la ultima lor întrevvedere. Din păcate — fie că au venit pe căi de inspirație pur comunistă, ori din surse germane — aceste „varianțe de dialog” se depărtează nu doar formal de întilele relatări (de pînă în 1949) ale fostului suveran al României.

Dintre cele patru declarații directe ale lui Mihai de Hohenzollern, referitoare la lovitură de stat din august '44: întâlnirea cu corespondenții presei străine, relatarea din revista elvețiană, capitolul din lucrarea *Coroana contra secerii*, răspunsul lapidar dintr-un recent interviu („mareșalul Antonescu a fost un bun român, un patriot”) — am ales pe primele două, ca fiind cele mai „vechi” dar și mai puțin cunoscute.

În semn de prefață vom transcrie **Proclamația regelui Mihai I către țară**, difuzată la radio în seara lui 23 august, ora 22, și preluată urgent de agențiile de presă străine, cum și de întreaga presă românească.

Asupra textului Proclamației se știe că Lucrețiu Pătrășcanu a făcut de cîteva ori declarații explicite (publicate în

presa timpului), potrivit cărora el a redactat-o, după care, discutînd textul cu „doi membri ai conspirației, reprezentanți ai regelui”, aceștia au aprobat-o în întregime. Mărturisirea respectivă Lucrețiu Pătrășcanu a încredințat-o ziarului „România Liberă” din 23 august 1945 și nu știm ca pînă astăzi să fi obiectat cîteva asupra declarației paler-nității.

În legătură cu protagoniștii loviturii de stat din august '44 — exceptîndu-l pe tînărul rege, lipsit de versatilitate și dezinteresat din poziția neutră în care se afla plasat — ar fi de relevat oarecarea similitudine august 1944 — februarie 1866.

În urmă cu aproape 125 de ani, niste oameni politici proeminenți, precum I.C. Brătianu, C.A. Rosetti, Ion Ghica, D.A. Sturdza s.a., cunoșteau efectiv că domniorul Alexandru Ioan Cuza se pregătea pentru transmiterea sceptrului în minile unui prinț străin. Rolul său se încheiase și era preocupat să găsească soluția optimă pentru tronul României. Însă exact acest lucru nu-l vroiau petrecut cei din monstruoasa coaliție. „De ce el și nu noi să înfrîm asupra situației” își ziceau conjurații. „De va face el gestul, va avea parte de o apoteoză glorioasă, pe cînd noi vom pierde al doilea, și ultimul, tren. Schimbarea trebuie s-o facem noi!” Și au făcut-o, trimițînd pe Cuza Vodă în legendă, iar ei, complotiștii, îmbătrînind ca muritori în crîncenați, dezgustați de himerele puterii, lingă un rege care a învățat să domnească pe... vanitatea lor.

Cum altfel au gîndit și au acționat cei de la '44, decît ca părinții lor de la 1866. Cînd au știut cu siguranță că mareșalul Antonescu a trimis emisar la Stockholm pentru încheierea armistițiului, au precipitat totul pe imperativul lui „de ce el și nu noi?” dacă o face el, noi ne-am încheiat cariera politică.

Atunci, la 1866, era încă tare Franța, dar se profila Germania ca forță a viitorului, iar românii au ales domnitor pe Carol de Hohenzollern. Una peste alta, au avut mină bună tatii și bunicii noștri.

La 1944 românii au vrut să facă să se reinstaleze conducător al statului — instituție „uzurpată” de mareșalul Antonescu — tot un Hohenzollern merituos. Numai că de data aceasta Germania era înfrîntă în război, iar sferile de influență le împărțeau alții.

Săptămîna viitoare vom mai prezenta mărturia (de atunci) a unui protagonist al loviturii de stat din 23 august 1944, după care vom consemna paradoxul sfîrșit al acelor oameni politici poate prea grăbiți... și, în orice caz, îi de nenoroc.

STELIAN NEAGOE

superioritatea forței morale asupra celor materiale. Dacă m-aș fi lăsat convins numai de calcule bazate pe raportul de forțe militare, acțiunile de la 23 august din România nu ar fi putut niciodată să se producă.

Dl. Archie Gibson de la „Daily Sketsk” roagă ca M.S. Regele să dea mai multe precizări în legătură cu aceste evenimente.

— A plănuț oare Maiestatea Voastră încă înainte de 23 august să scape România de mareșalul Antonescu? Dacă da, ce anume s-a produs pentru a împiedica pe Maiestatea Voastră de la realizarea acestor planuri?

— După cum am spus colegilor d-voastră — răspunde Suveranul — aveam de gînd să rupem lanțurile ce legau România de Germania încă cu mult înainte de 23 august. În cursul lunii iunie am prezentat celor trei principale puteri un plan amănunțit în acest sens.

Pe vremea aceea, forțele române și germane erau alit de disproportionat încît nu era posibilă nici o acțiune fără un ajutor militar în interiorul țării.

Între timp, continua pregătirea noilor contingente de recruți. Către 23 august această instrucție făcuse oarecare progrese. În consecință am profitat de primul moment favorabil pentru a trece la acțiune, renunțînd la un ajutor militar în interiorul țării!

25 septembrie 1944.

Lovitura de stat relatată de suveran

Sub titlul „Regele contra Mareșalului”, marea revistă elvețiană „L'Illustrée” publică un mare reportaj al d-lui Fernand Gigon, trimisul său special în România.

„Am solicitat o audiență la Rege care mi-a fost refuzată. Dar am obținut de la demnitarul din imediata apropiere a Maiestății Sale relatarea, scrisă chiar de mîna sa, asupra loviturii de stat de la 23 august. Această dată reprezintă pentru România una din cele mai importante zile din istoria sa.

Imprimîndu-i girul său, M.S. Regele Mihai I a putut să salveze țara, a înlăturat dictatura și a îngăduit armatelor sovietice să înainteze fără luptă în cîmpia Dunării de Jos. Lovitura de stat n-a fost improvizată: ea fusese pusă la cale de șapte ori. A trebuit să vină însă ofensiva sovietică de la 20 august, ca să fie posibilă realizarea ei. Data a fost fixată la 26 august, dar regele — aflînd că Mareșalul intenționa să plece pe front — s-a văzut obligat să grăbească acțiunea proiectată. În după-amiaza zilei de 23 august, M.S. Regele a dat dispoziții să fie chemat Mareșalul.

Cînd acesta a intrat în biroul regal, a avut loc următoarea convorbire — așa cum este redată de Suveran:

M.S. REGELE (adresîndu-se Mareșalului): Am primit știri de pe front: situația este dezastruoasă. Ce aveți de gînd să faceți? Cereți sau nu armistițiu?

MAREȘALUL: Da, vreau să încep discuții pentru încheierea armistițiului, dar iată condițiile mele: doresc o garanție din partea Aliatilor că ei vor debarca trupe în România și că ne vor proteja împotriva rușilor.

M.S. REGELE: Dar este absurd acest lucru: cum voiți dumneavoastră ca Aliatii să dea asemenea garanții contra unui aliat al lor?

MAREȘALUL: Atît timp cît eu nu voi avea aceste garanții, nu voi face nici un demers. Dacă va fi necesar, mă voi retrage cu trupele în Transil-

(Continuare în pag. 13)

Proclamația regelui către țară

Români,

În ceasul cel mai greu al istoriei noastre, am socotit în deplină înțelegere cu poporul Meu, că nu este decît o singură cale pentru salvarea țării de la o catastrofă totală: ieșirea noastră din alianța cu puterile Axei și imediata încetare a războiului cu Națiunile Unite.

Români,

Un nou guvern de Uniune Națională a fost însărcinat să aducă la îndeplinire voința hotărîtă a țării de a încheia pacea cu Națiunile Unite. România a acceptat armistițiul oferit de Uniunea Sovietică, Marea Britanie și Statele Unite ale Americii. Din acest moment, încetează lupta și orice act de ostilitate împotriva armatei sovietice, precum și starea de război cu Marea Britanie și Statele Unite. Primiți pe soldații acestor armate cu încredere. Națiunile Unite ne-au garantat independența țării și neamestecul în treburile noastre interne. Ele au recunoscut nedreptatea Dictatului de la Viena, prin care Transilvania de nord ne-a fost răpită.

Poporul nostru înțelege să fie singur stăpîn pe soarta sa. Oricine s-ar împotrivi hotărîrii noastre liber luate și care nu atinge drep-

turile nimănui este un dușman al neamului nostru. Ordon armatei și chem poporul să lupte prin orice mijloace și cu orice sacrificii împotriva lui. Toți cetățenii să se strîngă în jurul Tronului și al Guvernului pentru salvarea patriei. Cel care nu va da ascultate Guvernului — se opune voinței poporului și este un trădător de țară.

Români,

Dictatura a luat sfîrșit și cu ea încetează toate asupririle. Noul guvern înseamnă începutul unei ere noi, în care drepturile și libertățile tuturor cetățenilor țării sînt garantate și vor fi respectate.

Alături de armatele aliate și cu ajutorul lor, mobilizînd toate forțele națiunii vom trece hotarele impuse prin actul nedrept de la Viena pentru a elibera pămîntul Transilvaniei noastre de sub ocupația străină.

De curajul cu care ne vom apăra cu armele în mînă independența împotriva oricărui atentat la dreptul nostru de a ne hotări singuri soarta depinde viitorul țării noastre.

Cu deplină încredere în viitorul Neamului românesc, să pășim hotărîți pe drumul înfăptuirii României de mîine, a unei Românie libere, puternice și fericite.

MIHAI I

Maiestatea Sa Regele Mihai I vorbește ziariștilor străini

D-nii Archie Gibson de la „Daily Sketsk” și Alfred Cholerton de la „Daily Telegraph” roagă pe Suveran să arate care au fost evenimentele ce au dus la răsturnarea regimului Antonescu și în ce măsură a contribuit El la aceasta.

— Nu a fost foarte greu pentru Maiestatea Voastră să răstoarne pe mareșalul Antonescu cînd „conducătorul” era stăpîn pe situație și Bucureștiul înțesat cu agenții ai Gestapoului și ai formațiunilor S.S.?

Răspunsul Suveranului nu se lasă așteptat:

— Înlăturarea regimului Antonescu a fost desigur o sarcină foarte grea. Toate calculele pe care le făcusem duceau în mod inevitabil la concluzia că germanii erau cu mult superiori, ca număr, forțelor române din interiorul țării. În același timp agenții Gestapoului și ai formațiunilor S.S. observau cu toată atenția acțiunile noastre.

Dacă s-ar fi ținut seama numai de forța materială, perspectiva era cu adevărat întunecată — aproape că nu aveam șanse de succes. Cu toate acestea, nu ne-am lăsat descurajați. Știam că voința poporului Meu era să-și redobîndească libertatea și știam de asemenea ce forță morală sprijinea hotărîrea lui. Aveam convingerea că era nevoie numai de o scînteie pentru a elibera această forță morală.

Aceasta, în cîteva cuvinte, este istoria evenimentelor de la 23 august. Aceste înfăptuiri au dovedit încă o dată

Jertfă la Minotaur

Minotauri au existat mereu și sînt și acum, indiferent de infățișare și de numele purtat. Îl cunoaște pe Minotaur fiindcă el cere mereu jertfe, întâi de toate jertfe de sînge, dar și de altă natură, care să-i potolească uriașa lui foame și sete. Și mai are Minotaurul obiceiul că acceptă tot ce poate fi înghițit fără să facă nazuri, fără să cerceteze dacă cei care îi aduc victimele comit prin această cele mai mari fărădelegi și samavolnicii.

Noi, românii, am fost printre cei care au dat cele mai multe și mai grele jertfe Minotaurului. Veacuri de-a rîndul, cu viețile, cu sîngele și cu sărăcia noastră am apărut liniștea, belșugul și confortul Occidentului. Și de fiecare dată, și pe timpul lui Ștefan, și pe timpul lui Mihai, și în vremile din urmă, în veacul nostru, Occidentul nu numai că nu s-a ostenit să ne dea o mîna de ajutor, dar ne-a împins fără să clipească în gura Minotaurului, ca să scape el, Occidentul.

Jertfă uriașă la Minotaur a fost Ion Antonescu. Acum, cînd — oricît de jenați am fi și oricît nu ne-ar face nici o plăcere — ne aflăm în ajun de 23 august, ziua sacrificării mareșalului, gîndul nostru se cuvine să se îndrepte pios către umbra lui.

Sînt unii, din țară și din străinătate, care caută să se folosească de numele lui Ion Antonescu pentru a lovi în regele Mihai, care au fost pentru reabilitarea lui Antonescu doar în scopul ducerii luptei împotriva regelui. Printre argumentele invocate de aceștia, la loc de frunte se situează chiar 23 august 1944, susținîndu-se că atunci regele l-a jertfit pe mareșal. În realitate, nu regele, ci Occidentul l-a sacrificat pe Antonescu, cerîndu-i ca preț al ieșirii României din Axă imposibilul, adică întoarcerea armelor împotriva germanilor într-un moment cînd pentru țara noastră acest lucru ar fi însemnat curată sinucidere. Există părerea că dacă Antonescu n-ar fi fost arestat, el ar fi încheiat peste o zi sau două cu sovieticii un armistițiu mult mai bun. Să zicem că așa ar fi fost. Dar Kremlinul ar fi respectat acel armistițiu? Ce, pe acela care a fost încheiat l-a respectat?

Regele — chiar admitînd că a fost prost sfătuit de camarilă, care dorea ca prin înlăturarea

mareșalului să-și recapete vechea poziție și influență, vechile privilegii — n-a făcut, prin inițierea actului de la 23 august așa cum pînă la urmă s-a realizat, decît să încerce să salveze ce se mai putea salva. Se știe că Occidentul, care și-a plătit în atîtea rînduri tributul către Minotaur cu sînge și cu suferință românească, nu s-a dezmințit nici de astă dată, și pînă la urmă l-a abandonat și pe rege. Este deci limpede că, de fapt, și mareșalul, și regele sînt victimele pe de o parte ale foamei Minotaurului, pe de altă parte ale lășității celor care în loc să-i vină de hac monstrului, își salvau ei pielea și bunăstarea dîndu-i morții sau nenorocirii pe alții. În ceea ce-l privește pe rege, el l-a prețuit întotdeauna pe mareșal, considerîndu-l mare patriot și iubitor de țară.

Occidentalii, pe de o parte îl tratează pe Ion Antonescu drept dictator — punîndu-l, adică, dacă-i lăsăm la o parte pe führer, pe tătuc și pe alții, alături de pocitania scornicesteană —, iar pe de altă parte, se laudă cu democrația lor și ne-o dau drept exemplu, cu chip că să facem și noi ca ei. Într-adevăr, rînduilele lor pot să tenteze pe mulți, numai că la temelia democrației apusene de azi se află și oasele carbonizate și zdrobite ale mareșalului Ion Antonescu.

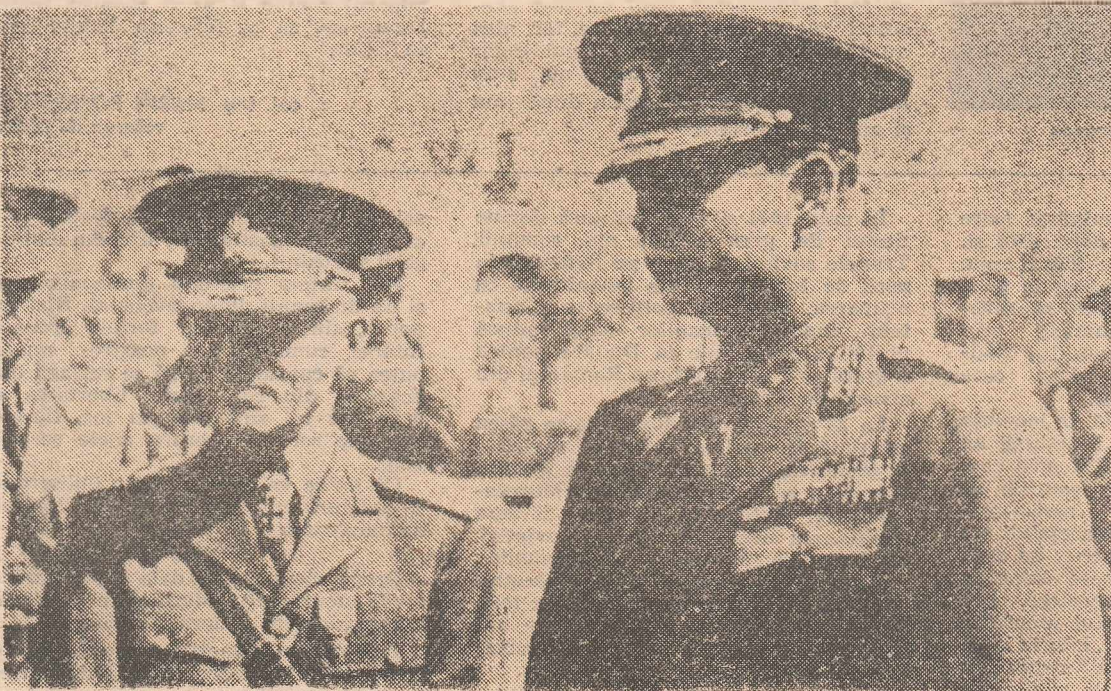
Să-l plîngem acum nu-i mai slujește cu nimic mareșalului, și el nici n-ar dori aceasta, dacă ne-ar putea vedea și vorbi. Dar nu putem să scăpăm de apăsarea gîndului că părinții și bunicii noștri n-au putut atunci să-l scape din ghearele Minotaurului și că ne dăm seama cu atît de mare întîrziere pe cine am pierdut.

Nu i-a fost dat mareșalului Ion Antonescu să aibă un mormînt. Se spune că cenușa lui a fost aruncată în Dimbovița, să nu rămînă nici o urmă, pentru că Minotaurul se temea de amintirea lui. Dacă-i așa, pe malul Dimboviței trebuie să i se ridice marelui patriot Ion Antonescu monumentul. Poate totuși cenușa lui este îngropată undeva, și rămîne să fie descoperit locul. Însă indiferent dacă se va întîmpla așa sau nu, memoria mareșalului Ion Antonescu, erou și martir al neamului românesc, va dăinui, vie și luminoasă în inimile noastre.

ION D. GOIA

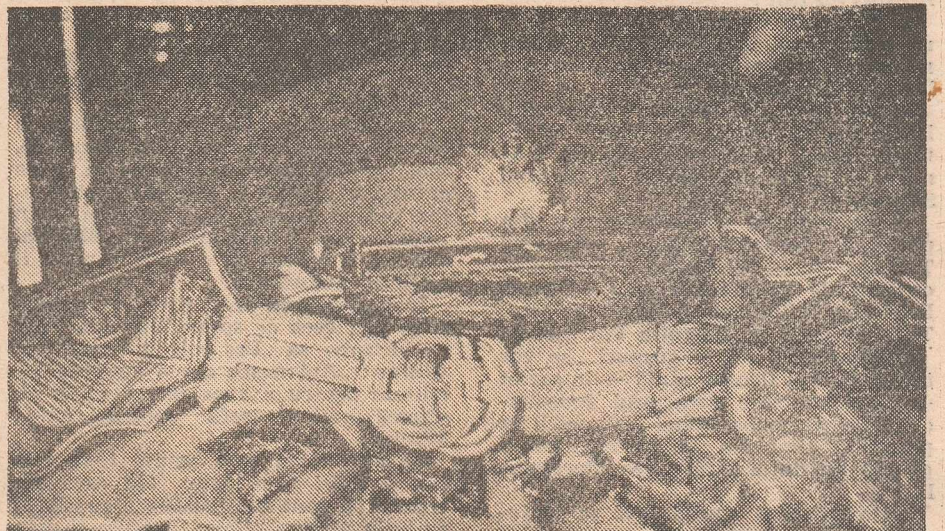
Portrete ale Mareșalului Ion Antonescu

Regele și mareșalul în mijlocul ostașilor

Mareșalul pe front

Chipiul, epoileții și decorațiile mareșalului

După cum am precizat și cu alt prilej, fotografiile înfățișîndu-l pe mareșalul Ion Antonescu, reproduse de redactorul nostru PAUL AGARICI, fac parte din colecția col. Gheor-

ghe Magherescu. Mulțumim din nou doamnei col. Magherescu pentru amabilitatea de a ni le fi pus la dispoziție

Cuvîntul unui veteran

23 August - de două ori zi de doliu național

23 august — zi cu atîtea implicații în istoria noastră națională, zi aducătoare de nenorociri, de suferințe și de lacrimi pentru întregul nostru neam românesc! Ea a marcat și va marca — încă multă vreme — viața poporului nostru pe aceste meleaguri, pe care a luat ființă cu milenii în urmă, le-a apărat plătind cu sînge din belșug dreptul ancestral de a trăi și de a se dezvolta aici și pe care le va apăra și în viitor.

La 23 august 1939 s-a semnat pactul de la Moscova dintre Hitler și Stalin, în urma căruia ni se răpește — în anul 1940 — pămîntul strămoșesc din Prut, Nistru și Ceremus, fiind tirîți în robie (pentru cît timp Doamne, Dumnezeu!) peste patru milioane de frați de-ai noștri.

La aceeași dată — dar cinci ani mai tîrziu — în anul 1944, ni se răpește libertatea întregii țări și sîntem tirîți în întineric pentru patruzeci și cinci de ani.

Dacă analizăm situația de astăzi, cu simț de răspundere, vedem că — încă și acum — cele două evenimente, petrecute cu atîta timp în urmă, ne marchează puternic: nu ne-am readus frații de dincolo de Prut la PATRIA MUMĂ și nici nu ne-am vindecat — cu nimic — rănile biologice și sufletești pricinuite de dictatura comunistă adusă pe meleagurile noastre de furgoanele unei a-a-zise armate aliate de către niște trădători de neam și de țară.

Timp de jumătate de secol (cu o mică întrerupere de aproape trei ani), frații noștri basarabeni și bucovineni au trăit (și încă mai trăiesc) despărțiți de vatra strămoșască pe baza dreptului celui mai puternic, văzîndu-și vreme îndelungată amenințate tradiția, cultura, datinile și chiar graiul național. Dacă totuși au supraviețuit politici de exterminare staliniste, gulagurilor și închisorilor și acum și-au impus frăția latină și își abordează cu fală mindrul tricolor cu bourul Moldovei, acest lucru se datorește lor și numai lor.

Ei — basarabeni și bucovineni — frații noștri de totdeauna — au dovedit-o, o dovedesc și o vor dovedi-o mereu că în piepturile lor bat inimile

oștenilor lui ȘTEFAN CEL MARE ȘI ȘFÎNT, că prin corpurile lor curge sînge de român adevărat, sînge ce a udat din plîn, de-a lungul veacurilor, fiecare palmă de pămînt din glia străbună.

Noi, cei de dincoace de Prut, noi, frații lor, nu am făcut nici cel mai mic gest — LA NIVEL STATAL — pentru a atrage atenția urmașilor celor ce i-au cîștigat în anul 1940 că o asemenea stare nu-și mai găsește nici o explicație și nici rostul acum la sfîrșitul secolului al douăzecilea. Să redevenim ceea ce au fost înaintașii noștri: curajoși, demni și cu simțul onoarei. Să redevenim pentru frații noștri din Basarabia, Bucovina și Herța ceea ce este R.F. Germania pentru germanii din est.

La 23 august 1944 noi nu am încheiat de fapt un armistițiu, noi am capitulat fără condiții, cu toate că în dimineața acelei zile sovieticii acceptaseră propunerea de armistițiu, așa cum

Mareșalul Ion Antonescu

nu la legătura cu Emil Bodnăraș (care începe să-i facă vizite la domiciliu) și, prin acesta, cu Lucrețiu Pătrășcanu. Odată cu venirea lui Bodnăraș în țară, palatul regal este supus unei supravegheri atente de către comunisti prin Dally Chryssolegos (agenta lui Bodnăraș și apoi a Anei Pauker) care devine favorita suveranului.

În primăvara anului 1943, la locuința lui Iuliu Maniu intră în funcțiune un post de radio emisie-recepție, prin care acesta ține legătura cu posturile de radio engleze, fără să se ia nici-o măsură de siguranță deși Mareșalul era informat asupra acestui lucru; ba ceva mai mult, acesta dispuse chiar ca Siguranța să nici nu se amestece. Din relatările făcute de ziaristul american Raymon Cartier în cartea „Istoria celui de-al doilea război mondial” rezultă că „O bună parte din mesajele trimise de Maniu aliaților este adusă la cunoștința Mareșalului..., totuși acesta nu era pus la curent decît în măsura posibilă cu mesajele schimbate (de Maniu) cu generalul Maitland la Cairo și cu prezența agenților britanici în România”.

Interesant este faptul că partidele de opoziție nu-și asumă nici o răspundere, nici în conducerea războiului în afara granițelor și nici în ducerea tratativelor pentru scoaterea României din război, dar îl informează pe Mareșal și-l țin la curent cu ce întreprind și îi recunosc autoritatea.

În legătură cu acest lucru nu trebuie omis nici ceea ce spune Guy des Cars în lucrarea sa „Les rois de coeur” și anume: „Antonescu are o anumită loialitate pentru a avea încredere în el, afirmă unul din șefii opoziției unite, Maniu”.

Și, cam toată vara anului 1943, cele trei grupări principale (de care am vorbit) își continuă legăturile cu aliații pe linia Ankara—Cairo, precum și prin Geneva și Stockholm, în timp ce colonelul Dămăceanu (după spusele sale ?!) trece la pregătirea insurecției armate, sub conducerea P.C.R. în frunte cu Gheorghiu Dej.

o făcuse mareșalul Ion Antonescu prin legea de la Stockholm; dar telegrama cu această acceptare în loc să fie înmînată lui Ion Antonescu, conducător legal al țării, a ajuns la camarila din care făceau parte Niculescu Grigore Buzzești, Rădulescu Pogoneanu, Ion Mocioni Stîrcea, colonelii Emanoil Ionescu și Dămăceanu, locotenentul Vergoti, generalii Sănătescu, Mihail și Anton, precum și secretarul regelui, Ioanițiu. Dorind sincer binele țării și încercînd să facă față situației, regele Mihai a făcut greșeala de a se fi lăsat călăuzit de membrii camarilei care nu-și vedeau decît propriile interese și-l urau din această pricină pe mareșal. Prin arestarea lui Ion Antonescu, cei numiți mai sus realizau trei lucruri dintr-o dată: își plăteau polițele personale (generate de lichelișmul și calitatea lor subumană); dădeau pe mîna inamicului pe cel ce salvase țara din marasmul economic și politic în care o adusese guvernarea lui Carol al II-lea și legionarii; trimiteau (nesiliți de nimeni, în afară de ambițiile lor nerușinate) poporul român într-o robie ce a durat pînă la 22 Decembrie 1989.

În loc să avem un armistițiu onorabil, camarila a ales o capitulare rușinoasă cu toată cohorta de nenorociri ce a urmat. Țara a fost ocupată în întregime de armata sovietică și au fost luați prizonieri peste 100.000—120.000 de oameni și duși în interiorul U.R.S.S. (deși se încheiase un armistițiu, conform afirmațiilor oficiale ??), de unde mulți nu s-au mai întors. A fost răpit tezaurul național (circa 40 de vagoane de aur în lingouri); al doilea, după cel depus spre păstrare în Rusia în anul 1916 și care nu a mai fost înapoiat nici pînă acum. Ni s-au demontat și luat în contul armistițiului zeci de uzine și zeci de mii de mașini de toate felurile și tractoare. A trebuit să cedăm întregul parc de cabaline și să hrănim întreaga armată de ocupație ale cărei efective nu erau deloc neglijabile. Populația țării de la orașe și sate a suferit jafuri și violuri. Au avut loc crime nejustificate asupra celor ce încercau să se opună ororilor la care erau supuși (ca pe timpul migrării barbarilor). Pe la sfîrșitul anului 1944 și în tot anul 1945 a început „vinarea” pentru a fi duși în Basarabia și Bucovina toți cei care se refugiaseră în țară; după ce au fost aduși acasă, unii au fost executați pentru vini imaginare iar alții au fost duși la nord de Cercul Polar sau în Karaganda de unde nu s-au întors decît puțini și aceștia după ani și ani de deportare.

Ceea ce este mai îngrozitor și nu-și găsește egal decît pe timpul războaielor din sclavagism, conducerea politică instaurată după alegerile „libere” din 1946 a acceptat (cum s-a putut așa ceva ?) ca prizonierii noștri aflați în U.R.S.S. (natural, cei sănătoși) să rămînă să lucreze în Karaganda (pustiurile din Asia de SV sovietică) și la nord de Cercul Polar (Vorkutha); mulți dintre ei (zeci de mii au rămas acolo pentru totdeauna — în cimitire) iar cei care au scăpat cu viață s-au întors în țară pe la sfîrșitul anilor cincizeci. De asemenea nu a fost cruțată nici opoziția din țară; zeci și zeci de mii au fost închiși în închisori (adevărata gulaguri de jete) sau duși la muncă forțată în lagăre de concentrare (Canalul Dunăre — Marea Neagră, Bicaș, Hunedoara etc.) de unde, de asemenea, puțini s-au întors acasă și aceasta peste ani sau zeci de ani. Toate acestea au fost peste 300 de milioane de dolari în aur — compensații de război.

Tot datorită acestei capitulări, România a fost lipsită de dreptul de a fi considerată cea de-a patra putere cobeligerantă din tabăra aliaților — drept cîștigat prin jertfele făcute și contribuția adusă la terminarea războiului.

Dacă la toate acestea mai adăugăm și deteriorarea calităților morale ale oamenilor și înapoierea culturală ce a avut loc după aceea în țară în cei peste 42 de ani de dictatură comunistă — atunci avem imaginea integrală a ceea ce ne-a adus 23 august 1944.

Poporul finlandez care s-a găsit și el într-o situație similară cu a noastră a dovedit că se putea proceda și altfel. Ei au avut eroi. Ei nu l-au transformat pe mareșalul Manerheim în criminal de război, nu l-au dat pe mîna sovieticilor, nu l-au condamnat la moarte și ca urmare nu s-au procopșit cu 45 de ani de „democrație populară”. Pentru ei mareșalul Manerheim este un erou național — iubit și prețuit de întregul popor finlandez —, iar economia țării (deși Dumnezeu nu a dotat-o cu averi noi) este o economie prosperă.

Pentru toate cele ce s-au întîmplat, consider că ziua de 23 august — fie că este vorba de cea din 1939, fie de cea din 1944 — este o zi de doliu național. Ambele au generat suferințe pentru poporul român și ar fi bine ca bunicul Dumnezeu să ne ferească de așa ceva în viitor.

col. ing. MARIN POPESCU
veteran de război

Cronologie

23 august 1944 a însemnat o schimbare de direcție și de obiectiv făcută de România în cel de-al doilea război mondial ca urmare a modificărilor de fond survenite în desfășurarea războiului la care participa. Zile mai mult sau mai puțin similare cu aceasta au și finlandezii, bulgarii și italienii care s-au aflat în aceeași barcă cu noi pe același ocean involburat al anilor 1939—1944.

Germanii acestui act trebuie căutați în prima înfrîngere de proporții la care am fost copărtași și noi românii — înfrîngerea de la Don din noiembrie 1942.

Imediat după această înfrîngere la noi în țară s-au format mai multe grupuri de acțiune care au militat pentru scoaterea României din război. Acestea au fost:

— un grup guvernamental în care rolul principal îl deținea Mihai Antonescu (de care nu se știe dacă mareșalul avea cunoștință);

— un grup al palatului compus din Rege, Regina Mamă, generalii Sănătescu, Mihail, Aldea și G. Săvoiu, Ioanițiu — secretarul regelui și Mocioni Stîrcea;

— un grup al opoziției format din partidele Național Liberal, Național Tărănist, Social Democrat și Comunist, conduse de Vintilă Brătianu, George Brătianu, Iuliu Maniu, Ion Mihalache, Titel Petrescu și Lucrețiu Pătrășcanu.

Acțiunile celor trei grupuri se vor intersecta desigur fiecare caută — în secret — să-și păstreze caracterul independent. De asemenea, Mihai Antonescu va păstra tot timpul o strînsă legătură cu grupul Palatului fără știrea Mareșalului.

Către sfîrșitul anului 1942 se conturează încă un grup, numit grupul „celor patru”. În componența sa intrau generalii Niculescu Cociu, Gh. Mihail, Gh. Russescu și colonelul Dămăceanu. În luna februarie 1943 colonelul Dămăcea-

În anul 1944 situația militară devine destul de grea pentru noi, românii, Trupele sovietice ajung pe Nistru și la nord de Iași. Țara este amenințată cu ocuparea. Partidele politice cer insistent anglo-americanilor să-și aducă unități aéro-purtate la Dunăre pentru a grăbi și a ușura ieșirea României din alianța cu Germania.

La 22 martie, cînd România se găsea angajată în oprirea ofensivei sovietice în Moldova, generalul Maitland Willson trimite o scrisoare ultimativă Mareșalului Ion Antonescu în care îi cere capitularea necondiționată la sovietici. La 2 aprilie, Mareșalul îi răspunde:

„Am primit mesajul dumneavoastră. Vă rog să nu cereți unui popor mic, dar viteaz, care de două mii de ani luptă pentru viață, credință și libertate, să se dezonoareze pe sine.

Vă rog să nu cereți unui soldat cîștit și unui om bătrîn să-și sfîrșească zilele în umilință.

Așa cum dumneavoastră luptați pentru Anglia, tot așa lupt și eu pentru Patria mea, dar de suferința, lupta și amenințările sub care noi trăim, dumneavoastră nu vă puteți da seama. Noi am fost atacați, deși nu am atacat pe nimeni. Ceea ce a fost al nostru și a fost al nostru de secole, ei ne-au luat.

Aliații și prietenii noștri au fost obligați de evenimente să ne abandoneze total, lăsîndu-ne astfel să fim jefuiți de lașii noștri vecini. Nici unul din marii noștri aliați de atunci nu putea să ne garanteze frontierele noastre reduse, ca răspuns la strigătul nostru de alarmă. Alături de Germania am fost siliți să ne opunem Rusiei care zilnic ne umilea și ne amenința.

Singura țară din lume care, la cerea noastră, a fost de acord în împrumuturi dificile, să garanteze existența durabilă a națiunii, a fost Germania.

Vă rog nu cereți astăzi, cînd poporul nostru va trebui să moară, să accepte dizgrația și dezonoarea.

Mare și glorios soldat ce sînteți, sînt sigur, veți înțelege. Ajuțați-mă să

salvez un popor și nu mă forțați să-l arunc în prăpastia fără sfîrșit a distrugerii și rușinii.

Noi sîntem prietenii dumneavoastră și nu dușmanii dumneavoastră. Nici un popor, sînt sigur, cu forțele aproape intacte, cum sînt ale noastre, nu ar putea să capituleze și să se retragă din acțiunea din care însăși libertatea și existența lui sînt puse în joc, fără o garanție serioasă pentru zilele ce vor veni.

Că nu se va comite nici o indiscreție în legătură cu acest mesaj, mă bizui pe dumneavoastră, ca soldat.

Mareșalul Antonescu*

Drept răspuns, pe data de 4 aprilie anglo-americanii dezlănțuie primul bombardament asupra României.

Urmează propunerile de armistițiu (o adevărată capitulare) făcute de sovietici.

După primirea acestor propuneri are loc la Snagov — tot în aprilie — o întrevvedere între Iuliu Maniu și Mareșalul Antonescu. La această întrevvedere, Mareșalul i-a comunicat lui Maniu că nu poate — sub nici un motiv — accepta propunerile sovietice. Mareșalul condiționează orice acceptare a armistițiului de asigurarea de către sovietici a unui teritoriu în care guvernul să-și poată duce activitatea și dreptul de a ne elibera teritoriul național de trupele germane fără ajutor rusesc.

La propunerea lui Maniu de a renunța la aceste cereri, Mareșalul i-a răspuns: Eu nu pot altfel, domnule Maniu. Îi cunosc pe ruși din 1917. Am nevoie de un teritoriu suveran unde să nu pună piciorul armata sovietică. Luați dumneavoastră conducerea și faceți cum credeți. Eu vă stau la dispoziție...

Nu se poate trece peste evenimentele din aprilie 1944 fără a arăta că, în timp ce Mareșalul Antonescu discuta cu deplină încredere cu Maniu, lupta pentru îmbunătățirea condițiilor de apărare a țării și răspundea cu atîta

FSN contra FSN

Războiul primarilor (I)

Domnule inginer Mircea Popescu nu mai este primar al Sectorului Agricol Ilfov! După șase luni de funcționare s-a făcut o schimbare; privilegiul puterii, sau, ni se spune, grija puterii, pentru ca lucrurile să meargă mai bine. Așa o fi; principiul competenței, sintem asigurați de Guvern este garanția schimbărilor. Mai mult, recent, într-un comunicat de presă, populația este rugată să înțeleagă și să aștepte cu încredere aceste modificări de scaune pentru că singurul criteriu este aducerea în posturi de conducere a unor oameni deosebit de capabili etc., etc.

Cum despre personalitatea, activitatea și realizările domnului Mircea Popescu, membru F.S.N., ne propunem să scriem, cu alt prilej, astăzi vom face cunoștință cu noul primar al Sectorului Agricol Ilfov. În baza aceluiași principiu al competenței, vă lășăm pe dumneavoastră să realizați noutatea.

Prin decizia nr. 763/7 aug. 1990, domnul George Gabriel Vilcea este numit primar S.A.I. Om nou la casă nouă! Numai că avaturile domnului G. G. Vilcea pînă la acest post provoacă multe nelămuriri asupra alegerii sale. Precizăm că, prin cele ce urmează, nu ne propunem să destabilizăm sau să calomniem pe cineva, ci să lășăm niște semne de întrebare asupra unor lucruri, uneori incredibile, care se petrec în preajma noastră, ignorându-ne răbdarea și buna credință.

Deci, prin Nota de Lichidare nr. 17.777/17.09.1986, domnul G.G. Vilcea, nr. matricol 6549, se transferă de la C.L.A. Medgidia și se angajează la primăria S.A.I. în calitate de economist pr. în cadrul sectorului planificare, retribuire, personal, învățămînt. În această Notă sînt consemnate 11 zile absente dintre care 9 nemotivate!

Venit la S.A.I., după doi ani

de „activitate“, domnul G. G. Vilcea recidivează pentru că, prin dispoziția 13064/17.09.1988 i se reține din retribuție prin chitanță, suma ridicată ilegal pentru zilele de 14, 15, 16 sept. în care dl. Vilcea a fost... absent! Viața continuă iar dl. Vilcea, devenit profesionist al...referatelor, prin decizia nr. 12365/16 iunie 1989, primește „muștrare“ conform Codului Muncii, art. 100, alin. (1) litera „a“, pentru absențe între 12 și 14 iunie! La 19 oct. 1989, pentru absențe (12—13 și 19—24 oct.) se propune desfacerea contractului de muncă—art. 130, lit. „i“ din Codul Muncii.

Prin Decizia 125/31 oct. 1989 se desface contractul de muncă „tov.“ G.G. Vilcea, iar, prin nota 125(?) / 2 nov. 1989, dl. Stelian Corneliiu Mirea (atenție, vom reveni la acest nume!) comunică situația definitivă a dl. Vilcea. (Prin Declarația sa din 31.10.1989, G.G. Vilcea recunoaște chiulul.)

Năzbitiile domnului G. G. Vilcea sînt polivalente: cumpărînd (?) un apartament într-o vilă la Otopeni (eludînd legea 5/1973 cu ajutorul lui Alex. Tudorache, fost primvice S.A.I.) ia bani de la Coop. de Credit—Otopeni, „uită“ să-i restituie, iar Ghe. Ghiulescu, Dumitru Tătaru și Dorina Cristovescu vor plăti 4.135 de lei pentru că l-au garantat pe dl. Vilcea! Cele patru camere cumpărate de Vilcea au cerut modificări: W.C., baie, faianță, etc. De unde bani? De la fraieri, zice Vilcea, și ia între 1.000 și 10.000 lei de la subalternii săi Daniel Iordache și Bogdan Dumitrică (secția Buftea), Preda și nea Aurică (Dragomirești), Brăilă (Voluntari), bani pe care nu îi mai dă niciodată pe principiul „eu sînt șef și nu dau nimic înapoi“.

Domnul Vilcea are și prieteni! După desfacerea contractului de muncă, din milă

provocată de cîteva sacose purtate spre dl. Alex. Tudorache, acesta din urmă anulează decizia legată barînd-o cu două linii în chiar cartea de muncă a dl. Vilcea, după care, pe 18 dec. 1989, îi semnează, retroactiv, transferul domnului Vilcea, cu începere de la 14 nov. 89, la secția Buftea! Dl. Vilcea nu a fost nici o zi la noul serviciu! Cu o leafă de peste 4.000 lei, dar angajat ca muncitor (lege 7/71)! Pe 20 feb. 1990 vine cu o cerere de angajare la Primăria S.A.I. Firesc, este refuzat!

Și, surpriză: prin „recomandarea“ domnului Stelian Corneliiu Mirea, deputat F.S.N., circa 41, arhivar la Primăria Capitalei, șef Oficiu secretariat—arhivă S.A.I., președinte S.A.I.—C.P.U.N.) și, în urma „alegerilor“ comune F.S.N.—S.A.I., domnul Marin Daniel este înlocuit (în iunie!) de domnul George Gabriel Vilcea care devine Președinte F.S.N.—S.A.I.

Un partid și-a cîștigat un conducător. Local. Despre domnul Vilcea, noi vă spunem doar atât! Deocamdată! Mai multe, în încheiere, le veți afla din cîteva consemnări din fișa de apreciere pe anul 1989 a Primăriei Sectorului Agricol Ilfov: „Vilcea George-Gabriel, economist pr. A.S.E., 11 ani vechime. Conținutul aprecierii: Pe parcursul anului 1989, domnul Vilcea George-Gabriel a ocupat funcția de economist pr., calitate în care a desfășurat o activitate profesională satisfăcătoare, dar nu la nivelul exigențelor cerute de fișa postului. Astfel a manifestat desecori superficialitate în rezolvarea sarcinilor de serviciu care îi reveneau, nu a manifestat exigență în relațiile de muncă cu unitățile din subordine.

Din punct de vedere disciplinar a manifestat mari carente (absențe nemotivate, neutilizarea corespunzătoare a timpului de muncă etc.)

În relațiile cu colegii a manifestat o atitudine de superioritate, de îngîmfare, ceea ce i-a atras, îndeosebi în ultimele luni de activitate, a-

precieri ostile din partea acestora.

Privind comportarea în familie și societate au fost numeroase reproșuri la adresa sa, îndeosebi cele privind părăsirea căminului conjugal, a familiei.

Credem că e clar pe ce mîini se află Primăria S.A.I. Ce nu înțelegem este altceva: cine îl sprijină pe dl. Vilcea? De ce? Cine s-a speriat de ing. Popescu Mircea și a dictat schimbarea sa din funcția de primar? Cine are interes să destabilizeze? Cine își bate joc de noi? Promitem că vom reveni.

NOTĂ: Televiziunea Română (actuală!) și Radio ne-a prezentat personalitatea noului Primar al Capitalei, domnul Ștefan Ciurel. (Ne-am adresat telefonic Domniei Sale pentru a-i comunica cele de mai sus. Nu putem vorbi decît cu programări!)

Ni se pare ciudat că, în timp ce, despre fostul primar, domnul Dan Predescu, au circulat masiv o serie de

zvonuri negative, despre noul primar al Capitalei, cele două instituții „uită“ să ne spună că: dl. Ștefan Ciurel a fost viceprimar al Capitalei în timpul lui Gheorghe Cioară și într-un târziu, adjunct de șef de secție la faimoasa Gosopdarie de partid (comunist!), a fost mina dreaptă a lui Mihai Ghere (în boxa acuzațiilor!), a răspuns de „demolări“ și Casa Republicii pe lingă „cabinetul 2“ al stînzei, căreia, firesc, îi pupa mina la coborîrea din mașină (din jenă am reținut de la publicare fotografia), hotărînd sau aplicînd prompt hotărîrile de partid (comunist!)

Sigur că experiența acumulată în aceste funcții ar putea fi o probă a competenței. Ce ne facem, însă, cu ultimile declarații ale Guvernului cu privire la înnoiri și la fosta nomenclatură? Se face o nouă rotire a cadrelor? Rotire, rotire, dar s-o știm și noi, nu?

PAUL AGARICI

INTERZIS

Nu este un secret faptul că un ziarist trebuie să umble mult pentru subiectele sale. Pe stradă, prin birouri, uneori prin locuri ascunse, alteori, la soare, în căutarea celui adevăr care nu-i aparține numai lui, ci lumii întregi, căreia, prin meseria sa, trebuie să i-l dea înapoi. Și, ce se poate întîmpla în acest veritabil periplu? Nimic, doar întîlnirea extraordinară, uluitoare și frecventă, în mai toate locurile, a vechilor activiști p.e.r., secretari și birocrati ai defunctului colos. Sînt mulți, atât de mulți încît unii, neîn-căpînd în țară, au fost trimiși să reprezinte România peste hotare și să garanteze noua (?) noastră democrație. (Vă vom oferi curînd o listă cu nume și funcții noi și vechi ale unor tovarăși, deși asta ar fi trebuit să fie grija Guvernului!).

Că există o grijă a cuiva din Conducerea actuală este clar; deunăzi, am căutat la ROM-

PRES (fost AGERPRES) cîteva poze. Am aflat, cu stupoare, că în urma unei decizii guvernamentale, toată fototeca (filme-fotografii) în care apar chipurile „odiosului“ sau (și) al „sinistrei“ este blocată, adică **INTERZISĂ** pentru orice solicitant. Este vorba de fotografii, acele hidoase „momente istorice“ la care trebuiau să participe, cu aparatul în mînă, eroicii mei colegi, fotoreporterii Agerpres, umiliți, înjosiți, sclavagizați și obligați să-și facă meseria în condiții îngrozitoare. Cine n-a fost în situația lor nu îi va înțelege niciodată!

M-am întrebat de ce a fost interzisă fototeca? El bine, n-o să credeți: pentru că, în preajma „fostilor“, a celor de ieri, apar și unii din cei de azi, iar lumea n-ar înțelege în chip „just“ situația. „Ce să priceapă prostii (S.B.) cînd noi le vrem binele?“ (Oare?)

Mai poate spune cineva că, acolo SUS, nu se duce o luptă aprigă împotriva nomenclaturii.

PAUL AGARICI

dragoste de poporul său generalului Willson, Maniu — în schimb — încerca pe toate căile să-l înlăture pe Mareșal de la conducerea țării, oferindu-l drept jertfă, și cerînd — în același timp — intervenția aviației anglo-americane asupra poporului.

La 14 iunie 1944 (într-o casă conspirativă) se întrunește grupul de acțiune al opoziției pentru înlăturarea Mareșalului. Atunci se constituie „comitetul militar de pregătire a insurecției armate“ propus de comuniști, comitet format din colonelul Dămăceanu, cîțiva ofițeri din comandamentul militar al capitalei (printre care și viitorul general Ion Rasoviceanu), Emil Bodnăraș și Lucrețiu Pătrășcanu.

Grupul de la Palat și el al partidelor politice își duc separat acțiunile de contactare la Ankara, Cairo, Geneva și Stockholm.

În noaptea de 28/29 iulie 1944 are loc, într-o cursă conspirativă de pe șoseaua Kiseleff prima întîlnire între grupul colonel Dămăceanu, reprezentanții partidelor politice istorice și cei ai Palatului. După cite se cunoaște, cei ce au dominat discuțiile și și-au propus punctul de vedere ar fi fost cei din grupul colonel Dămăceanu (respectiv comuniștii).

Pînă la urmă, se renunță totuși la insurecția armată (nu avea nici o șanță) și se adoptă planul propus de reprezentanții Palatului de a-l aresta pe Mareșal la Palat, stabilîndu-se chiar datele posibile: 15/16 08; 22/23 08 și 25/26 08. De asemenea, se stabilește ca arestarea să aibă loc către o unitate de luptă a Uniunii Patriotice (adusă

mai înainte în palat în acest scop); pentru orice eventualitate se organizează și o echipă de rezervă formată din trei subofițeri.

Tot cu această ocazie se stabilește ca generalul Sănătescu să facă vizite pe front pentru a atrage în complot o serie de comandanți de mari unități; în acest scop — în prima jumătate a lunii august — el îi și vizitează la posturile lor de comandă pe generalii Niculescu Cociu, Mihai Racoviță și Ilie Crețulescu.

Colonelul Dămăceanu și generalul Vasiliu Râșcanu încep imediat să-și facă prozele prin te ofițerii superiori din interior. Ca forțe militare — la data aceea — se conta pe Regimentul 2, Călărași și Regimentul de gardă călare.

În acest timp, pe fronturile de luptă din Europa au loc următoarele evenimente:

— debarcarea anglo-americanilor pe coasta de vest a Franței;

— după lupte grele, aliații sparg frontul la Avranches introduc masa de blindate în ruptura făcută și trec la cucerirea Bretoniei și Normandiei și deschiderea drumului spre Paris;

— sovieticii, dezvoltîndu-și ofensiva de vară ajung la 10 km de oraș refuză să-l ajute cu toate intervențiile lui Churchill;

— mareșalul german Madel înfrînge revolta și în urma unei contraofensive cu două divizii blindate, o divizie de parașutiști și o divizie S.S. pe direcția Volomin, nimicește Corpul 3 armată sovietic.

col. (r) MARIN POPESCU

Lovitura de stat relatată de suveran

(Urmare din pag. 10)

vanla, pe linia Carpaților, unde voi rezista.

M.S. REGELE: Nu poate fi vorba de așa ceva. Trebuie să încheiați armistițiul sau să demisionați.

În clipa aceasta, mînia înăbușită a Mareșalului izbucni. Alb de furie, a fost o clipă incapabil de a vorbi. M.S. Regele se ridică și părăsi calm biroul. Cînd reveni în birou, după ce se consultase cu cîteva apropiați, Maiestatea Sa spuse:

M. S. REGELE: Îmi pare rău pentru dumneavoastră, dar v-am explicat situația. Aveți de ales.

MAREȘALUL: Refuz să-mi dau demisia și nu voi încredința conducerea țării nimănui.

M. S. REGELE: V-am avertizat, dumneavoastră ați dorit-o.

La un semn, un ofițer superior și cîteva oameni din garda regală au intrat în birou, pentru a-l aresta pe Mareșal, care striga:

— Cum? Îmi faceți mie asta? Mie?

Scuzîndu-se, ofițerul a controlat dacă Antonescu nu are vreo armă asupra lui. Furios, acesta pîlmui pe obraz pe ofițer; apoi strigă, arogant, grupului regal care urmărea scena:

— Pînă miine dimineață veți fi împușcați cu toții!

Mareșalul a fost condus în biroul în care se afla colecția de mărci poștale a M. S. Regelui. Aci se găsea o masă, cîteva scaune, o cană de apă și cele necesare pentru scris. Usa a fost încuiată cu cheia. În timpul acesta, garda personală a Mareșalului a fost arestată și dezarmată. Garda regală ocupă apoi poziții strategice cu mitraliere și tancuri.

Unul cîte unul au fost chemați prin telefon — chipurile din ordinul Mareșalului — colaboratorii lui cei mai de

seamă. Au fost arestați fără dificultate.

Noul guvern s-a constituit și Regele a terminat punerea la punct a Proclamației prin care anunța poporulul hoărîrea de a cere armistițiu armatelor sovietice și de a da acestora 14 divizii pentru continuarea luptei. M.S. Regele a citit Proclamația la radio la orele 22, în momentul cînd începea de obicei „ora germană“.

Aproape în același moment, Killinger, ministrul Germaniei, a cerut să fie primit la Rege. Cînd el intră în Palat, însoțit de pericolosul său consilier nazist Gerhard Stelzer, noul guvern era deja constituit. El cuprîndea reprezentanții din partidele istorice, socialiști și comuniști marcanți. Traversînd sala în care se găseau membrii guvernului, Killinger i-a privit disprețuitor, zicîndu-le:

— Voi, un guvern?

El fu introdus numai decît la Rege, în salonul din aripa stîngă a Palatului și aici, după ce a schițat un salut față de Suveran, și-a pus — obraznic — mîinile în solduri și a întrebă:

— Aflu că Antonescu a fost arestat; ce înseamnă asta?

M.S. REGELE: Antonescu a demisionat.

KILLINGER: Unde este?

M.S. REGELE: Aceasta este o chestiune care nu vă privește!

KILLINGER (devenind amenințător): Nu vă dați seama că faceți un joc periculos?

M.S. REGELE: Ce înțelegeți prin „joc periculos“?

KILLINGER: Nu vă dați seama că rușii vor ocupa România?

M.S. REGELE: Iați încă o chestiune care nu privește decît România!

Incurcat, Killinger reflectă un moment și apoi părăsi încăperea cu un ris insolent. I se permise să se înalțeze cu mașina la Legația germană, unde, cîteva zile mai târziu, după intrarea rușilor în București, s-a sinucis.

12 iunie 1946

A doua criză mondială

Imi exprimam în comentariul precedent speranța că Saddam Hussein va fi adus la ordine. La o săptămână de atunci, se poate spune că deși acest lucru nu s-a întâmplat până acum, prin măsurile luate și prin evoluția situației în zonă s-au creat premisele pentru ca în ultimă instanță agresiunea irakiană să fie respinsă și suveranitatea Kuweitului să fie restabilită. Măsurile constau în esență în embargoul economic și în concentrarea de trupe menite, pe de o parte, să descurajeze atacarea în continuare de către Irak a altor țări, iar, pe de altă parte, să asigure respectarea embargoului. Este simptomatică și atitudinea țărilor arabe față de Irak. Saddam Hussein a vrut să treacă drept un fel de haiduc ce ia de la bogați (adică de la țările arabe bogate, mari producătoare de petrol) și dă la săraci (deci statelor arabe care n-au zăcămintele de petrol), vinturind în acest scop toată demagogia panarabismului. Așa se explică o anumită popularitate și demonstrațiile de aprobare a agresiunii irakiene care au avut loc în unele din țările arabe sărace. Da, însă conducătorii politici arabi n-au mers pe această linie, astfel încât în prezent doar Khadafi și Arafat îl sprijină pe agresorul de la Bagdad.

Firește, observatorii s-au întrebat cărui fapt se datorează amploarea fără precedent a riposteii la care s-a raliat aproape întregul mapamond. S-a arătat, pe bună dreptate, că unul dintre motive îl constituie petrolul. Astfel, dacă Saddam Hussein ar pune mâna pe uriașele rezerve de țiței ale Kuweitului, Arabiei Saudite și ale altor state din regiune, ar putea să controleze piața petrolului și să șantajeze întregul glob. Chiar dacă s-ar limita la urearea după bunul plac a prețului, povara aruncată asupra lumii ar fi uriașă. Însă acest factor, singur, nu explică dimensiunile riposteii, cu atât mai mult cu cât la contramăsuri participă și Uniunea Sovietică, pe care penuria de petrol și urearea prețului acestuia ar avantaja-o. Trebuie luat deci în considerație încă un element, care să-i pună în mișcare și pe sovietici; acesta este, fără îndoială, amenințarea pe care agresiunea irakiană o reprezintă pentru echilibrul politic mondial în momentul de față.

Intr-adevăr, aventura căprului agresiv de la Bagdad pune în pericol ordinea mondială de acum, cu atât mai mult cu cât avem de-a face cu un individ care îmbină tupeul cu calculul rece. Având o armată de un milion de oameni, dispunând de arma chimică și de rachete, Saddam Hussein poate arunca omenirea într-o catastrofă în cazul când este lăsat să o facă (așa cum a fost lăsat Hitler). După războiul rece, care a constituit prima criză mondială postbelică, agresiunea Irakului împotriva Kuweitului constituie a doua criză mondială. De aceea, fermitatea este obligatorie și se pare că întreaga comunitate a națiunilor a înțeles acest lucru.

Cu perfidia, cu violența și cu lipsa de scrupule tipice tuturor dictatorilor, Saddam Hussein vrea să-i folosească pe străinii care-au avut neșansa de a fi prinși de evenimente în Irak sau în Kuweit drept ostatici. Ei vor fi „așezuți în continuare în Irak” (adică nu li se va da voie să plece) și vor fi cantonați, în jurul obiectivelor militare-cheie, pentru ca acestea să fie ferite de o eventuală bombardare ulterioară. Cel mai bun fiu al Irakului a anunțat, de asemenea, că străinilor aflați în țară li se vor refuza alimentele în cazul în care embargoul economic va continua.

Ce se va întâmpla de acum înainte? Totul pare să se îndrepte spre o confruntare decisivă. Cu toate că, după cum se pare, Saddam Hussein a studiat „greșelile” lui Ceaușescu în ceea ce privește securitatea lui și a regimului, pentru a nu le repeta și el, mulți sînt de părere că o cădere a dictatorului de la Bagdad este posibilă, el poate fi înlăturat. Pentru omenire, persistă încă, leagat de agresiunea irakiană, o multitudine de pericole și capcane, dar infinit mai puține decît în cazul când s-ar fi dat dovadă de nașivitate. Oricum, specialiștii apreciază că evitarea unui conflict militar de proporții este din ce în ce mai dificilă.

ION D. GOIA

Baricade între cei ce năzuiesc spre o viață nouă și cei ce nu vor să-și piardă privilegiile

TASS-ul nu poate fi în nici un caz bătut de simpatii pentru opoziția românească ori de porniri antifeseniste. Și totuși, în cazul Săpînța, probitatea profesională biruie orice alte considerente și corespondentul TASS ne dovedește că înțelege foarte bine esența evenimentelor din România și că nu ezită să spună adevărul, chiar cu riscul de a nu fi pe placul guvernului român. (I.D.G.)

Prin ce a atras atenția presei centrale din România Săpînța, un sat așezat printre colinele din nordul țării, cîndva cunoscut numai ghizilor turistici pentru că aici se află așa-numitul „cimitir vesel”, unde fiecare inscripție funerară poartă o epigramă glumeață care oglindește slăbiciunile răposatilor?

În esență, lucrurile s-au petrecut astfel: după revoluția din decembrie, sătenii l-au ales primar pe Ștefca Toader, în vîrstă de 36 de ani. Acesta a luat singur inițiativa să lichideze cooperativa agricolă locală. Într-o adunare generală, membrilor ei le-au fost împărțite pămîntul și vitele. Acțiuni atît de hotărîte nu le-au fost pe plac tuturor, în mod special administrației fostei cooperative.

Aducînd problema în Consiliul Popular, noul primar a arătat că, potrivit documentelor, satul trebuia să dispună de un sistem de alimentare cu apă și de canalizare care, totuși, nu există, ca și de fondurile alocate în acest scop. S-a constatat că fosta conducere a satului a „redus” în mod arbitrar pensiile, și așa mici, ale locuitorilor în vîrstă ai satului. Au ieșit la iveală și alte mașinațiuni financiare

— practic fostul primar și acoliții săi și-au însușit milioane de lei.

Neresemnîndu-se cu înfrîngerea, vechea „nomenclatură” a satului a încercat — dar fără succes — să-l înlocuiască pe primarul „incomod”. La Săpînța însă viața s-a schimbat: pe străzile satului au început greve, a apărut poliția, s-a întronat o atmosferă asemănătoare cu cea din mijlocul lunii iunie, în sat a sosit un ofițer de poliție avînd ordin să reînființeze cooperativa agricolă. Locuitorii — din mintea cărora nu a dispărut imaginea colectivizării forțate — s-au revoltat și l-au izgonit pe polișt. Ulterior, Ștefca T. a fost arestat, în centrul județean Baia Mare, de către o patrulă de grăniceri sub acuzarea de „jignire a unui ofițer de poliție în exercițiul funcțiunii”. Această acțiune a umplut paharul răbdării locuitorilor din Săpînța. Ei au blocat șoseaua națională N 15, care trece prin sat, cu tractoare încărcate cu bușteni și au luat ostatic pe un maior din trupele de frontieră, aflat în timp ce străzile au fost inva-

date de poliști și grăniceri. Autoritățile au amenințat că vor întrerupe curentul electric și aprovizionarea cetățenilor cu alimente. Oamenii au răspuns înfuriți că vor trece frontiera în U.R.S.S., pentru a-și procura alimente de acolo.

Recent, locuitorii satului au deblocat șoseaua națională, dar primarul este încă arestat. Formațiunile suplimentare ale grănicerilor și jandarmăriei au fost evacuate din comună. Are loc o anchetă atît în cazul lui Ștefca, cît și al vechii conduceri a satului. Aparent, situația se liniștește treptat, dar sătenii continuă să stea în fața Consiliului Popular, cerînd să se facă dreptate.

Curios este faptul că acest „război civil” local s-a desfășurat sub aceleași lozinci ca și schimbarea regimului din întreaga țară: „Jos comunismul!”, „Afară ceauștii din Săpînța!”. Problemele ce tulbură întreaga țară s-au reflectat ca într-o picătură de apă într-un sat care a devenit scena unei noi spirale a escaladării violenței. La Săpînța, ca pretutindeni în România, baricada i-a separat pe cei în setați de dreptate, ce năzuiesc spre o viață nouă, de cei ce nu vor să-și piardă privilegiile și care încă mai dețin puterea reală a fostilor șefi. Iată ce conflict „general-uman” a tulburat viața, înainte liniștită, a micului sat din Maramureș.

IPSO FACTO

(Urmare din pag. 2)

văratul înțeles al cuvîntului, căci e vorba de contribuția lor la luarea hotărîrii de exterminare, contribuție adusă prin consimțire, prin faptul că nu s-au împotrivit.

Sînt românii mai lași decît germanii? Imi place să cred că nu. De aceea, aș dori ca măcar

pe unul dintre cepeexiști să-l apuce rușinea imensă și, lăsînd la o parte totul, pentru că o singură dată moare omul (și, oricum, pedeapsă cu moartea tot nu mai avem) să spună cîntit și sincer: oameni buni, sîntem vinovați, în fața voastră, a istoriei și a lui Dumnezeu, pentru că noi și cei care ne-au precedat în aceleași funcții am contribuit, prin fapta, prin obediența și prin neîmpotrivirea noastră la martirizarea poporului român. Se știe că păcatul măturisit este, și în cer, și pe pămînt, pe jumătate iertat.

Cu patru luni în urmă, dacă ai fi fost întrebat ce știu despre America, aș fi răspuns fără ezitare: America este o țară mare cît un continent, America este o supraputere, limba oficială în America este engleza, locuitorii Americii mesteacă gumă și au obiceiul să-și țină picioarele pe masă, ei zic mereu „okei”, au mașini tunj de șapte metri și locuiesc în „zgirie nori”, în America se întîmplă multe prime, sînt mulți drogați ce dorm în metrou, pentru că sînt asupriți de milionari... În naivitatea mea, nu mi-ar fi fost rușine de un astfel de răspuns infantil. Nu încerc prin aceste rînduri să fac „pasul în față” pentru a fi recunoscut drept o victimă a indoctrinării și propagandei comuniste.

Dar acum, după patru luni (intervalul de timp nu prezintă interes pentru cititorii, vă asigur!) mă număr printre românii care au fost în America... și s-au întors. Nu știu dacă președintele Bush a aflat de prezența mea în Washington D.C., dar îmi place să cred în imaginația mea orgolioasă, ce mă frămîntă uneori, că scurta ședere a fost evenimentul numărul unu al anului 1990 în viața politică a S.U.A., chiar dacă, nici ziarele și nici cele 20 de posturi T.V. din capitala americană n-au pomenit numele meu.

Ca orice român (care a fost și s-a întors), cu o diurnă mo-

destă în buzunar, am năvălit, după trei ore de la aterizarea avionului, în primul magazin. Să presupunem că eram obosit, de aceea n-am reținut numele shopului. Am intrat, dar n-am suferit un șoc. (Cum mi se prezisese în țară! Șocul a fost cînd m-am întors în țară.) Ceva s-a întîmplat cu ochii

nu-și pun astfel de probleme. Comportarea mea este „emananția” unui popor care continuă să trăiască subnutrit. Imi pipăi bancnotele verzi din buzunar. Nu știu la ce să mă opresc, eșul pe roțile îmi este gol și trebuie să mă învîrtesc. Caut o bucată de pîine și un borcan cu fasole.

barea mă enervează. Aerul capitalăi americane este o rufă udă lipită pe corp. Fluvii mașinilor curge, eu merg singur, sînt ridicol, casc gura la clădiri, unde sînt oamenii? La capătul străzii, un fotograf de culoare mă îndeamnă pentru trei dolari să mă poz în mărime naturală cu Bush sau

ra democrație? Mă pierd în subteranele acestor nedumeriri. Un lucru este cert, americanii n-au de gînd să ne învețe democrația, dar nici noi nu vrem să primim peste gard, dormim fără griji, minerii ne pazește!).

Degeaba am căutat oameni în centrul Washingtonului. Peste 70 la sută din populația orașului lucrează în serviciile guvernamentale. Ziua lor de lucru începe la ora opt și se încheie după opt ore de... muncă. Se retrag apoi la casele lor, în cartiere periferice. Dar pentru un român (virgin în ale plimbatului prin străinătate) centrul capitalei americane i se pare absurd fără ghionturi, cozi la carne, înjurături... După aproape zece kilometri de hoinăreală (calculul îmi aparține), mă dor picioarele. Ajung la hotel și nu pot să dorm. Și totuși! Dacă Bush n-a aflat că am fost la Washington, măcar președintele Iliescu să afle că m-am întors.

PETRE BARBU

P.S. Se pare că Dumnezeu m-a pedepsit pentru aceste rînduri gîndite și scrise dincolo de ocean. La întoarcere, pe aeroportul din Frankfurt, mi-a dispărut o geantă. Îl rog pe orice român care ajunge acolo (și se întoarce în țară) să întrebe la biroul de obiecte pierdute de geanta mea albastră. Am în ea certificatul meu de naștere.

Luni dimineata guvernul american era trist

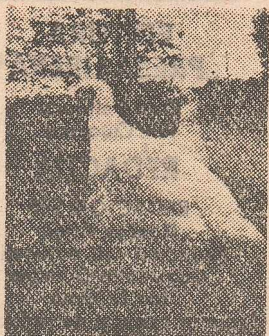
mei. Pentru prima dată recepționam alte culori: albul era alt alb, verdele știut arăta altfel, roșul îmi lăsa privirea cu alt roșu... Nu mă aflam în fața unui tablou al unui pictor impresionist francez, ci în dreptul unui galantar burdușit cu pachete de beinză. (Voi continua să povestesc la timpul prezent.) O lină superbă (cu vinzătoare n-o pot numi) mă întreabă dacă doresc ceva. Îi răspund, după multe blbieli, că vreau doar să privesc. Imi zămbeste și mă lasă în pace. Probabil mă consideră idiot, de vreme ce am intrat într-un magazin alimentar (plin) ca să privesc. Dar în America, aveam să mă conving, oamenii

Nu! Nu-mi vînd țara. Fiind originar din Galați, aș putea să le vînd americanilor Combinatele Siderurgice și cîțiva kilometri de Dunăre, numai să mă lasc după ora închiderii într-o librărie de-a lor. Jocul crispat al culorilor se repetă și aici. Mamă, cite cărți sînt de citit pe lumea asta! Tes fără nici o carte.

Ora 18. Aleg (de data asta) la înțîmplare o stradă: Pennsylvania. Sper să ducă la hotel. Trotuarele sînt pustii. Este încă lumină, mașinile forfolesc (au într-adevăr șapte metri și trebuie să faci baie pentru a intra în ele), dar în jurul meu nu sînt oameni! Nu ocolesc, nu mă ciocnesc, plim-

Gorbaciov. Ezit. Un Iliescu cît ar costa, oare? (După evenimentele din 13-15 iunie de la București, americanii au aplicat o ștampilă pe conturul poliției al României: țara unde cei ce poartă barbă sau ochelari sînt bătuți de mineri. Desigur, americanii pot exagera. Dar — mă întreb, după ce-l refuz pe fotograf — de ce îi interesează pe americani democrația din România? Pe mine nu mă interesează democrația din Uganda. De ce președintele Iliescu ține să arate Ocidentului că țînăra noastră democrație este viabilă? Sau: De ce președintele Iliescu manifestă intoleranță față de românii care nu recunosc „țînă-

Secetă

Plouate și nu prea...
(Leonard Chioveanu)

Primim

Subsemnatul Alexandru Costache, vânzător la O.D.P. București 1, în legătură cu nota apărută în revista dumneavoastră nr. 33 din 15 august a.c., declar că nu sunt vinovat, nu am dat nimănui revista Rebus nr. 9 și nu am cunoștință de cele relatate de domnul Răzvan Bărbulescu. Dumnealui a fost, cred, indus în eroare de cei

Modestie

Nu toată lumea aspiră să ia calea Parisului. (Silviu Stan)

De la coadă adunate

„Nu te pricepi, nu te băga!”

— Phili! Uite, că iar ne-am adunat, dom'ne!

— Chiar așa, neică! O să-mi fii mai aproape ca nevasta! Că mai mult cu dumneata stau, pe la cozi, decît cu ea, acasă.

— Ei, n-o ține cît o căsnicie!

— Ba, mă tem că da, domnule.

Vorba aia, pîn'la moarte.

— Crezi? Și eu, care speram în economia de piață...

— Speră, da' nu te apropia! Că te zvîntă! Două-jă da lei kilu de roșii, dom'ne?

— Păi de, piață liberă!

— Da, da. Așa-i de liberă că ți-e și frică să te apropii! Tot aprozaru', săracu, e pentru unu' ca mine ori ca dumneata.

— Auzi, da' ce libertate-i asta, că-i e frică țaranului să dea cum vrea el?

— De cine să-i fie frică?

— De ăilaltă.

pe care i-a văzut vînzînd revista, pe motiv să scape ei de necaz. Cu deosebită stimă.

Căruța și sacii

Ne-am mai liniștit după 13-15 iunie a.c.? Se pare că liniștea a creat (doar) „tărîmul” necesar revigorării teoretice a unei cauze (clauze?) pierdute. Pentru că, altfel, nu ne putem explica magazinele goale sau — dimpotrivă — revigorarea unui obicei ce vrea să devină strămoșesc: statul la „coadă”. Că pînă la urmă unii n-o prind nici pe aceasta. Ne chinuie pofta cîrnilor de porc, proaspătă sau (semi) preparată, dar nu ne rămîne decît să jinduim în fața cîrligelor,

— Ei, na!

— Zău, dom'ne. Am văzut cu ochii mei. Zilele trecute n-am avut vreme să stau la aprozar și m-am dus în piață. Am întrebat de preț așa... într-o doară. Era o bătrînă. Ce crezi? Mi-a făcut niște semne curioase, de n-am priceput nimic. Atunci m-a tras de mincă și mi-a suflat la ureche: „Le dau cu 15 lei, maică, să plec, că nu mă țin picioarele să stau o zi în piață. Da', să n-audă ăstia, că mă omoară”. I-am dat banii pe furis.

— I-auzi! Păi, ăsta-i dumping.

— Ce?

— Dumping. N-ai auzit?

— Nu.

— Da' de prețuri maxime ai auzit, ai?

— Cum nu? Tare rău îmi pare după ele!

— Păi vezi? Asta e! Nu sintem pregătiți.

— Da' ce? Alții sînt?

— Păi, nu prea. Că, d'ăia s-au și prăjit.

— Și atunci, ce facem?

— Ce să facem? Trăim cu speranța. D'ăia-ți spun: nu te pricepi, nu te băga. Speră, da' nu te apropia.

LIANA TATOS

Se poartă mini

Hotelul „Flora” din Capitală a găzduit zilele trecute o paradă a modei în cadrul căreia au fost prezentate creații ale Olgăi Boicu și ale lui Dumnezeu. În numărul de față prezentăm și noi altă cît a putut încăpea în pagină. (Gig Motoianu)

Aveți dreptul! Aveți dreptate?

Japca

Dacă am încerca o clasificare, cu certitudine scrisorile sosite cu specificația „pentru rubrica „Japca”, s-ar situa, ca număr, pe primul loc. De această dată, oferim spațiul tipografic Asociației de locatari S-1, Str. I. Creangă nr. 52, Iași.

„În decursul deceniilor trecute am suferit de frig, cu toate că plăteam căldura pe care nu o primeam. Toate au luat sfîrșit după revoluție, cu unele excepții. În luna mai apa caldă costă 4.779 lei, trei ore dimineața, trei ore seara. În luna iunie, apa caldă costă 10.581 lei la același regim, ba chiar cu unele zile fără apă caldă. Ce calcule au folosit cei de la G.I.G.C.L., au uitat că sîntem după revoluție? Așa au procedat și în trecut, cînd tot ei erau la putere.”

Cînd e „pe mîlai”

Chiar dacă Marin Bilă este mai obișnuit cu volanul decît cu condeiul, din scrisoarea sa, semnată în numele muncitorilor de la întreprinderea de transport Local Argeș — Pitești, noi tot am priceput ceva. De pildă: „La noi la Autobaza Călători, lucrurile merg mai prost decît pe timpul dictaturului.” Sau: „Directorul Popa Marin la venirea în u-

nitare a vrut să-l schimbe de trei ori pe șeful de autobază pentru ca să-l pună pe nepotul său Grigore Viorel pentru că și el îi făcuse bine, îl adusesse director după revoluție cînd a fost președinte al F.S.N.” Sau: „Prin intermediul șefei de coloană Trintescu Florica se ia mîlaiul și se fac angajări, schimbări de mașini de la un șofer la altul.” Sau: „Întreprinderea nu asigură numărul de autobuze pe trasee conform diagramei, din această cauză merge șoferii cu călătorii pe scară.” Sau: „Directorul a angajat tot prin cunoștințe și pe mîlai numai trintori de bărbați. Noi vrem să organizăm a doua grevă, să schimbăm acest escroc care de cînd a venit se ocupă numai să-și umfle buzunarele nu de bunul mers al întreprinderii. Cerem o anchetă pentru verificarea celor arătate.”

Cine ar trebui să aibă urechi, să audă!

Nedumeriri

Domnul Gheorghe Oacheș nu poate înțelege un lucru: cum se face că la cererile sale, Oficiul PTTR Vatra Dornei răspunde de mai bine de 13 ani, invariabil, „nu se poate”. Cum se poate la vecinii săi din comuna Iacoveni, județul Suceava, și la ei nu? Cînd s-a instalat postul telefonic la numai 400 metri de casa lui

Gheorghe Oacheș, nu s-a recurs la „lucrări speciale”? Și, dacă da, de ce natură au fost acestea? Cît de „speciale”? S-o știm cu toții!

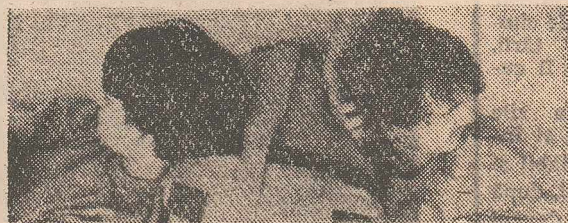
Poftiți de-l contraziceți!

Nu vom insista asupra nedreptății — una dintre multe altele, din păcate — pe care o suferă Constantin Moroșanu din Moinești, str. Zorilor nr. 15, județul Bacău. Mult mai grav ni se pare modul în care și astăzi se rezolvă astfel de cazuri. „Înțeleg că cei cărora m-am adresat de multe ori pînă la finele anului 1989 erau instruiți și interesați să reducă pe cît posibil drepturile cuvenite oamenilor pentru a lăsa la dispoziția dictatorului cît mai mari sume de bani, spre a-și realiza visurile nebunești. Nu înțeleg de ce și actualul Minister al Muncii și Ocrotirilor Sociale procedează după aceleași tipare.

Pe 10 aprilie m-am adresat acestui minister cu rugămintea să se analizeze și să se dispună îndreptarea erorii făcută cu bună știință, cînd mi s-au omis opt ani din vechime la pensie. Ce mi-a fost dat să văd de la domnul ministru? Plîngerea mea a ajuns din nou la Oficiul de pensii Onești, la aceeași doamnă Niculescu (care e tot șefă, cu voința DPMOS Bacău, a Ministerului Muncii și, poate, a lui Dumnezeu) care m-a chemat să-mi spună că scrisoarea mea nu a fost citită la minister de nimeni și i-a trimis-o ei s-o rezolve. Am rămas stupefiat și m-am întrebat: oare Ministerul Muncii nu a intrat, după revoluție, în noua democrație, cu toată burocrăția, stilul și metodele folosite în timpul dictaturii? Oare așa se rezolvă o petiție? — trimițînd-o spre rezolvare chiar celui vinovat? Aș fi bucuros să fiu contrazis...”

Grupaj realizat de LIANA TATOS

Ora vacanțelor

Drumețul se simte oriunde la el acasă. (Silviu Stan)

Poșta redacției

Ciorac Elena — Sinaia: Drepturile de pensie se primesc de la data deciziei de pensionare. ● Transilvanescu Ion — București, Bodea Traian — Deva: Aveți dreptate. ● Crucean Ion — com. Pecica (Arad), Lucaci Dorin — satul Ruda, com. Ghelari (Hunedoara), Constantin Dumitru — Pucioasa: „Flacăra-BIS” este cuprinsă în Catalogul publicațiilor din România la care se pot face abonamente, în pag. 1 la poziția 17A. ● Șerbu Gheorghe — Arpașu de Jos (Sibiu): Credem că acum începeți să fiți mulțumit. ● Ioan Victor — Roșiori de Vede: Medicul specialist ortoped trebuie să vă dea o recomandare cu care vă adresați întreprinderii de ortopedie și protezare, 70481 București, str. Negustorilor nr. 8. Scrieți minunat cu mîna sîngă. Multă sănătate! ● Mușală Teodor — Galați: La reparațiile curente, de întreținere a imobilului, sînt obligați să participe toți locatarii. Cele capitale cad numai în sarcina proprietarilor (persoane fizice sau institutii). ● Pereș Ioan — satul Supuru de Sus (Satu Mare): V-am trimis numărul de revistă solicitat. Am citit cu plăcere povestea, dar deocamdată nu o putem publica. Poate dacă ați încerca la o revistă pentru copii. ● Luca Gheorghe — Focșani: Nu ne spuneți la ce instituție ati lucrat ca paznic. Oricum, probabil nu se mai poate face nimic după 5 ani. ● Doran Dan — Sibiu: Luați legătura cu deputatul care vă reprezintă în Parlament. ● Ștefănescu Ileana — Deva: Publicarea unei scrisori sau a unui răspuns la noi în revistă nu costă nimic. Dar de ce nu vă adresați direct filialei locale a partidului respectiv? E mai simplu. ● Ardelean Paul — Oradea: Str. Mr. Coravu 17, bloc C6, ap. 5, București, Fazele lunii din iunie 1966, ne pare rău, nu le-am aflat. ● Surugiu Mihaela — Constanta: Mulțumim pentru aprecieri și fidelitate. Da, chiar și oficiile poștale din Constanta au obligația să vă aboneze la publicațiile preferate. ● Popescu I. Ioan — com. Ișalnița (Dolj): Este regretabil, desigur, dar nu am primit scrisoarea de anul trecut. Dacă este cazul, reveniți. ● Biblioteca județeană Cluj: Ne-am bucurat că am găsit numerele ce vă lipseau. Vi le-am expediat și încercăm în continuare. ● Mihai Aurel — Pitești: Mai aveți timp pînă în octombrie să depuneți la Procuratura Generală un memoriu pentru promovarea unui recurs extraordinar. Consultați un avocat bun, aduceți probe noi. Eventual solicitați, dacă aceasta vă interesează cel mai mult, încredințarea copilului, dovedind că numai dv. vă ocupați de creșterea lui. Succes!

REGHINA VĂRVICI

PRINTRE FILELE DOSARULUI GICĂ POPESCU

Pe cât de ferm și exact joacă Gică Popescu în teren, pe atât de șerpuitoare este povestea transferului său în străinătate. Nevaccinat împotriva „driblingurilor” nu tocmai sportive din culisele fotbalului profesionist, el s-a bilbiit semnând și pentru Eindhoven și pentru Lecce. Când a văzut că așii trec în mina olandezilor, clubul italian a protestat, pretinzând prioritate în achiziționarea stoperului nostru. Cât de fundamentată se prezintă în fond această gălăgie ne explică președintele clubului Universitatea Craiova, ing. Marcel Popescu: „Conform articolului 13 din regulamentul UEFA, orice echipă doritoare să beneficieze de un jucător sub licență, înainte de a-l contacta, trebuie să posede acordul clubului proprietar. Lecce nu a primit O.K.-ul nostru. În aceste condiții, prin obținerea semnă-

turii fotbalistului fără acceptul clubului de baștină, Lecce se află în culpă. Putând primi o sancțiune cu amendă sau cu eliminarea din competițiile UEFA. De curind, clubul italian a anunțat federația noastră că, în ipoteza transferării la echipa olandeză, va exista un litigiu, poate nu. Oricum, nu se întâmplă în istoria fotbalului european nici un precedent de suspendare a vreunui jucător pentru acuzația de a fi semnat la 2 cluburi. Gică este pasibil doar de o amendă pentru necunoașterea regulamentului și daune morale.”

Surprinzător, au existat însă destui amatori să plângă pe umărul lui Lecce. Fără să ia în considerare că, în primul rând, pentru Gică șansa se numea Eindhoven, nu Lecce. Jucând într-o echi-

pă cu mare firmă precum cea olandeză, el poate aspira chiar la Balonul de Aur, poate arăta ce știe în finale și semifinale de cupe europene. Dar avantajele curg și spre clubul craiovean. „Italianii ofereau 2 milioane de dolari eșalonați în 6 rate, spune Marcel Popescu. Eindhoven aceeași sumă, 1 milion dolari plătit imediat, celălalt milion în produse Philips. Dar, important, livrate la preț de fabrică și suplimentar reduce cu 20%. Un mic calcul arată fața net favorabilă a acestui mod de a plăti transferul. Vinzându-le la preț practicat de 30.000 lei, își introduce în casă 120 milioane de lei. Nu-i de colea o asemenea convertire a dolarului. În plus, Craiova devine a doua echipă a firmei Philips. Presa străină s-a mirat știind că prestigiosul concern refuzase sponsorizarea altor formații cu nume. Spectaculozitatea gestului a atras și pe Opel, Nashua, Comodore, Rank-Xerox. Amatoare și ele ca echipa craioveană să le facă reclamă în calitate de subsponsori. Astfel, echipele noastre de

volei masculin și feminin vor juca cu tricouri Rank-Xerox. Universitatea va evolua alături de Eindhoven în turneele de fotbal unde olandezii vor fi invitați. Se vor face stagii de pregătire în Olanda pentru antrenorii noștri de copii și juniori. De altfel, federația a analizat toate aceste avantaje evidente pentru clubul craiovean și a dat undă verde transferului la Eindhoven. Cu atât pare mai surprinzătoare reacția unei părți a presei locale care, imitând ziarele italiene, a creat o stare de tensiune și semne de întrebare asupra tranzacției. Oricând punem pe masă cele două oferte pentru o judecată comparativă.”

Până una alta, jucătorul craiovean a fost primit triumfal în Olanda. Peste tot în oraș, afișaje luminoase clipeau „welcome Gică!”

Celebrul Robson l-a primit cu brațele deschise distribuindu-i un rol nou. la mijlocul terenului. Și Gică, cit ai clipi, a și materializat valoarea lui în două goluri în meciurile de pregătire.

FLORIN CONDURĂTEANU ■

Meci picant la Timișoara

■ 2:2 dintre Poli și Rapid n-a fost fad, dietetic. Meci cu sare și piper din belșug. Goluri, bare, penaltiuri, remontări spectaculoase, faze pe mușchie de cutit. În dorința de a regăsi viteza a patra, Poli a atacat în repriza a doua ca la Smîrdan. Dar s-a abuzat de centrări survolind niște atacanți scunzi iar șerpuirile violente ale lui Rosemblum, Timofte, Bărbos s-au izbit de rețuta a 4 stoperi (Baicea, Cirstea, Rada, Constantinovici) care au aplicat formula „toți pentru unul, unul pentru toți.”

S-ar mai putea spune că și ghinionul a îmbrăcat tricoul lui Poli. Dar el s-a numit de fapt portarul rapidist Toader parînd senzațional bombardamentul de mingi și propria defensivă parca cu picioare de plastilină. Rapid, bine așe-

zată în teren, s-a apărat exact, iar virfurile Cr. Sava, Tîră, Caciureac au pișcat eficient mai în fiecare raid ofensiv. Și a mai existat acel doping injectat de galeria giuleșteană scandînd: „Rapid București, luptă dacă ne iubești.”

După un gol frumos și citeva incursiuni aplaudate, atacantul timișorean China spune: „Pot mai mult”. Când a intrat la facultate nu se destăinuise că joacă fotbal. Ingerul păzitor al porții rapidiste Toader: „Momentul cel mai critic? La 1:1, plonjasem și, căzut pe spate, am mai sărit odată agățînd un șut de la 6 m. Amîndouă picioarele lui Varga parca ar fi niște catapulte. Numai Hagî, Cheregi și Avădanei mai lansează astfel de rachete. Penaltiurile corect acordate de arbitru pentru fault

și henț. ■ Varga a tras în bară la primul 11 m. „Mi-a alunecat piciorul pe gazonul moale”. După 3 minute, tot el a executat și al doilea 11 m scuturînd plasa cu un șut torpilă. Ce-o fi fost în inima lui în fața penaltiurilor devenite un fel de bau-bau după Italia. „N-am lăsat neșansa să-mi dea cu tifla. Turneul din Italia cu autobuzul nostru, parca scos din cimitirul de mașini, ne-a obosit.”

De la 40 m, virful rapidist, Cristian Sava, a înscris un gol de antologie. Șut tare și parsiv. Parcă așezat cu mina la colțul porții. „A fost un moment de inspirație dar și puțină premeditare. L-am mai încercat odată pe Almășan văzîndu-l ieșit din poartă. Culmea, am mai reușit un astfel de gol în poarta Rapidului pe cînd jucam la Cluj.”

■ Exigent antrenor timișorean seamănă cu o statuie a deznădejdiei. „Îi simt

pe băieți visători. Gîndul le fuge la partida cu spaniolii. Și la Constanța și acum am dominat. Dar static, pozițional. Trebuie să redescoperim zvicnirile noastre și vrednicia.”

Vecinii noștri din tribună s-au numit Antonio Yacobi, coordonator general al lui Atletico și antrenorul secund, Santos Ovejero. Iau notițe desenînd mișcarea fiecărui fotbalist timișorean. Tragem cu ochiul ca la teza colegului de bancă și dezvoltăm citeva pagini umplute cu păreri despre cursele piston ale lui Varga, driblingurile lui Rosemblum, Timofte, China, ezităările lui Stoicov. „Partidă interesantă. Pe cine remarc? Omogenitatea timișorenilor. Politehnica și Atletico sînt sensibil egale. Dar cred că noi ne vom califica”. Atenție senior Ovejero, Varga et comp. n-au arătat tot ce știu.

C. FLORIN ■

Vremurile sint cum sint, DAR VREMEA?

Aproape o săptămînă buletinele meteorologice au anunțat plicticos: „vreme călduroasă, cer variabil...”. A fost cald în toată țara, căldură pe care au simțit-o din plin mai ales locuitorii zonelor de cîmpie. La amiază, în aceste regiuni temperaturile au depășit frecvent 34°C. Cea mai mare valoare a fost de 37°C înregistrată în 17 august în mai multe localități din sud-estul țării. Și, cînd ne gîndim că aceste valori s-au înregistrat la umbră, în condiții standard! Pe stradă, în autobuz, pe cîmp... a fost mult mai cald. Dar... „cineva acolo sus ne mai iubește”. Vineri noaptea un prim front atmosferic a intrat în zonele vestice ale țării, unde a fost „mai darnic”. A plouat pe arii extinse, în Banat înregistrîndu-se chiar cantități mai însemnate, dar tot nu suficient încît să diminueze deficitul apei din sol. Traversînd țara de la nord-vest spre sud-est, frontul atmosferic s-a refăcut după traversarea lanțului carpatic și deci, simbată după amiază, a plouat și în Muntenia și Dobrogea.

Masa de aer post-frontală este mai răcoroasă și în același timp mai instabilă. Așa se face că, duminică, temperaturile la amiază nu mai depășeau decît cu totul izolat 30°C.

De fapt, climatologic, valorile mediilor multianuale ale temperaturilor maxime sînt cuprinse între 25—29°C în zonele de cîmpie, 20—26°C la deal și podiș și 24—25°C pe litoral. Deci, temperaturile pe care le

înregistrăm acum sînt în limite normale.

Cum va evolua vremea în următoarea săptămînă (22—28.08)? Din Europa Centrală vor evolua spre sud-est alte sisteme noroase. Deci primele zile vor fi răcoroase, mai ales în regiunile din jumătatea de nord a țării. Cerul va fi schimbător. Temporar în Crișana, Maramureș, Transilvania, Moldova, Dobrogea, precum și în zonele de deal și de munte din restul teritoriului vor cădea ploii ce vor avea și caracter de aversă însoțite de descărcări electrice. Izolat vor fi condiții de grindină. Temperaturile maxime vor fi cuprinse între 20 și 26°C iar cele minime se vor încadra între 8 și 12°C. În celelalte zone instabilitatea va fi mai redusă iar ploile vor fi izolate, după amiază. Maximele se vor încadra între 26 și 30°C, iar minimele vor fi cuprinse între 10—16°C.

Începînd din 24 august vremea se va ameliora și se va încălzi. Cerul va fi variabil și doar izolat vor fi condiții de ploaie. Maximele diurne se vor încadra în general între 23 și 33°C, valorile cele mai ridicate fiind posibile în zonele de cîmpie din vestul și sudul țării. Minimele nocturne vor fi cuprinse între 10 și 20°C.

Pe litoral, în primele zile vremea va fi răcoroasă și instabilă. Cerul va fi variabil și temporar va ploua. Apoi, după 24 august vremea va deveni din nou frumoasă și caldă.

OTILIA DIACONU ■

A apărut numărul 3 FLACĂRA-BIS

FLACĂRA

EDITURA
„PRESA LIBERĂ”

Stan Pelteacu
Ion Ciucescu

REDACȚIA

REDACTOR ȘEF
George Arion

Redactori șefi adjuncți:
Constantin Dumitru
Ion D. Goia

Secretar general de redacție:

Oprea Georgescu

■ PUBLICIȘTI COMENTATOR (2569): Dumitru Constantinescu, Roxana Paicu Manolescu, Horia Pătrașcu.

■ ANCHETA-REPORTAJ (2600, 2542): Dorin Sălăjan, Pașcu Balaci, Petre Barbu, Radu Ciobotea, Cristian Pavel, Mihai Stănescu.

■ DREPTURILE OMULUI (2559): Dorin Gherghinescu, Mihail Gălățanu, Liana Tatos, Paul Vinicius, Reghina Vărvici

■ CULTURĂ-ÎNVAȚĂMINT (2569): Ion Zubașcu, Sorina Man, Margareta Mușesan.

■ FOTOREPORTAJ (2528): Paul Agarici, Gabriel Bugnar, Sorin Moise, Elena Ghera, Gîta Motoianu.

■ SECRETARIAT TEHNIC DE REDACȚIE (2123, 1453, 2072): Mircea Popp, Maria Bărbulescu, Pompiliu Dumitrescu, Sevghin Omer, Smaranda Petrea, Cornel Spieriaș, Angela Ștefănescu, arh. Adrian Petrescu.

■ SECRETARIAT (2002, 2558): Constanta Balaban, Mihaela Moroșanu, Eugenia Vasile.

■ FLACĂRA BIS

Secretar general de redacție

Răzvan Bărbulescu (2128)

Liviu Timbus (2128), Aurelia Boriga, Florin Condurățeanu (1700).

■ REBUS

Redactor șef adjuncț

Tudor Octavian (1457)

Adrian Mitu, Alexandru Pășărin, Alexandru Paier, Elena Grecescu, Bogdan Vlad, Aurel Ștefan Alexandrescu, Simona Simzianu (2036).

Adresa redacției și administrației: București, Piața Presei Libere nr. 1 cod 71311. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20 (cu interioarele trecute în parantezele de mai sus); secretariat redactor șef: 2002; redactor șef adjuncț: 2558 (C. Dumitru), 2560 (I. D. Goia); secretar general de redacție: 2143; public relation: 2600.

Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRES-FILATELIA. Sectorul export-import presă P.O. Box, 12—201, telex 10876, prsfr București, Calea Griviței nr. 64—66.

TIPARUL:
Combinatul
poligrafic
BUCUREȘTI

16 pagini — 5 lei

ULTIMA ORĂ

Fiecare are
atîta dreptate
cîtă putere are?